

ὁ ἅγιος νικητὰς

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΕΡΡΩΝ ΚΑΙ ΝΙΓΡΙΤΗΣ
ΕΤΟΣ ΚΖ' - ΤΕΥΧΟΣ 260 - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2015

«Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΗΤΑΣ
ὁ ἐν Σέρραις ἀθλήσας».
Διμηνιαῖο Περιοδικό
Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Σερρῶν καὶ Νιγρίτης,
ἐκδιδόμενο ὑπὸ τοῦ Ἑπικοινωνιακοῦ καὶ Μορφωτικοῦ Ἰδρύματος
«Ὁ Ἅγ. Νικήτας ὁ Νέος»,
προνοία καὶ ἐπιμελεία
τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου
Σερρῶν καὶ Νιγρίτης
κ.κ. ΘΕΟΛΟΓΟΥ.
Ἰδιοκτίτης:
Ἱερὰ Μητρόπολις Σερρῶν
καὶ Νιγρίτης.

Δ/ΝΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
πρωτ. Ἰορδάνης Θεμελίδης
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
Γεώργιος Μπακιρτζής
Παναγιώτης Παπαφράγκος
Παναγιώτης Σκαλτσής
Φιλοκτίμων Φάκας
Χαράλαμπος Χαράλαμπιδης
Διανέμεται δωρεάν.
Συνδρομές προαιρετικές.
Ἐπιστολές καὶ ἐμβάσματα:
Ἱερὰ Μητρόπολις Σερρῶν
& Νιγρίτης - 621 22 ΣΕΡΡΕΣ
Τηλ. 2321 0 68 100
Fax 2321 0 68 119
Τυπογραφείο «ΜΕΛΙΣΣΑ»,
Ἀσπροβάλτα Θεσ/νίκης
τηλ. 2397 0 23 313
Fax 2397 0 21 754

Εἰκόνα ἐξωφύλλου:
Ὁ ἀσπασμός τῶν Πρωτονοεφυαίων
Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου.

Τά ἐνυπόγραφα ἄρθρα ἐκφράζουν
ἀπόψεις τοῦ ἀρθρογράφου, γιά τίς
ὁποῖες καί φέρει ὁ ἴδιος τήν εὐθύνη.

Περιεχόμενα

- Μήνυμα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μας πρὸς τοὺς μαθητὲς
τοῦ διαγωνίζονται στὶς Πανελλήνιες.....91
- Φιλοκτήμονα Χ. Φάκας:
Ἡ Χριστιανικὴ θεώρηση τῆς Δικαιοσύνης92
- Θεολογικὲς ἀναφορές. Τὸ ἡθικόν νόημα τοῦ
περὶ Τριάδος δόγματος.....95
- Γεωργίου Στ. Μπακιρτζή: Ἡ Εὐρώπη
θά εἶναι χριστιανικὴ ἢ δέν θά ὑπάρχει97
- Κ.Π. Χαράλαμπιδης: Ὁ Ἅγιος Βαρθολομαῖος στὴν ἀνατολικὴ
καὶ στὴ δυτικὴ εἰκονογραφικὴ παράδοση.....99
- Κυριάκου Παπακυριάκου: Κατάλογος καὶ Βιογραφίες
τῶν Μητροπολιτῶν Σερρῶν καὶ Νιγρίτης (I').....105
- Πατριαρχικὴ Εὐχαριστήριος Ἐπιστολή.....108
- Εὐχαριστήρια ἔγγραφα109
- Ἱστορία καὶ Θεολογία τῆς Λατρείας: Περὶ
τῆς Λειτουργικῆς γλώσσης.....110
- Ἀπόψεις καὶ Σχόλια112
- Κ. Χιώλου: Τὸ «ΟΧΙ» τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου
στόν πορθητὴ.....115
- Παναγιώτη Ἱ. Σκαλτσῆ: Βιβλιοπαρουσίαση117
- Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης
στὴν Ἐκκλησία τῶν Σερρῶν.....121
- Ἐκκλησιαστικὲς Εἰδήσεις καὶ Χρονικά139
- Ἀπὸ τῆ Σοφίας τῶν Πατέρων: Ἡ πύρινη γλώσσα
Ἁγίου Πνεύματος.....151

Ἀσκητικὴ Γωνιά

Θά μᾶς ζητηθεῖ νά λογοδοτήσουμε
ὄχι γιὰ κάθε λόγο καὶ πράξη μας,
ἀλλὰ καὶ γιὰ κάθε χρόνο,
ἀκόμη καὶ γιὰ κάθε στιγμή καὶ λεπτό τῆς ὥρας.

Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος

Ἡ ἀθυμία καὶ ἡ ἀγωνία καὶ ἡ συνεχὴς φροντίδα, πολλές φορές
καὶ ὁ θυμὸς, σκοτίζουν τὴ διαύγεια τοῦ νοῦ καὶ δέν ἀφήνουν
νά γεννηθοῦν ἀπὸ αὐτὸν λογικὲς σκέψεις.

Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος

Πολλές φορές οἱ ἀσθένειες εἶναι καὶ τιμωρίες γιὰ τὰ ἁμαρτή-
ματά μας, ἔρχονται δέ γιὰ τὴν ἐπιστροφὴ μας στό σωστό
δρόμο.

Μέγας Βασίλειος

ΜΗΤΡΥΜΑ

*Τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σερρῶν καί Νιγρίτης κ. Θεολόγου
πρός τοὺς μαθητὲς καί τίς μαθήτριες τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
πού διαγωνίζονται στίς Πανελλήνιες Σχολικὲς Ἐξετάσεις.*

Ἀγαπητά μου παιδιά, Χριστὸς Ἀνέστη!

Μέ τήν χάρη καί τό πλούσιο ἔλεος τοῦ Θεοῦ ἡ σχολική χρονιά φθάνει στό τέλος της. Μαζί μέ αὐτήν πλησιάζουν καί οἱ ἡμέρες τῶν πανελληνίων ἐξετάσεων, στίς ὁποῖες θά κληθεῖτε νά δώσετε τόν καλύτερό σας ἑαυτό, καταθέτοντας τίς γνώσεις σας γιά ὅλα ὅσα σᾶς ζητηθοῦν στά διάφορα γνωστικά ἀντικείμενα, πού διδαχθήκατε καί νά πετύχετε αὐτό πού ἀποτελεῖ στόχον ζωῆς, τήν εἰσαγωγή σας δηλαδή στά Ἀνώτερα καί Ἀνώτατα Ἐκπαιδευτικά καί Τεχνολογικά Ἰδρύματα τῆς πατρίδας μας.

Κοντά σας σέ αὐτές τίς δύσκολες καί ἰδιαίτερες ἀπαιτητικές ἡμέρες, πού ἡ πίεση καί ἡ ἀγωνία αὐξάνουν, εἶναι ὄχι μόνον οἱ γονεῖς καί οἱ δάσκαλοί σας, ἀλλά καί ἡ Ἐκκλησία, ἡ φιλόστοργη πνευματική μητέρα ὅλων μας. Ὅλοι μας προσευχόμαστε γιά ἐσᾶς στόν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό νά φωτίσει τήν προσπάθειά σας, νά βοηθήσει τόν καθένα καί τήν καθεμία νά ἀνταποκριθεῖ ἐπιτυχῶς στίς ἀπαιτήσεις αὐτῶν τῶν ἐξετάσεων, ὥστε νά δικαιωθοῦν τά εὐγενῆ καί ὑψηλά ὁράματά σας γιά τό μέλλον σας. Ὁ Χριστός μας, μήν ἀμφιβάλλετε παιδιά μου, θά εἶναι δίπλα σας καί θά σᾶς ἐνισχύσει στήν ὠραία αὐτή προσπάθειά σας.

Σᾶς εὐχομαι ἀπό τά βάθη τῆς καρδιάς μου πλησμονή δυνάμεως καί φωτισμοῦ στόν ὁμορφο αὐτό ἀγώνα σας. Σᾶς συνοδεύω, αὐτές τίς ἰδιαίτερες ὥρες, μέ τήν ἀγάπη καί τήν προσευχή μου. Καλή ἐπιτυχία.

Μετά πατρικῶν εὐχῶν

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
† Ο ΣΕΡΡΩΝ ΚΑΙ ΝΙΓΡΙΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΟΣ

Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

του Φιλοκτήμονα Χ. Φάκα
Θεολόγου - Φιλολόγου

Αυό βασικοί παράγοντες για τήν ἁρμονική συμβίωση τῶν ἀνθρώπων στήν κοινωνία εἶναι ἡ εἰρήνη καί ἡ δικαιοσύνη.

Ὅταν λέμε εἰρήνη δέν ἐννοοῦμε μόνο τήν λήξη, ἤ τήν ἀπουσία τοῦ πολέμου, ἀλλά καί τίς εἰρηνικές διαπροσωπικές σχέσεις. Γι' αὐτές τίς σχέσεις κάνει ειδικό λόγο ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅταν γράφει στήν πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολή του: «εἰ δυνατόν, τό ἐξ ὑμῶν μετά πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες» (Ρωμ. 12, 18). Ὅσο δηλαδή ἐξαρτᾶται ἀπό σᾶς, φροντίστε νά ἔχετε εἰρηνικές σχέσεις μέ ὅλους τούς ἀνθρώπους.

Τό θέμα μας βέβαια στό ἄρθρο αὐτό εἶναι ἡ δικαιοσύνη. Ἕνα θέμα εὐρύτατο καί γι' αὐτό ἀδύνατο νά ἀναπτυχθεῖ σ' ὅλο του τό βάθος καί τό πλάτος σ' ἓνα ἄρθρο. Γι' αὐτό καί θά περιορισθοῦμε σ' ἓνα μόνο τομέα του, σ' ὅ,τι ἀφορᾷ στήν ἀναγνώριση, τήν παραδοχή καί τό σεβασμό τῶν λεγομένων ἀτομικῶν δικαιωμάτων, ὅπως εἶναι ἡ προσωπική ἀσφάλεια, ἡ προσωπική ἐλευθερία, ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου, τοῦ τύπου, τῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας, τό ἄσυλο καί ἀπαράβιαστο τῆς κατοικίας, ἡ ἐλευθερία τῆς ἐκλογῆς καί ἀσκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος κ.ἄ. Ἐννοεῖται ὅτι τά δικαιώματα αὐτά δέν εἶναι ἀπεριόριστα. Φθάνουν μέχρι τοῦ σημείου, ἀπό τό ὁποῖο ἀρχίζουν τά δικαιώματα τῶν συνανθρώπων μας.

Τό αἶσθημα τῆς δικαιοσύνης εἶναι ἔμφυτο στόν ἄνθρωπο. Ἐμφυτη εἶναι καί ἡ τάση καί ἔφεση γιά ἐπικράτηση τῆς δικαιοσύνης. Ὑπάρχει μέσα μας, λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ἔμφυτος ὁ ἠθικός νόμος πού μᾶς ὑποδεικνύει τό πρακτέον καί φευκτέον, τό τί πρέπει νά κάνουμε καί τί πρέπει νά ἀπο-

φεύγουμε. Γράφει συγκεκριμένα στήν πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολή του: «ὅταν ἔθνη τά μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τά τοῦ νόμου ποιῇ, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσὶ νόμος, οἵτινες ἐνδείκνυνται τό ἔργον τοῦ νόμου γραπτόν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν συμμαρτυροῦσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως» (Ρωμ. 2, 14).

Ὁ Παῦλος γιά τήν ὑπαρξη τοῦ ἔμφυτου ἠθικοῦ νόμου καί τοῦ ρόλου, πού διαδραματίζει αὐτός στήν ἐν γένει πνευματική ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐπικαλεῖται τή μαρτυρία τῆς συνειδήσεως. Τί εἶναι ὅμως ἡ συνείδηση; Κατά τήν ψυχολογία τοῦ βάρους συνείδηση εἶναι τό σύνολο τῶν ψυχικῶν λειτουργιῶν τοῦ ἀνθρώπου (γνωστικῶν βουλευτικῶν καί συναισθηματικῶν) καί τῶν σχετικῶν μέ τίς λειτουργίες αὐτές ἀντιδράσεων σέ συγκεκριμένες στιγμές. Κατά τή χριστιανική ὁμως δεοντολογία συνείδηση εἶναι ἡ ἱκανότητα τοῦ ἀνθρώπου νά κρίνει τήν ἠθική ἀξία ἢ ἀπαξία τῶν πράξεών του. Μ' αὐτήν τήν ἔννοια ἡ συνείδηση εἶναι μιά ἐσωτερική φωνή, πού ἐκδηλώνεται πρὶν ἀπό κάθε πράξη καί μετά ἀπ' αὐτή. Πρὶν ἀπό τήν πράξη ἡ μᾶς προτρέπει νά τήν ἐκτελέσουμε, ἐφόσον εἶναι ἠθική, ἔντιμη καί σύμφωνη μέ τίς ὑποδείξεις τοῦ ἔμφυτου ἠθικοῦ νόμου ἢ μᾶς ἀποτρέπει νά τήν ἐκτελέσουμε, ἐφόσον εἶναι ἀνέντιμη καί ἠθικά κατακριτέα. Μετά τήν πράξη ἡ συνείδηση ἢ ἐπιδοκιμάζει τήν πράξη μας, ὅποτε μᾶς ἀμείβει μέ τήν λεγόμενη ἠθική ἱκανοποίηση, ἢ τήν ἀποδοκιμάζει, ὅποτε μᾶς τιμωρεῖ μέ τίς τύψεις τῆς συνειδήσεως.

Θά ἀναφέρουμε ὀρισμένα παραδείγματα ἀποτρεπτικῆς καί ἀποδοκιμαστικῆς συνειδήσεως ἀπό τήν ἀρχαιοελληνική γραμματεία καί ὄχι μόνο.

Ἡ συνείδηση στό φιλόσοφο Σωκράτη εἶναι γνωστή ὡς «δαιμόνιο». Ἦταν μιά ἐσωτερική φωνή, πού ἐμπόδιζε, ἀπέτρεπε τό Σωκράτη νά προδεῖ στήν ἐκτέλεση κάποιας πράξης. Τό «δαιμόνιο» κατά τόν Πλάτωνα ἦταν μόνο ἀποτρεπτικό, ἐνῶ ἕνας ἄλλος μαθητής τοῦ Σωκράτη, ὁ Ξενοφῶν, διατείνεται ὅτι τό «δαιμόνιο» τοῦ Σωκράτη ἐνίοτε ἦταν καί προτρεπτικό.

Ἀποτρεπτική ἦταν ἡ συνείδηση καί στήν περίπτωση τῆς Μήδειας, ὅπως τήν περιγράφει ὁ Εὐριπίδης στήν ὁμώνυμη τραγωδία του. Ὅταν αὐτή ἀποφάσισε νά θανατώσει τά δύο παιδιά της προκειμένου νά ἐκδικηθεῖ τόν ἄνδρα της Ἰάσονα, γιατί αὐτό ἀποφάσισε νά τή διαζευχθεῖ καί νά συζευχθεῖ τή Γλαύκη, θυγατέρα τοῦ βασιλιᾶ τῆς Κορίνθου Κρέοντα, ἡ συνείδησή της τήν ἐλέγχει αὐστηρά καί τήν ἀποτρέπει νά προδεῖ στήν ἐπαίσχυντη πράξη της, ὅπως ἡ ἴδια ὁμολογεῖ μέ τά ὅσα λέγει: «οἶδα ἃ μέλλω δοῦν κακά, θυμός δέ κρείσσων τῶν ἐμῶν βουλευμάτων».

Ἀποδοκιμαστική ἦταν ἡ συνείδηση στόν Ὁρέστη, ὅπως τήν περιγράφει ὁ Αἰσχύλος στήν «Ὁρέστεια», ὅταν, ἀφοῦ συμβουλευτήκε τό μαντεῖο τῶν Δελφῶν, προβαίνει στήν θανάτωση τῶν φονέων τοῦ πατέρα του Ἀγαμέμνονα, δηλαδή τῆς μητέρας του Κλυταίμης τρας καί τοῦ ἐρωτικοῦ συντρόφου της Αἰγισθοῦ. Ἡ μητροκτονία ὅμως θεωρεῖται σέ παγκόσμια κλίμακα βαρύντατο ἔγκλημα. Γι' αὐτό καί ὁ Ὁρέστης βασανίζεται ἀπό τίς τύψεις τῆς συνειδήσεώς του οἱ ὁποῖες στήν περίπτωσή του προσωποποιοῦνται ἀπό τίς ἐρινύες,

πού τόν καταδιώκουν μέρα καί νύχτα, μέχρις ὅτου δικασθεῖ στόν Ἄρειο Πάγο καί ἀθωωθεῖ μέ τήν ψήφο τῆς Ἀθηνᾶς.

Ὁ προφητάναξ Δαυίδ ἀποδοκιμάστηκε αὐστηρά ἀπό τή συνείδησή του γιά τό ἁμάρτημα, πού διέπραξε ἔναντι τῆς συζύγου τοῦ ἀξιωματικοῦ του Οὐρίου· ἁμάρτημα γιά τό ὁποῖο μεταμελήθηκε οἰκτρά. Τή μεταμέλειά του ἐκφράζει μέ συντριβή στόν 50ο ψαλμό του, τόν ψαλμό τῆς μετανοίας.

Καί ὁ Ντοστογιέφσκυ ἀναφέρει ἕνα καταπληκτικό παράδειγμα ἀποδοκιμαστικῆς συνείδησης στό ἔργο του «*Ἐγκλημα καί Τιμωρία*». Στό ἔργο αὐτό ἀναφέρεται ἡ διάπραξη ἐνός φόνου. φονιάς εἶναι ἕνας νεαρός, ὁ Ρασκόλνικωφ. Τό ἔγκλημα δέν ἐξιχνιάζεται. Μετά παρέλευση 14 ἐτῶν ὁ Ρασκόλνικωφ ἐμφανίζεται στίς ἀστυνομικές ἀρχές καί ὁμολογεῖ τό ἔγκλημά του. Ὅταν ἐρωτήθηκε γιατί προβαίνει στήν ὁμολογία αὐτή τή στιγμή πού τό ἔγκλημα ἔχει σχεδόν ξεχασθεῖ, ἀπάντησε: διότι «φοβερόν τό ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος» (Ἔβρ. 10,31). Ὁ Μένανδρος ἔλεγε: «βροτοῖς ἅπασιν συνείδησις Θεός».

Ὁ Κύριος μίλησε στήν ἐπί τοῦ ὄρου ὁμιλία του γιά τή δικαιοσύνη. Εἶπε συγκεκριμένα: «μακάριοι οἱ πεινῶντες καί διψῶντες τήν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοί χορτασθήσονται» (Ματθ. 5,6) καί «ζητεῖτε πρῶτον τήν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καί τήν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καί ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν» (Ματθ. 6, 33). Στό πρῶτο ἀπό τά δύο αὐτά χωρία ἡ λέξη δικαιοσύνη ἔχει τήν ἔννοια τῆς ἠθικῆς τελείωσης πού ἀπο-

τελεῖ τήν ἀποκορύφωση τῆς δικαιοσύνης καί ἡ ὁποία πετυχαίνεται μέ τόν προσωπικό ἀγῶνα τοῦ πιστοῦ καί κυρίως μέ τή θεία χάρη, πού «τά ἀσθενῆ θεραπεύει καί τά ἐλλείποντα ἀναπληροῖ», ἐνῶ ἡ φράση «δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ» σημαίνει τήν τελειότερη δικαιοσύνη πού ἦλθε νά διδάξει ὁ Ἰησοῦς καί τήν πεμπτουσία τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ ἡ ἀγάπη, ἀκόμη καί πρὸς τοὺς ἐχθρούς μας.

Ἐπειδὴ ἡ κοινωνία μας δέν εἶναι κοινωνία ἀγγέλων ἀλλὰ ἀνθρώπων, μέ ποικίλες ἀτέλειες καί ἀδυναμίες, γι' αὐτό καί οἱ ἀνά τόν κόσμο πολιτείες ἀπό τοὺς πανάρχαιους χρόνους ἀναγκάστηκαν νά θεσπίσουν διάφορα νομοθετικά πλαίσια, γιά νά προστατεύουν τά δικαιώματα ὅσων πολιτεύονται «ἐν δικαιοσύνῃ» καί νά ἀνακαλοῦν στήν τάξη ἣ νά κολάζουν ὅσους τά καταπατοῦν. Τά σκῆπτρα βέβαια στή διαμόρφωση καί καθιέρωση τέτοιων νομοθετημάτων κατά τήν ἀρχαιότητα κατεῖχαν οἱ Ἕλληνες. Προηγήθηκαν ὅμως αὐτῶν καί ἄλλες νομοθετικές ρυθμίσεις, σημαντικές γιά τήν ἐποχή τους καί γιά τοὺς συγκεκριμένους λαούς. Εἶχαν βέβαια αὐτές καί πολλές ἀτέλειες. Τέτοιες νομοθεσίες ἦταν ὁ κώδικας τοῦ Χαμμουραμπή στή Βαβυλώνα τόν 17ο αἰ. π.Χ. καί ὁ Μωσαϊκός νόμος στό Ἰσραὴλ τόν 13ο αἰῶνα π.Χ.

Ἀσυχρότως ἀνώτερος ἦταν οἱ νομοθετικές ρυθμίσεις, πού πραγματοποιήθηκαν στόν ἀρχαιοελλαδικό χῶρο, ὅχι τόσο μέ τό Δράκοντα στά τέλη τοῦ 7ου αἰῶνα π.Χ., οἱ νόμοι τοῦ ὁποίου ἔμειναν γνωστοί στήν ἱστορία γιά τήν σκληρότητά τους, ὅσο

μέ τόν Σόλωνα τόν 6ο αιώνα π.Χ., τό θεμελιωτή τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος στήν Ἀθήνα.

Μέ τή νομοθεσία ἀσχολήθηκε κατὰ τήν ἀρχαιοελληνική ἀρχαιότητα καί ὁ Πλάτων στήν «Πολιτεία» του καί προπαντός στούς «Νόμους» του, ὅπως καί ὁ Ἀριστοτέλης στά «Πολιτικά» του καί στήν «Ἀθηναίων Πολιτεία».

Στήν μεταχριστιανική ἐποχή ἔχουμε ἀξιόλογα νομοθετικά ἔργα στό Ἀνατολικό Ρωμαϊκό κράτος, γνωστό ὡς Βυζαντινό, μέ τούς διαφόρους νομοθετικούς κώδικες, ὅπως ἦταν Ἐρμογενειανός, ὁ Θεοδοσιανός καί ὁ Ἰουστινιανός. Ὁ τελευταῖος ἀπ' αὐτούς ἀποτέλεσε τόν πυρήνα τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου. Σ' ὅλα αὐτά τά ἔργα εἶναι ἐμφανής ἡ ἐπίδραση τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Τόν 7ο αῖώνα π.Χ. διατυπώνεται ἀπό τόν «προφήτη» Μωάμεθ ὁ νόμος τοῦ Ἰσλάμ. Ἕνας νόμος μέ ὀρισμένα στοιχεῖα παρμένα ἀπό τόν Ἰουδαϊσμό, τό Χριστιανισμό καί τίς εἰδωλολατρικές ἀντιλήψεις τῆς Πετραίας Ἀραβίας, ἀλλά καί μέ πολλά ἀρνητικά στοιχεῖα, ὅπως εἶναι ἡ ἀπάνθρωπη ὑποτίμηση τῆς γυναίκας καί προπαντός ὁ βίαιος πόλεμος κατὰ τῶν ἀπίστων, γνωστός ὡς τζιχάντ, πού ἐξελίχτηκε μέ τούς τζιχαντιστές στή φοβερή μάστιγα τῆς ἐποχῆς μας.

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ: Διατυπώθηκε κυρίως ἀπό τόν Κύριο στήν ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλία

του καί τήν ἐν γένει διδασκαλία του, ἀπό τόν Ἀπόστολο Παῦλο στίς ἐπιστολές του καί τούς ἄλλους Ἀποστόλους καί ἀπό τούς πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἐπεξηγηματικά. Ὁ νόμος αὐτός φανερώνει τή δικαιοσύνη σ' ὅλη τήν πληρότητά της. Διαποτίζει ὅλη τήν ὑπαρξη καί ζωή τοῦ ἀνθρώπου. Ξεπερνᾷ τήν ἀνθρωπίνη, τήν κοσμική δικαιοσύνη, πού ἐνίστε μπορεῖ, ἀπό ἀνθρώπινη ἀδυναμία καί ἰδιοτέλεια, νά παρουσιάσει καί συμπτώματα συναλλαγῆς. Γι' αὐτό καί ὁ Χριστός εἶπε: «*Εάν μή περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεον τῶν γραμματέων καί Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τήν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν*» (Ματθ. 5,20).

Ἡ πίστη δέν εἶναι ἀποτέλεσμα διανοητικῆς διεργασίας οὔτε ἐμπιστοσύνη ἀπλή σέ μιά ἀνώτερη δύναμη ὅπως διατείνονται οἱ ὀρθολογιστές, πού τήν κατανομάζουν «θεῖον», κάτι δηλ. τό ἀφηρημένο, ἀόριστο καί ἀπροσδιόριστο. Ἡ πίστη στό Χριστιανισμό ἔχει βιωματικό περιεχόμενο. Εἶναι ἐμπιστοσύνη στόν προσωπικό Θεό, πού ἔχει αὐτοσυνηδησία, πού εἶναι τό πᾶν, χωρίς τήν ἁμαρτία καί αὐτοπροσδιορίζεται ὡς ἀγάπη, ὡς ἀγαπητική προσφορά. «*Ὁ Θεός ἀγάπη ἐστίν, καί ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ Θεῷ μένει καί ὁ Θεός ἐν αὐτῷ*» (Ἰωάν. 4, 16) λέγει ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης.

Ἡ ἐλευθερία στό Χριστιανισμό δέν ἔχει μόνο τήν ἔννοια τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπό ὅποιαδήποτε μορφή δουλείας καί καταπίεσης, ἀλλά κυρίως τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπό τά πάθη, πού ἀποτελοῦν τή χειρότερη μορφή δουλείας καί καταπίεσης. Γι' αὐτήν τήν ἐλευθερία

ἔκανε λόγο ὁ Κύριος, ὅταν ἔλεγε: «*Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν...*» (Λουκ. 9,23), νά διακόψει δηλαδή κάθε σχέση μέ τόν διεφθαρμένο, τόν ὑποδουλωμένο στά πάθη ἑαυτό του. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος τήν ἐλευθερία τήν ἐξελάμβανε καί ὡς ἀπαλλαγή τῶν ἐξ ἐθνῶν χριστιανῶν καί ἀπό πιεστικές διατάξεις τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου. Αὐτήν τήν ἐλευθερία ἐννοοῦσε ὅταν ἔγραφε πρὸς τοὺς Γαλάτες «*τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν, ἣ Χριστός ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε, καί μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε*» (Γαλ. 5, 1).

Στό Χριστιανισμό τά πάντα εἶναι ἀγάπη. Τό μίσος δέν ἔχει καμία θέση ἐδῶ. Ἀγάπη πρὸς τό Θεό καί πρὸς ὅλους τοὺς συνανθρώπους μας, ἀνεξάρτητα ἀπό φυλή, χρῶμα, ἐθνικότητα θρησκεία. Ἀγάπη πρὸς αὐτούς πού μᾶς ἀγαποῦν ἀλλά καί πρὸς αὐτούς πού μᾶς μισοῦν. Ὅχι μόνο πρὸς τοὺς ὁμοεθνεῖς μας, ὅπως διακήρυξε ὁ Μωσαϊκός νόμος, καί μίσος πρὸς τοὺς ἐχθρούς μας. Τό θέμα αὐτό τό ξεκαθάρισε ὁ Κύριος μέ ἀπόλυτη σαφήνεια: «*... ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθρούς ὑμῶν ἐυλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς καί προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καί διωκόντων ὑμᾶς*» (Ματθ. 5, 43-44). Ἀγάπη ὄχι μόνο θεωρητική, ἀλλά ἔμπρακτη, ὅπως τήν ὀρίζει ὁ Ἀπόστ. Παῦλος: «*Εάν οὖν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου ψώμιζε αὐτόν, εάν διψᾷ πότιζε αὐτόν· τοῦτο γάρ ποιῶν ἄνθρωπος πυρὸς σωρεύεις ἐπὶ τήν κεφαλὴν αὐτοῦ*» (Ρωμ. 12, 20).

ΘΕΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΑΦΟΡΕΣ

ΤΟ ΗΘΙΚΟΝ ΝΟΗΜΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΡΙΑΔΟΣ ΔΟΓΜΑΤΟΣ*

Τό δόγμα περί της Ἁγίας Τριάδος δέν ἀποτελεῖ μόνον τό μέγα μυστήριον τῆς χριστιανικῆς θεολογίας, ἀλλά καί τό μέγα κήρυγμα τῆς κατὰ Θεόν καί μετὰ Θεοῦ ζωῆς τῶν ἀνθρώπων¹. Ἡ θεμελιώδης διδασκαλία, κατὰ τήν ὁποίαν ὁ εἷς καί ἀδιαίρετος κατὰ τήν φύσιν Θεός διακρίνεται εἰς τρεῖς ὑποστάσεις ἢ τρία πρόσωπα, τόν Πατέρα, τόν Υἱόν καί τό Ἅγιον Πνεῦμα, χαρακτηρίζει τήν χριστιανικήν θεολογίαν καί διαχωρίζει αὐτήν ἐξ ἀρχῆς ἀπό πάσης ἄλλης περὶ Θεοῦ διδασκαλίας. «Οὕτως διά μέν τῆς κατὰ φύσιν ἐνότητος», παρατηρεῖ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, «ἡ πολύθεος τῶν Ἑλλήνων ἐξαφανίζεται πλάνη· διά δέ τῆς τοῦ Λόγου παραδοχῆς καί τοῦ Πνεύματος τῶν Ἰουδαίων καθαιρεῖται τό δόγμα, ἐκατέρας τε αἱρέσεως παραμένει τό χρήσιμον· ἐκ μέν τῆς ἰουδαϊκῆς ὑπολήψεως, ἡ τῆς φύσεως ἐνότης· ἐκ δέ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἡ κατὰ τὰς ὑποστάσεις διάκρισις μόνη»².

Τό δόγμα τοῦτο, παραδιδόμενον καί κατασφαλιζόμενον εἰς τήν Ἐκκλησίαν διά τοῦ βαπτίσματος, προσδιορίζει τό φρόνημα τῶν Χριστιανῶν³ καί ὑποδεικνύει τό βαθύτερον νόημα καί τόν ὕψιστον σκοπόν τῆς ἠθικῆς ζωῆς των.

Ὁ Θεός καί Πατήρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δέν ἀποτελεῖ ἀπρόσωπον κοσμογονικήν ἀρχήν ἢ λογικήν αἰτίαν τῆς ὑπάρξεως τῶν ὄντων καί τῶν φαινομένων. Οὕτως ἀντελήφθησαν τόν Θεόν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες φιλόσοφοι. Ὁ Θεός ὅμως, τόν ὁποῖον ἀπεκάλυπεν εἰς τόν κόσμον ὁ Χριστός, εἶναι ζῶν

1. Βλ. Μ. Βασιλείου, Ἐπιστολή 52, 1, ἔκδ. Υ. Courtonne, *Saint Basile Lettres*, τόμ. 1, Paris 1957, σ. 134· PG 32, 392C.

2. Ἐκδοσις ὀρθοδόξου πίστεως, 1, 7, PG 94, 805C-808A.

3. Γρηγόριος ὁ Νύσσης σχολιάζων τήν ἐντολήν τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ πρὸς τοὺς μαθητάς του, «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτούς εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτούς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν» (Ματθ. 28, 18), λέγει τὰ ἑξῆς: «Διαρῶν γάρ εἰς δύο τήν τῶν Χριστιανῶν πολιτείαν, εἰς τε τό ἠθικόν μέρος καί εἰς τήν τῶν δογμάτων ἀκρίδειαν, τό μέν σωτήριον δόγμα ἐν τῇ τοῦ βαπτίσματος παραδόσει κατησφαλίσατο, τόν δέ βίον ἡμῶν διά τῆς τηρήσεως τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ κατορθοῦσθαι κελεύει. Ἀλλά τό μέν κατὰ τὰς ἐντολάς μέρος, ὡς μικροτέραν φέρον τῇ ψυχῇ τήν ζημίαν, ἡφείθη παρὰ τοῦ διαβόλου ἀπαρεγχείρητον· ἐπὶ δέ τοῦ κυριωτέρου καί μεΐζονος ἡ πᾶσα γέγονε τοῦ ἀντικειμένου σπουδή, τοῦ παρατραπῆναι τῶν πολλῶν τὰς ψυχὰς εἰς τό, μηδέ εἴ τι διά τῶν ἐντολῶν κατορθωθῇ, κέρδος εἶναι, τῆς μεγάλης καί πρώτης ἐλπίδος ἐν τῇ περὶ τό δόγμα πλάνῃ τοῖς ἀπατηθεῖσι μή συμπαροῦσης». Ἐπιστολή 24, W. Jaeger, *Gregorii Nysseni Opera*, τόμ. 8, 2, 75· PG 46, 1089AB.

καί προσωπικός Θεός. Οὗτος, ὡς ὑπερφυῆς κοινωνία τριῶν προσώπων, ἔρχεται εἰς ἄμεσον καί προσωπικήν σχέσιν μετὰ τῶν ἀνθρώπων καί καλεῖ αὐτούς εἰς κοινωνίαν καί μετοχήν τῆς ἰδίας ζωῆς καί μακαριότητος. Ὁ δέ ἄνθρωπος δέν προσεγγίζει τόν Θεόν διά σκέψεων καί συλλογισμῶν, ἀλλά διά τῆς κοινωνίας τῆς χάριτος τοῦ Πνεύματός του καί τῆς συνάψεώς του εἰς τό σῶμα τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ καί Λόγου του.

Εἶναι χαρακτηριστικόν ὅτι τό δόγμα περὶ τῆς Ἁγίας Τριάδος ἀποκαλύπτεται σαφῶς μόνον ἐντός τῆς Ἐκκλησίας, ὅπου οἱ ἄνθρωποι καλοῦνται εἰς ἄσκησιν πλήρους καί ἀνιδιοτελοῦς ἀγάπης⁴. Πράγματι δέ πάντες οἱ Χριστιανοί ὀφείλουν νά ἀγαποῦν καί τούς ἐχθρούς των ἀκόμη καί νά καλλιεργοῦν μεταξύ των τήν ἐνότητα κατὰ τόν τύπον τῆς ἐνότητος τῶν τριῶν προσώπων τῆς ὁμοουσίου καί ἀδιαρέτου θεότητος, διά νά προσφέρουν οὕτω καί τήν μαρτυρίαν των ἐντός τοῦ κόσμου. Τοῦτο ἄλλωστε ἐξήτησε καί ὁ Χριστός ἐκ τοῦ οὐρανίου Πατρός του πορευόμενος πρὸς τό πάθος· «οὐ περὶ τούτων δέ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλά καί περὶ τῶν πιστευόντων διά τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, ἵνα πάντες ἔν ὧσι, καθὼς σύ, Πάτερ, ἐν ἐμοί κἀγώ ἐν σοί, ἵνα καί αὐτοί ἐν ἡμῖν ὧσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας»⁵.

Ἐκαστον πρόσωπον τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὁ Πατήρ, ὁ Υἱός καί τό Ἅγιον Πνεῦμα, εἶναι τέλειος Θεός. Τό ὁμοούσιον καί ἀδιαίρετον τῶν προσώπων τῆς ἐν Τριάδι θεότητος ἀποτελεῖ βεβαίωσιν τῆς ὑπερφυοῦς ἀγάπης καί κοινωνίας αὐτῶν⁶. Τοιαύτην λοιπόν ἀγάπην καί κοινωνίαν καλοῦνται νά ἀναπτύξουν καί οἱ ἄνθρωποι μεταξύ των εἰκονίζοντες ἐπὶ τῆς γῆς τόν ἕνα καί ἀδιαίρετον ἐν Τριάδι Θεόν, ὑπό τοῦ ὁποίου ἐδημιουργήθησαν καί εἰς κοινωνίαν τῆς ζωῆς τοῦ ὁποίου ἐκλήθησαν.

* Γ. Μαντζαρίδη, *Μέθεξις Θεοῦ*, Ἐκδόσεις «Ὁρθόδοξος Κυψέλη», Θεσσαλονίκη 1979, σσ. 133-136.

4. Περί τῆς φύσεως τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης βλ. εἰς D. Bonhoeffer, *Ethik*, München 1963, σσ. 53-58· B. Ἰωαννίδου, «Ἡ καινὴ ἐντολή τῆς ἀγάπης καί ὁ ὕμνος αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Ἀπ. Παύλου», ἐν *Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης* 1 (1953) 199 ἑ.

5. Ἰω. 17, 20-21.

6. «Οὐ γάρ ἔστιν ἐπινοῆσαι τομὴν ἢ διαίρεσιν κατ' οὐδένα τρόπον, ὥς ἢ Υἱόν χωρὶς Πατρός νοηθῆναι ἢ τό Πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ διαζευχθῆναι, ἀλλὰ τις ἄρρητος καί ἀκατανόητος ἐν τούτοις καταλαμβάνεται καί ἡ κοινωνία καί ἡ διάκρισις».

Στίς 17 Νοεμβρίου 2012 πραγματοποιήθηκε στό Πανεπιστήμιο «Ἅγιος Παῦλος» στή Μαδρίτη τῆς Ἰσπανίας διάσκεψη μέ θέμα: «Ἐλπίδα καί ἡ Χριστιανική ἀντιμετώπιση τῆς Κρίσης». Σ' αὐτήν μίλησε καί ὁ Οὐγγρος Πρωθυπουργός Viktor Orbán καί εἶπε πράγματα, χωρίς νά εἶναι ὀρθόδοξος, πού ἐμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι τά διαβάζουμε καί μένουμε κατάπληκτοι καί τά ἐπιδοκιμάζουμε ἀνεπιφύλαχτα.

Στήν ἀρχή ἔκαμε λόγο γιά τήν ἠθική κρίση ἀποτοκος τῆς ὁποίας εἶναι ἡ οἰκονομική κρίση. «Ἡ Εὐρώπη - στήν πολιτική βεβαίως ἔχει ἀρχίσει νά αἰσθάνεται ντροπή γιά τίς ρίζες της. Γιά τόν λόγο αὐτόν τό νέο Εὐρωπαϊκό «Σύνταγμα» δέν περιλαμβάνει καμμιᾶ ἀναφορά στίς χριστιανικές ρίζες», ἀδιαφορώντας γι' αὐτό πού δήλωσε ὁ Schuman, ἕνας ἀπό τούς ὁραματιστές καί τούς ἰδρυτές τῆς Εὐρώπης, «ὅτι ἡ Εὐρώπη ἢ θά εἶναι χριστιανική ἢ δέν θά ὑπάρχει». Καί δέν εἶναι παράξενο αὐτό, ἀφοῦ «ἡ πλειοψηφία τῶν Εὐρωπαίων πολιτικῶν ἐργάζεται καί κάνει ὅ,τι εἶναι δυνατόν, γιά νά ἐξοριστεῖ ὁ Χριστιανισμός καί νά περιοριστεῖ μόνο στίς ἐκκλησίες, στήν ἰδιωτική ζωή τῶν ἀνθρώπων καί στά βιβλία τῆς ἱστορίας».

Ἡ ἐκκοσμίκευση εἶπε ἔχει φτάσει στό σημεῖο «νά βλέπει τίς παραδοσιακές μορφές τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, τό ἔθνος, τήν ἐκκλησία καί τήν οἰκογένεια μέ σκεπτικισμό, σάν νά ἐπρόκειτο γιά κάποια ἀπομεινάκια τοῦ παρελθόντος». Δείγματα τῆς ἐκκομίσκευσης στήν καθημερινή ζωή εἶναι **1ον** ὅτι γελοῦν καί σέ θεωροῦν γραφικό, ἂν κάνεις λόγο πώς βλέπεις τό ἐπάγγελμα ὡς λειτουργημα καί ὄχι ἀπλῶς ὡς μιᾶ πηγὴ εἰσοδήματος γιά νά ζήσεις σύ καί ἡ οἰκογένειά σου, **2ον** ὅτι ἡ οἰκογένεια βρίσκεται σέ συνεχή ἐπίθεση μέ τά φοβερά μέτρα πού λαμβάνονται καί ἀναγκάζουν τούς νέους νά ἀποφεύγουν τό γάμο ἢ νά περιορίζονται σέ ἕνα παιδί μέ ἀποτέλεσμα τήν ἐπικίνδυνη σταδιακή συρρίκνωση τοῦ πληθυσμοῦ, **3ον** ὅτι καί κεῖνοι πού θρησκευόνται ὁμολογοῦν ὅτι μέ τό δικό τους τρόπο καί ὄχι σύμφωνα μέ τίς διδασκαλίες τῆς ἐκκλησίας θρησκευόνται.

Ἡ Εὐρώπη
θά εἶναι χριστιανική,
ἢ δέν θά ὑπάρχει

Schuman

Στή συνέχεια ἐτόνισε ὅτι «*ἡ κρίση τῆς οἰκογένειας, τῆς κοινότητος καὶ τοῦ ἔθνους, ἔφεραν τὴν γήρανση τῆς Εὐρώπης καὶ τὰ φοβερά προβλήματα πού ἀδυνατεῖ νά λύσει. Παρομοίωσε τὴν Εὐρώπη μὲ τὸν ἄνθρωπο τῆς παραβολῆς πού ἔχτισε τὸ σπίτι στὴν ἄμμο, φύσηξαν οἱ ἄνεμοι, ἦλθαν οἱ πλημμύρες καὶ ἔπεσε. Ἐνῶ αὐτὰ πού ἀρνεῖται καὶ πολεμεῖ σήμερα ἡ Εὐρώπη ἄλλοτε τὴν ἔκαναν ἰσχυρὴ καὶ κυρίαρχη σὲ παγκόσμιο ἐπίπεδο. Ἀκριδῶς ἐπειδὴ, τότε, ἡ Εὐρώπη στηρίχθηκε σὲ ἓνα χριστιανικὸ σύστημα ἠθικῆς: στὸ ἐμπόριο, στὴν οἰκονομία, στὴν οἰκογένεια καὶ στὸ ἔθνος».*

Τὸ τέλος τῆς ὁμιλίας του ἦταν αἰσιόδοξο, γιατί ἀνέφερε ὅτι «*ὑπάρχουν πολλοί στὴν Εὐρώπη, τῶν ὁποίων κοινὸς στόχος εἶναι νά οἰκοδομήσουμε καὶ πάλι τὴν Εὐρώπη, στὰ στερεὰ θεμέλια τοῦ Χριστιανισμοῦ*».

Ἐχουν καταλάβει ὅτι ἡ τακτικὴ τῆς ἄρνησης πού ἀκολουθοῦν ὁδηγεῖ στὴν καταστροφὴ, καὶ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος ἀναχαίτισης τοῦ κακοῦ, παρὰ ἡ ἐπιστροφὴ στὶς ρίζες τῆς χριστιανικῆς.

Ὡς παράδειγμα ἔφερε τὴ χώρα του, τὴν Οὐγγαρία στὴν ὁποία «*ἡ πρώτη γραμμὴ τοῦ νέου Συντάγματος ἀρχίζει μὲ τὶς λέξεις «Κύριε, εὐλόγησε τὸν Οὐγγρικό λαὸ καὶ ἡ πρώτη λέξη εἶναι ὁ Θεός»*».

Δὲν ἀπέκρυψε ὅτι ὑπάρχουν πολλές ἀντιδράσεις. «*Ἐχουμε γίνεи στόχος τῆς Διεθνoῦς καὶ τῆς Ἀριστερᾶς πού ὑποστηρίζουν ὅτι «ἀμαρτία» μας*

εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι τολμήσαμε νά συμπεριλάβουμε στὸ Σύνταγμα, ὅτι ἡ πίστη, ἡ Ἐκκλησία, τὸ ἔθνος καὶ ἡ οἰκογένεια δὲν ἀνήκουν στὸ παρελθόν ἀλλὰ στὸ μέλλον μας».

Φαίνεται, εὐτυχῶς, ὅτι ἡ μανία καὶ τὸ μίσος των διεφθαρμένων πολιτικῶν καὶ τῶν ἀποκαλούμενων προοδευτικῶν δὲν μπόρεσαν νά τοὺς ἀναγκάσουν νά κάνουν πίσω καὶ δη-

λώνουν, ἀντίθετα, μὲ παρρησία ἀξιοθαύμαστη: «*Πιστεύουμε ὅτι, ὅπως ἔχει γίνεи στὸ παρελθόν, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἱστορίας, μιά βασιζόμενη στὸ χριστιανισμὸ πολιτικὴ θά ἀνανεώσει γιὰ μιά ἀκόμη φορὰ τὴν Εὐρώπη (...)* καὶ ὅτι ἐμεῖς, πού ὁ Θεὸς ἔβαλε μέσα σ' αὐτὸν τὸν ἀγῶνα ὡς εὐσυνειδήτους φύλακες τῆς Εὐρώπης, ὡς πολιτικοί, ἔχουμε τὴν εὐθύνῃ νά δώσουμε πίσω ξεθωριασμένες καὶ κενές (κούφιεs) ἀξίες, τὴ χριστιανικὴ ἠθικὴ καὶ σημασία».

Θαυμάζουμε τὸ θάρρος καὶ τὴν τόλμη τοῦ Οὐγγρου πρωθυπουργοῦ, πού μίλησε ὅπως θά μιλοῦσε ἓνας γενναῖος μαχητὴς τῆς Ὁρθοδοξίας μας. Θά εὐχόμεσταν ἐκ μέσης καρδίας καὶ οἱ δικοὶ μας πολιτικοί ἔτσι νά σκέφτονταν, ἔτσι νά τολμοῦσαν καὶ νά ἀποδύονταν σὲ ἀνάλογο ἀγῶνα γιὰ νά ξαναγυρίσει ἡ χώρα μας στὶς χριστιανικὲς τῆς ρίζες, πού μᾶς κατέστησαν ἱκανοὺς νά γράψουμε λαμπρές σελίδες στὴν παγκόσμια Ἱστορία τοῦ πολιτισμοῦ. Δυστυχῶς μὲ πόνο ψυχῆς τοὺς βλέπουμε νά ἀλλοιθωρίζουν πρὸς τοὺς ἀρνητὲς τῆς πίστεως καὶ τῆς φιλτάτης Ὁρθοδοξίας μας. Κάποιες φορὲς μάλιστα δηλώνουν χωρὶς ντροπὴ: «*θά συμμαχήσουμε καὶ μὲ τὸν Διάβολο, ἂν χρειασθεῖ, γιὰ νά ὑπεραπισθοῦμε τὰ συμφέροντα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ*»!

Μά, δύστυχοι, δὲν ἀντιλαμβάνεσθε ὅτι ἡ συμμαχία μὲ τὸν Διάβολο, τὸν δημιουργὸ τοῦ κακοῦ, μόνον καταστροφὴ μπορεῖ νά φέρει;

Ζεῖ ὅμως ὁ Κύριος, ἴσως γρήγορα ἀνανήψουν καὶ συνειδητοποιήσουν ὅτι ὁ Θεὸς τοὺς ἔβαλε στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴ σωτηρία τῆς χώρας μας καὶ τῆς φοβερὰ δοκιμαζόμενης Εὐρώπης.

* Ἀπὸ τὴν «Παρακαταθήκη» Ἰουλίου - Αὐγούστου 2013, σσ. 3-8.

Ο ΑΓΙΟΣ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

Ὁ
ΑΓΙΟΣ
ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ*

Τοῦ Κωνσταντίνου Π. Χαραλαμπίδη
Ὁμότιμου Καθηγητῆ
Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Ὁ ἅγιος Βαρθολομαῖος, ἓνας ἐκ τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ Χριστοῦ ἢ καί Ναθαναήλ, τιμῶμενος ἀπό τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στίς 11 Ἰουνίου, τή Ρωμαιοκαθολική στίς 24 καί 25 Αὐγούστου, τήν Ἀρμενική στίς 8 Δεκεμβρίου, στίς 25 Φεβρουαρίου καί στίς 24 Αὐγούστου, τήν Κοπτική καί Αἰθιοπική στίς 18 Ἰουνίου καί στίς 20 Νοεμβρίου καί τήν Ἀραβο-Ἰακωβιτική στίς 29 Αὐγούστου, μαρτύρησε μέ τήν ποινή τῆς σταύρωσης κατά τήν ἀνατολική παράδοση, ἐνῶ μέ τόν ἀποκεφαλισμό κατά τήν δυτική παράδοση. Τά λείψανά του μεταφέρθηκαν στήν Μαρτυρόπολη ἢ Majāfārqin ἀπό τόν ἐπίσκοπο Mārūtā, περί τό 410, ὕστερα στήν πόλη Darae τῆς Μεσοποταμίας ἢ ἴσως στήν Ἀναστασιούπολη τῆς Φρυγίας, ἀπό τόν αὐτοκράτορα Ἀναστάσιο Α' (491-518), περίπου τό 507. Ὁ Βίκτωρ, ἐπίσκοπος τῆς νοτιοϊταλικῆς πόλης Capua (541-554) κοντά στή Νεάπολη, στόν κώδικα Fuldense (Εὐαγγέλια καί ἄλλα καινοδιαθηκικά βιβλία στή λατινική γλώσσα), ἀναφέρει τή μετακομδή τῶν λειψάνων τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου στή Φρυγία, περίπου τό 546.

Λίγο ἀργότερα, περί τό 580, αὐτά ἐμφανίζονται στό νησί Lipari τῶν Ἰταλικῶν Ἑπτανήσων (isole eolie - νησιά τοῦ Αἰόλου) στή Σικελία (τά λοιπά εἶναι τό Vulcano, Salina, Filicudi, Alicudi, Pauarea καί Stromboli, πρὸλ. τά ἑλληνικά Ἑπτάνησα) καί πολύ ἀργότερα, περίπου τό 838 στή νοτιοϊταλική πόλη τοῦ Benevento, τῆς Καμπανίας. Σήμερα τά ἱερά αὐτά λείψανα εἶναι κατατεθειμένα στήν Ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Βαρθολομαίου de Insula (τῆς νήσου) (νησί τοῦ Τίδερη, ἢ τοῦ Ἁγίου Βαρθολομαίου, συνδεδεμένο μέ τήν ἀριστερή ὄχθη τοῦ ποταμοῦ Τίδερη στή Ρώμη ἀπό τήν γέφυρα

* Τό παρόν εἰκονογραφικό ἄρθρο ἀφιερώνεται μέ μεγάλο σεβασμό καί μέ τήν πρέπουσα ἀνθρώπινη σεμνότητα στήν ἐξέχουσα προσωπικότητα τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως καί Νέας Ρώμης κ. Βαρθολομαίου Α' πού φέρει ἐπαξίως τό ὄνομα τοῦ ὑπόψη ἁγίου, ἀποστόλου Βαρθολομαίου.

Fabricio (ή Quattro Capi - τέσσερις κορυφές, κεφάλια άκρα), τήν αρχαιότερη τής ρωμαϊκής πρωτεύουσας, κατασκευασμένη από τόν ύπατο Luans Fabricius τό 62 π.Χ. άνέπαφη σχεδόν μέχρι σήμερα). Η Έκκλησία αυτή πού ιδρύθηκε από τόν αυτοκράτορα Όθωνα Γ' (980-1002), στά τέλη του Γ' αϊ. επάνω στά έρείπια ναού του Άσκληπιού, υπέστη πολλές διαχρονικές αναστηλώσεις και ανακατασκευές και είναι εφοδιασμένη με τριόροφο κωδωνοστάσιο, ρωμαϊκού ύφους, του ΙΒ' αϊ. Στο μέσο τής κλίμακας εισόδου στο πρεσβυτέριο, υφίσταται μαρμάρινο στηθαίο του ΙΒ' αϊ. με τίς μορφές του Σωτήρα Χριστού, του αγίου Άδαλδέρτου (Adalberto), του αγίου Βαρθολομαίου και του Όθωνα Γ', πού πραγματοποίησε τή μετακομιδή των λειψάνων του ως άνω αγίου στον χώρο αυτό εντός προσκυνηταρίων με στρεπτούς κιονίσκους.

Βέβαια προς τιμή του αγίου Βαρθολομαίου υπάρχει φερώνυμη μικρή πόλη στη Λιγυρία (Liguria) τής βόρειας Ιταλίας με τήν ονομασία San Bartolomeo al Mare (παραθαλάσσια πόλη). Η ύπαρξη μερικων άκόμη ναων πού εορτάζουν τόν ως άνω άγιο μαρτυρεί τόν χαρακτήρα μας πολύνης και πολύκλειτης χώρας, όπως είναι τό ιταλικό κράτος. Επίσης μία άλλη ιταλική κομόπολη του San Bartolomeo in Galdo, κοντά στην Foggia τής Άπουλίας (Puglia) συνηγορεί για τήν συχνή χρήση απόδοσης λατρευτικών τιμών στον άγιο αυτό στην ιταλική χερσόνησο. Επίσης πρέπει νά μνημονευθεί και ή Έκκλησία του San Bartolomeo στο κάτω μέρος τής βορειοιταλικής πόλης Bergamo στη Λομβαρδία, του ΙΣΤ' αϊ., πού διατηρεί στον έσωτερικό χώρο της, ύφους μπαρόκ, ένα θαυμάσιο πίνακα του Lorenzo (Λαυρέντιος) Lotto

(περίπου 1480-1556), βενετού ζωγράφου, του έτους 1516.

Εκτός τής Ιταλίας, στην βρετανική πρωτεύουσα, τό Λονδίνο, υφίσταται ή εκκλησία του Αγίου Βαρθολομαίου του Μεγάλου, νορμανδικής περιόδου, του 1123, με ιδρυτή τό μοναχό όνόματι Rachir, πρώην γελωτοποιό του Έρρίκου Α' (1100-1135). Ο Rachir, μετά από όραμα, κατά τό όποιο ό ως άνω άγιος

έσωσε αυτόν από τήν επίθεση περρωτού τέραςτος προσήλθε στίς τάξεις των μοναχών. Η άψίδα τής Έκκλησίας, του ΙΓ' αϊ. χρησιμοποιόταν ως ή είσοδος σε αυτήν μέχρι τή χρονική στιγμή κατεδάφισης του κεντρικού κλίτους, όταν ό Έρρίκος Η' (1509-1547) διέλυσε τήν προσαρτημένη μονή. Σήμερα σώζονται τό αρχικό πρεσβυτέριο και άλλα τμήματα του νορμανδικού κτιρίου.

Στή γερμανική πόλη τής Φρανκφούρτης (Frankfurt am Main - όνομασία ποταμού) ό υπάρχων καθεδρικός ναός είναι αφιερωμένος στην μνήμη του αγίου Βαρθολομαίου, πού ανήκει στη ρωμαιοκαθολική Έκκλησία, με τά κυριότερα μέρη του δομημένα με τόν γοτθικό ρυθμό και με χρονολόγηση από τόν ΙΓ' έως τόν ΙΕ' αϊ. και έντυπωσιακό τόν δυτικό πύργο ύψους ένενήντα πέντε μέτρων. Στο έσωτερικό του ναού διακρίνονται ή άγία τράπεζα τής Κοίμησης τής Θεοτόκου, στο παρεκκλήσιο τής Θεομήτορος, του ΙΕ' αϊ. και ή γλυπτική παράσταση τής σταύρωσης του Χριστού, έργο του Hans Backoffen († 1519), γερμανού γλύπτη τής όψιμης γοτθικής τέχνης του έτους 1509.

Στήν ισπανική πόλη Jávea (Χαβία) τής επαρχίας τής Valencia ή εκκλησία του San Bartholomè, χρονολογούμενη στον ΙΣΤ' αϊ. ήταν όχρωμένη για νά χρησιμοποιείται ως καταφύγιο σε περιόδους έχθρικών εισβολών. Ο κύριος πυλώνας κοσμεϊται με περίθρο γοτθικής τέχνης και άλλες ανάγλυφες διακοσμήσεις διακρίνονται στην πρόσοψη.

Στήν όρθόδοξη Άνατολή θεωρείται μάλλον άνύπαρκτη ή άκόμη σπάνια, ή εύρεση ναων ή άλλων ιερών κτισμάτων προς τιμήν του αγίου, αποστόλου Βαρθολομαίου, ως συμβαίνει και με άλλους αποστόλους, άγίους και μάρτυρες του Χριστού, σύνηθες φαινόμενο από τήν βυζαντινή εποχή. Βέβαια σε εκκλησίες αφιερωμένες στους άγίους δώδεκα αποστόλους περιλαμβάνεται και ή απόδοση τιμών στον υπόψη άπόστολο. Η έορτή των Αγίων Πάντων, με τούς υπάρχοντες σποραδικά φερώνυμους ναούς στον όρθόδοξο χώρο (στην Άνατολή είναι ή πρώτη Κυριακή μετά τήν Πεντηκοστή, ένω στην Δύση τήν 1η Νοεμβρίου και στίς 2 του ίδιου μήνα ή έορτή των Κεκοιμημένων με τίς αντίστοιχες όνομασίες στην ιταλική γλώσσα festa di tutti i santi και festa della commemorazione di defunti) περιλαμβάνοντας

όλο τό ανατολικό άγιολόγιο δικαιολογεί έν μέρει τήν άπουσία ύπαρξης ναών πρός τιμή τών συγκεκριμένων άπόντων καί άπουσών άγίων καί μαρτύρων άνδρών καί γυναικών.

Ο άγιος Βαρθολομαίος εικονιζόμενος σέ μνημεία τέχνης έμφανίζει τά ακόλουθα χαρακτηριστικά γνωρίσματα. Πρόκειται γιά ειλητάριο ή βιβλίο πού κρατεί στό χέρι (κήρυκας του λόγου του Θεού), μαχαίρι εκδοράς δέρματος (όργανο μαρτυρίου του), σημαία (νικητήριο σύμβολο), γιά μυώδη άνδρα μέ αφαίρεση του δέρματος στά χέρια ή ιεροκήρυκα γιά προσκυνηματική ράβδο ή σταυρόσχημη ως σύμβολο διδασκαλίας του ευαγγελικού λόγου, ή ακόμη γιά πεπατημένο τόν διάβολο ή τόν βασιλίσκο στά πόδια του άποστόλου ή σέ πυρακτωμένες άλυσίδες δεσμευμένο. Άκόμη στά προσωπογραφικά στοιχεία του άγίου προστίθενται ή κοντή κόμμωση καί ή γενειάδα μέ άραιές φαιές τρίχες.

Ός πρός τά αρχαιότερα εικονογραφικά παραδείγματα αναφέρονται ή ψηφιδωτή παράσταση σέ σχήμα μεταλλίου στην έκκλησία του Άγίου Βιταλίου στην Ραβέννα, του ΣΤ΄ αϊ. καί συγκεκριμένα στό παρεκκλήσιο του Άγίου Πέτρου Χρυσολόγου, σπάραγμα τοιχογραφίας στην έκκλησία Santa Maria Antiqua, στή ρωμαϊκή άγορά της Ρώμης, του Η΄ αϊ. καί τό άποκαταστημένο ψηφιδωτό της άψίδας της βασιλικής Άγίου Παύλου εκτός τών τοιχών της Ρώμης. Τά παραπάνω έργα άπεικονίζουν τόν άγιο Βαρθολομαίο μέ τά προσωπογραφικά χαρακτηριστικά πού σημειώσαμε άνωτέρω.

Τά παρακάτω παραδείγματα, χωρίς τά άτομικά χαρακτηριστικά του υπόψη άποστόλου, άλλα μόνο μέ ειλητάριο καί σπάνια μέ βιβλίο, άφορούν τά έξής, ψηφιδωτά. Πρόκειται γιά έργα στό νάρθηκα της μονής Όσίου Λουκά Βοιωτίας, τών αρχών του ΙΑ΄ αϊ., στην άψίδα τών καθεδρικών ναών στην Cefalù καί στό Monreale ή ακόμη στην καμάρα του εγκάρσιου κλίτους της έκκλησίας Martorana στή Σικελία, του ΙΒ΄ αϊ. Στόν ΙΓ΄ αϊ. χρονολογείται βυζαντινό ανακουφωτό ανάγλυφο άπό έλασμα χρυσοϋ μέ ελληνική έπιγραφή του όνόματος του άγίου, στό μουσείο του Μαξιμιανού της γερμανικής πόλης Augsburg. Οί σπηλαιώδεις έκκλησίες της Μικράς Άσίας, δηλαδή τό παρεκ-

κλήσιο 11 του Άγίου Εϋσταθίου, στό Góreme, περί τά έτη 970-980 καί ή Kokar Kilise (έκκλησία του Kokar) στην Ithala, του δεύτερου μισού του ΙΑ΄ αϊ. μέ τίς σχετικές τοιχογραφίες άπεικόνισης του υπόψη άγίου προσφέρουν κάποια έξατομίκευση.

Στήν παραπάνω δεύτερη έκκλησία ό άγιος Βαρθολομαίος συμπαρίσταται μέ τούς ένδεκα άλλους ένθρονους άποστόλους. Η ίδια εικονογραφική σκηνή έπαναλαμβάνεται καί σέ διάχωρο της όρειχάλκινης θύρας του καθεδρικού ναού της νοτιοϊταλικής πόλης Ravello, στην Καμπανία, του 1179, έργο του Barisanus (Ίταλός γλύπτης του ΙΒ΄ αϊ.) άπό την νοτιοϊταλική πόλη της Άπουλίας Trani (έργο του καί ή κύρια όρειχάλκινη θύρα του καθεδρικού ναού της πόλης). Η ρωσική τέχνη μέ διάφορες φορητές εικόνες της μεταβυζαντινής έποχής συνεχίζει την παράδοση παράστασης του άγίου, μετά τόν ΙΕ΄ αϊ., έως καί τόν ΙΗ΄ αϊ. όπως συμβαίνει καί σέ πολύπτυχες ή εικόνες τέμπλου, όπως π.χ. στή συλλογή τέτοιων εικόνων στή γερμανική πόλη Recklinghauseu καί άλλου.

Η δυτική εικονογραφία πλέον διεισδυτική στην έντύπωση καί εικονική άποτύπωση τών άνθρωπίνων πράξεων καί ενεργειών τών άγίων της Έκκλησίας έχει κληροδοτήσει μία μεγάλη σειρά ζωγραφικών, γλυπτικών καί άλλων έργων ευρείας άφηγηματικής άπόδοσης άπό τόν βίο καί τούς διαφόρους μαρτυρικούς τρόπους του άποστόλου Βαρθολομαίου. Παρακάτω θά σχολιασθούν μερικά άντιπροσωπευτικά παραδείγματα της δυτικοευρωπαϊκής θρησκευτικής τέχνης.

Αρχίζοντας άπό την Έκκλησία του San Bartolomeo all' Isola (στό Νησί του Τίδεση) της Ρώμης, όπου καί τά ιερά λείψανά του, αναφέρουμε την παράσταση του μαχαιριοϋ, ως χαρακτηριστικοϋ γνωρίσματος, στό ανάγλυφο του φρέατος του άνωτέρω μνημείου, μάλλον όχι έργο της όθωμανικής έποχής, περί τό 1000, άλλ' ίσως τό παλαιότερο παράδειγμα του τύπου αυτού. Παρόμοια παραδείγματα διακρίνονται στην Γαλλία, στό νότιο πυλώνα καί σέ ύαλογράφημα τών καθεδρικών ναών της Chartres, του ΙΓ΄ αϊ. της Reims, περί τό 1230, της Sainte Chapelle (Άγιο Παρεκκλήσιο) στό Παρίσι, περί τά έτη 1241-1248 καί

άλλου. Η συνύπαρξη βιβλίου και μαχαιριού αναγνωρίζεται σε ύαλογράφημα της εκκλησίας του Αγίου Πέτρου στη γερμανική πόλη Damstadt, των ετών 1170-1180, σε γλυπτό από τη βορειοϊταλική πόλη Verona, των μέσων του ΙΔ' αϊ. ή την γλυπτική παράσταση σε έξωτερικό τοίχο του καθεδρικού ναού του Μιλάνου, περί το 1430. Αργότερα, μέχρι και τον ΙΣΤ' συνεχίζεται η εικονογραφική αυτή χρήση βιβλίου και μαχαιριού (άποστολος - κήρυκας του Ευαγγελίου και μάρτυς ανθρώπινου αίματος).

Η εικονογραφική σκηνή καταπάτησης από τον άγιο του σατανά με τίς άλυσίδες αναγνωρίζεται στα έξι έργα. Πρόκειται για γλυπτά εικονοστασίων (retrotabula), πίσω από την άγια τράπεζα του καθεδρικού ναού της Ισπανικής πόλης Barcelona, του 1401 και του εργαστηρίου Ferrer-Bassa της ισπανικής πάλι πόλης Tarragona.

Τό χαρακτηριστικό γνώρισμα του γδαρμένου δέρματος, ως τρόπου μαρτυρίου, εμφανίζεται ένωρίς στη λειψανοθήκη των Τριών Μάγων (Βασιλέων στη δυτική παράδοση) του καθεδρικού ναού της Κολωνίας, περί το 1220 και στον καθεδρικό ναό του Αγίου Βαρθολομαίου της φρανκφούρτης, υπεράνω του άριστερου χεριού του αγίου που κρέμεται, σε ξύλινο ανάγλυφο έρεισίνωτου στασιδίου, στο χοροστάσιο του παραπάνω μνημείου, του έτους 1352. Ακόμη προστίθεται λεπτομέρεια της μαρτυρικής αυτής πράξης, άπεικονιζόμενης σε όξυκόρυφο τοξοειδές άνοιγμα (άλλα πέντε άνοιγματα με λεπτομέρειες από τον βίο του αγίου Βαρθολομαίου προστάτη αγίου του βασιλιά Πέτρου Α' (1357-1367) της Πορτογαλίας) πρόσοψης του λαρνακοειδούς τάφου, όπου κατατέθηκε τό σώμα του παραπάνω μο-

νάρχη, γοτθικής τέχνης (τέλη ΙΔ' - αρχές ΙΕ' αϊ.). Ο τάφος αυτός κείται στην Έκκλησία της Santa Maria, στην πορτογαλική πόλη Alcobaca, έναντι του τάφου της έρωμένης του Ines de Castru. Ο Μανιερισμός (έξεζητημένο καλλιτεχνικό κίνημα, ιδιαίτερα στην ιταλική αρχιτεκτονική, ζωγραφική και γλυπτική, κατά την περίοδο μεταξύ της άκμης της Αναγέννησης και του Μπαρόκ με άμφι-

σημία, άνησυχία, νεωτερισμούς, διέγερση κ.λπ.) αποβάλλει τό γδαρμένο δέρμα από τό λειτούργημα της υπεύθυνης ιδιότητάς του, όταν ό μυώδης άνδρας γνωστός σε άλλα έργα, μεταβάλλεται τώρα.

Ός παραδείγματα αυτής της καλλιτεχνικής τάσης είναι τά γλυπτά στο έγκάρσιο κλίτος του καθεδρικού ναού στο Μιλάνο, έργο του Marco d' Agrate, περί τά έτη 1552-1562, στην Certosa (μονή του San Bruno) της βορειοϊταλικής πόλης Pavia, έργο του Angelus Marinus, του έτους 1556 ή άκόμη άγαλμα, άποκείμενο στα μουσεία Σιλεσίας της πολωνικής πόλης Wroclaw (γερμανικά Breslau), έργο του Th. Weissfeld, του έτους 1705, όπου ό άγιος Βαρθολομαίος με τά δύο χέρια του κρατεί τό δέρμα του ως μυώδης άνδρας. Ο Μιχαήλ Άγγελος Buonarroti (1475-1564), Φλωρεντίνος γλύπτης, ζωγράφος, αρχιτέκτων και ποιητής ζωγράφισε στο γδαρμένο δέρμα του γυμνού αγίου με τό χαρακτηριστικό γνώρισμα του μαχαιριού την άυτοπροσωπογραφία του για νά έρμηνεύσει με αυτό τον τρόπο την ιδιάζουσα θέση του.

Τό χαρακτηριστικό γνώρισμα της σημαίας άποκτά μόνο τοπική σημασία στην Φλωρεντία ως σημαίας κάποιας συντεχνίας ή άδελφότητας, όπως π.χ. στο παράδειγμα πίνακα άγίας τράπεζας, άποκείμενο στην πινακοθήκη Uffizi της παραπάνω ιταλικής πόλης, έργο του Jacopo del Casentino, του ΙΕ' αϊ.

Ός προς την εικονογραφία του μαρτυρίου του υπόψη άποστόλου και με τούς διαφορετικούς τρόπους θανατικής έκτέλεσής του κατά την παράδοση, όπως τό λιθοβολισμό, τή σταύρωση με τό κεφάλι προς τά κάτω ή προς τά άνω, τήν έκδορά του δέρματός του, τή σταύρωση σε συνδυασμό με τήν έκδορά, τον πνιγμό στη θάλασσα, τον ξυλοδαρμό με θανατηφόρο έπακόλουθο και τον άποκεφαλισμό, υπερτερεί κατά πολύ ή ποινή της έκδορᾶς. Επί πλέον είναι συχνός ό εικονογραφικός τύπος της έκδορᾶς άνταλλάξιμος με τή μυθολογία του. Όμοια παράσταση συνιστά ή έκδορά του Μαρσύα, γιού του Όλύμπου, του οποίου γδάρθηκε τό δέρμα του από τον Άπόλλωνα, μετά τήν ήττα του πρώτου σε μουσικό άγώνα τους (Μεταμορφώσεις Όβιδίου, VI 382-400). Ός παραδείγματα προσάγονται ξυλογραφία

της Yale Medical Library, Clements C. Try Collection, της αμερικανικής πόλης New Haven, του έτους 1536, μικρογραφία του *passionale* (άφηγήσεις παθών αγίων μαρτύρων) της Στουτγάρδης, στήν έπαρχιακή βιβλιοθήκη της πόλης αυτής, *codex historicus* 2,56, φ. 67α, του ΙΒ' αϊ. με καθήμενη και δεμένη σωματική στάση του αγίου, στά χέρια και στά πόδια ή ακόμη πίνακας της σχολής του Guido da Siena (βορειοϊταλική πόλη), του ΙΓ' αϊ. εκτιθέμενος στο Δημοτικό Μουσείο, περί τό 1270.

Τό μαρτύριο του άποστόλου Βαρθολομαίου με τον σταυρικό θάνατο (δεμένος) σε συνένωση με την έκδορά εικονίζεται σε υπόλοιπο ενός φύλλου πολύπτυχου αγίας τράπεζας, έργου του Hans Holbein του Πρεσβύτερου (περίπου 1465-1524), γερμανού ζωγράφου, χαράκτη και εικονογράφου βιβλίων, των έτών 1510-1515, με τη θέση του κεφαλιού του αγίου προς τά κάτω και ακόμη σε ζωγραφικό έργο παράστασης προετοιμασίας στο μαρτύριο πρόσδεσης του αγίου στην εγκάρσια δοκό του σταυρού, του Jusepe de Ribera (περίπου 1590-1652), ισπανού ζωγράφου, και χαράκτη, στο μουσείο Prado της Μαδρίτης, του έτους 1610.

Τό κεφάλι του αγίου Βαρθολομαίου δέν πρέπει νά λαμβάνεται ως χρήση λειψανοθήκης, αλλά μπορεί νά βασίζεται στο μαρτύριο του άποκεφαλισμού και της έκδορās του δέματος. Σε γλυπτό έργο από τον καθεδρικό ναό της νοτιοϊταλικής πόλης Benevento στην Καμπανία, έργο του Nikola di Monteforte (ίσχυρό Όρος), του ΙΓ' αϊ. πού παριστā τό κεφάλι του αγίου αναγνωρίζονται μακρά γενειάδα και πλουσία μεγαλοπρεπής βοστρυχοειδής κόμμωση. Ο άποκεφαλισμός μετά την έκδορά του σώματος του άποστόλου παρίσταται, σε ένα αρχικό γράμμα της λατινικής αλφαβήτου (G), λειτουργικού βιβλίου - *graduale* (*liber gradualis*) (συλλογή των ύμνων της λατινικής θείας λειτουργίας) από τη Φλωρεντία, στην John Pierpont Morgan Library της Νέας Υόρκης, *manuscriptus* 795, φ. 202, περί τό έτος 1340 ή ακόμη σε ζωγραφικό πίνακα του Lorenzo di Nicolo του Pietro Gerini στο Δημοτικό Μουσείο της ιταλικής πόλης San Gimignano, στην Τοσκάνη, του ΙΔ' αϊ.

Έκτός των σκηνών μαρτυρίου του αγίου υπάρχουν και διάφορα έπεισόδια από τον βίο του, όπως π.χ. εκείνα της έπερώτησης και εξόρμησης

του ειδώλου της θεότητας Άσταρώθ στις Ίνδιες, της έκδίωξης των δαιμονίων κάποιας γυναίκας, του αγγέλου Κυρίου, πού άνεγείρει τον πύργο του νέου ναού και άλλα δέκα πέντε πού συμπληρώνουν τον υπάρχοντα αριθμό των δέκα όκτώ έπεισοδιακών σκηνών. Τά εικονογραφικά παραδείγματα δέκα όκτώ ύαλοπινάκων του σχετικού κύκλου σε καλογραφήματα της έκκλησίας του θρησκευτικού τάγματος των δομηνικανών στη γαλλική πόλη Colmar, του ΙΓ' αϊ. του πολυπτύχου του Barnaba di Modena (1362-1383) ιταλού ζωγράφου με ισχυρή βυζαντινή παράδοση, αντικείμενου στην έκκλησία San Bartolemeo del Fossato (Τάφρος) στην βορειοϊταλική πόλη Genova με πέντε μόνο εκ των έπεισοδίων του αγίου και μερικά άλλα σε ιταλικές, ισπανικές και γαλλικές πόλεις μαρτυρούν για την εικονογραφική εξέλιξη του παραπάνω θέματος.

Επίσης είναι γνωστές οι άπεικονίσεις από την ιστορία της παιδικής ηλικίας του αγίου Βαρθολομαίου, ιδίως σε μικρογραφίες χειρογράφων των βιβλιοθηκών των πόλεων Βρυξελλών, Βενετίας, Λειψίας, Benevento και άλλων, όπως και τά όψιγενή γεγονότα και τά θαύματα του άποστόλου με ένδεικτικό παράδειγμα τη λειψανοθήκη του αγίου Σερβατίου (Servatius), στην πόλη Maastricht των Κάτων Χωρών, περί τό 1160, έργο της ώριμης ρωμανικής περιόδου.

Τέλος πρέπει νά σημειώσουμε, ότι στην παράσταση του κολλεγίου των δώδεκα άποστόλων περιλαμβάνεται και ή άπεικόνιση του αγίου Βαρθολομαίου, πολλές φορές μή αναγνωρίσιμης και αταύτιστης της μορφής του. Έτσι από την ανατολική εικονογραφία, ή μάλλον την αρχαία χριστιανική τέχνη και τον κοιμητηριακό χώρο (κατακόμβες) της Ρώμης και άλλου μνημονεύουμε π.χ. την τοιχογραφία άπεικόνισης του Χριστού και των δώδεκα άποστόλων στο κοιμητήριο (*coemeterium*) των Giordani, στη Ρώμη, του Δ' αϊ. ή ακόμη τη σχετική σκηνή στην πρόσοψη σαρκοφάγου, στη γαλλική πόλη Rigueux-le-Franc, του Στ' αϊ. ή επίσης ψηφιδωτό στο τεταρτοσφαίριο της άψίδας της έκκλησίας του San Lorenzo (Λαυρέντιος) στο Μιλάνο, του Ε' αϊ.

Άκολουθούν οι βυζαντινές παραστάσεις όμαδικού χαρακτήρα, όπως της θείας Λειτουργίας -

κοινωνίας τῶν ἀποστόλων, (Μετέωρα, Μυστρᾶς, Κρήτη, Ἅγιον Ὅρος καὶ ἄλλοι), τῆς ἐπιστροφῆς τῶν μαθητῶν στήν ἁλιεία (Σερβία), τῆς σκηνῆς «ἐγὼ εἰμί ἢ ἄμπελος» (μονή Καισαριανῆς στήν Ἀττική, μονή Βροντήση Κρήτης), τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου (τράπεζα ἀθωνικῆς μονῆς Λαύρας, τοῦ ΙΣΤ' αἰ., Κρήτη, Κύπρος, μικρογραφίες χειρογράφων στό Παρίσι, στό Λονδίνο καὶ ἄλλοι), τόν νιπτήρα (ψηφιδωτά ΙΑ' αἰ. τῶν καθολικῶν τῶν μονῶν Δαφνίου, κοντά στήν Ἀθήνα, Ὁσίου Λουκᾶ στή Βοιωτία καὶ Νέας Μονῆς Χίου, ἀθωνικές μονές, ρωσικές φορητές εἰκόνες), τῆς σκηνῆς οἱ ἀπόστολοι καθεύδοντες στή Γεθσημανή καὶ ὁ Χριστός καὶ οἱ μαθητές στόν κῆπο τῶν ἐλαιῶν (τοιχογραφίες πρωτάτου καὶ Βατοπαιδίου, στό Ἅγιον Ὅρος καὶ ἄλλοι), τῆς ψηλάφησης τοῦ Θωμᾶ (ψηφιδωτά στά καθολικά τῶν μονῶν Δαφνίου καὶ Ὁσίου Λουκᾶ Βοιωτίας καὶ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Μάρκου Βενετίας), τῆς Ανάληψης τοῦ Χριστοῦ (φορητές εἰκόνες τῆς μονῆς Σινᾶ τοῦ ΣΤ' - Θ' αἰ. καὶ ἄλλοι), τῆς Πεντηκοστῆς (ψηφιδωτό καθολικοῦ μονῆς ὁσίου Λουκᾶ Βοιωτίας, φορητές εἰκόνες τῆς μονῆς Σινᾶ τοῦ Ζ' - Ι' αἰ., στήν Καστοριά καὶ στό Ἅγιον Ὅρος), τῆς Δευτέρας Παρουσίας - Μέλλουσας Κρίσης (φορητές εἰκόνες τῆς μονῆς Σινᾶ, τοιχογραφίες Καστοριάς, Ἁγίου Ὁρους καὶ ἄλλες) καὶ τῆς Κοίμησης τοῦ Θεοτόκου (ψηφιδωτό καθολικοῦ μονῆς Δαφνίου, τοιχογραφίες Καστοριάς καὶ ἄλλοι). Ἐνδιαφέρουσα εἶναι φορητή εἰκόνα τοῦ μουσείου Καλῶν Τεχνῶν τῆς Μόσχας τοῦ ΙΔ' αἰ., στήν ὁποία παρίστανται οἱ δώδεκα ἀπόστολοι, ὄρθιοι, σέ δύο σειρές.

Τά ἴδια ἰσχύουν, ὅπως καὶ στή βυζαντινὴ εἰκονογραφία, γιὰ τό σύνολο τῶν δώδεκα ἀποστόλων στή δυτικὴ εἰκονογραφία, μέ ἰδιαίτερη ἔμφαση στό θέμα παράστασης αὐτῶν

σέ ἔργα γλυπτικῆς, ὅπως κυρίως σέ τύμπανα εἰσόδων (πυλώνων) καθεδρικῶν ναῶν ἢ ἄλλων. Ἀρχίζουμε ἀπό τή ρωμανικὴ ἐποχὴ μέ μία ἐκ τῶν παλαιότερων γλυπτῶν ἀπεικονίσεων στό τύμπανο τῆς πύλης Miègeville τοῦ ναοῦ Saint Sermin τῆς γαλλικῆς πόλης Toulouse, περί τό 1100.

Ἔπονται σχετικές παραστάσεις τῶν ἐκκλησιῶν Saint Piere (Πέτρος) (στό νότιο πυλώνα) τῆς γαλλικῆς πόλης Moissac, τῶν ἐτῶν 1120-1135 καὶ Santa Maria la Real (Βασιλική, Μεγαλοπρεπής) (στόν πυλώνα τῆς πρόσοψης) τῆς ἰσπανικῆς πόλης Sancedesa, στά τέλη τοῦ ΙΒ' αἰ. Ἀκολουθοῦν οἱ καθεδρικοὶ ναοὶ γοθτικῆς τέχνης τῶν γαλλικῶν πόλεων Chartres (Notre - Dame, ἡ Κυρία μας, ἡ Θεοτόκος μας), μέ τήν σχετικὴ παράσταση στόν πυλώνα τῶν βασιλέων, περίπου στά ἔτη 1145-1155, Παρισίων (Notre - Dame), μέ τήν ὑπόψη ἀπεικόνιση στόν δυτικὸ κύριο πυλώνα, τοῦ ΙΒ' αἰ καὶ Amiens (Notre - Dame) μέ τήν ἴδια παράσταση στόν πυλώνα τοῦ νότιου ἐγκάρσιου κλίτους, περίπου στά ἔτη 1240-1245.

Αὐτές ὅλες οἱ ἀπεικονίσεις διακρίνονται κάτω ἀπό χριστολογικές ἢ καὶ θεομητορικές σκηνές πού βρίσκονται ὑποκάτω τοῦ τόξου τοῦ τυμπάνου. Ὑπέροχα θεωροῦνται τά δώδεκα ἀγάλματα τῶν ἀποστόλων γιὰ τή μεσαιωνικὴ ξυλογλυπτικὴ, τά ὁποῖα κοσμοῦν ἰσάριθμους κίονες τοῦ ἄνω παρεκκλησίου τῆς Sainte Chapelle (Ἅγιο Παρεκκλήσιο) στό Παρίσι, τοῦ ΙΓ' αἰ. Ἀντίθετα στόν καθεδρικό ναό τῆς Se (Santa Maria), ρωμανικοῦ - γοθικοῦ ρυθμοῦ, στήν πορτογαλικὴ πόλη Evora, τά ἀγάλματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων ἔχουν διευθετηθεῖ ἀνά ἑξι στίς δύο πλευρές τῆς κεντρικῆς πύλης τοῦ μνημείου μέ χρονολόγηση στά ἔτη 1186-1250.

Βιβλιογραφία

Enciclopedia Cattolica, II (1949), λήμμα Bartolomeo, apostolosanto, σσ. 916-920. Ὁρθοσκευτικὴ καὶ Ἡθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία, 2(1963), λήμμα Ἀπόστολοι (εἰκονογραφία), σσ. 1182 - 1187. Bibliotheca Sanctorum, ἔκδοση Pontificia Università Lateranense, II, (1962), λήμμα Bartolomeo, apostolo, santo, σσ. 852-878. Lexikon der Christlichen Ikonographie, V (1973), I. Konographische der Heiligen, λήμμα Bartholomäus, Apostel und Martyr, σσ. 320-334. Uwe Geese, SKulpturen, Romanik, Gotik, Renaissance, Barock, Berlin 2004.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΒΙΟΓΡΑΦΙΕΣ τῶν Μητροπολιτῶν Σερρῶν καί Νιγρίτης

Τοῦ μακαριστοῦ Κυριάκου Παπακυριάκου, θεολόγου καθηγητῆ

Γ

31. ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ Β΄ Σχολάριος 1462-1467

(ἐπίτροπος μητροπόλεως Σερρῶν)

Μέ τήν παραίτηση τοῦ Μακαρίου ἡ μητρόπολη Σερρῶν ἔμεινε χηρεύουσα γιά πολλά χρόνια. Ἦταν πολύ κρίσιμη ἡ ἐποχή μετά ἀπό τήν ἄλωση τῆς Πόλης. Ἦταν δύσκολο νά ἀνασυγκροτηθεῖ τό Οἶκουμ. Πατριαρχεῖο καί νά τοποθετήσῃ νέους μητροπολίτες στίς χηρεύουσες μητροπόλεις.

Ὁ πρῶτος πατριάρχης μετά τήν ἄλωση τῆς Πόλης Γεννάδιος Β΄ Σχολάριος παραιτήθηκε ἀπό οἰκουμενικός πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως τό 1557 καί πῆγε στό Ἅγιον Ὄρος νά μονάσει, ἀλλά λόγω τοῦ θανάτου τοῦ ἀνεψιοῦ του ἦλθε καί μόνασε στή μονή τοῦ Τιμίου Προδρόμου τοῦ ὄρους Μενοικέως Σερρῶν. Τόν ξανακάλεσαν δύο φορές στήν Κωνσταντινούπολη γιά πατριάρχη ἢ γιά τήν ἐπίλυση σοβαρῶν ἐκκλησιαστικῶν προβλημάτων στό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο. Ὅταν ἐπέστρεψε ἀπό τήν Κωνσταντινούπολη μόναζε στήν Μονή Προδρόμου. Κατά τήν παραμονή του σ' αὐτή ἀπό τό 1462 μέχρι τόν Ἰανουάριο τοῦ 1467 ἀνέλαβε ἐπιτροπικῶς καί τήν διαποίμανση τῆς μητροπόλεως Σερρῶν. Τήν πληροφορία αὐτή τήν λαμβάνουμε ἀπό μιά ὁδὴ τοῦ φίλου του Φραντσέσκου Φίλελφου ἀπό τό Τολεντίνο πού ἀπευθύνεται «Γενναδίῳ Γεωργίῳ τῷ Σχολα-

ρίῳ τῷ καί μητροπολίτῃ Φαιρῶν» δηλαδή Σερρῶν. Ἡ προσφώνηση «καί μητροπολίτῃ Φαιρῶν» πρέπει νά ληφθεῖ στά σοβαρά ὑπ' ὄψιν, διότι γράφτηκε ἀπό τό στενὸ φίλο τοῦ Γενναδίου Φίλελφο καί ἔδειχνε πολύ ἐνδιαφέρον γιά τήν ζωή καί τήν ὅλη κατάστασή του μετά ἀπό τήν παραίτησή του ἀπό τὸν πατριαρχικό θρόνο. Γνώριζε καλά πού βρισκόνταν καί τί ἔκανε ὁ φίλος του Γεννάδιος Σχολάριος.

Δέν ἐκλέχτηκε ἐπίσημα μητροπολίτης Σερρῶν, ἀλλά, διὰ τό ἄστατο τῶν περιστάσεων ἐκείνου τοῦ καιροῦ, ἀπλῶς τοῦ δόθηκε ἀπό τό 1462 μέχρι τόν Ἰανουάριο τοῦ 1467 ἐπιτροπικῶς ἡ οἰκονομικά πλούσια μητρόπολη τῶν Σερρῶν, πρὸς ζωάρκειαν καί πνευματικὴ διαποίμανση τοῦ ποιμνίου αὐτῆς¹⁰⁵.

32. ΓΕΡΜΑΝΟΣ 1466-1467

Στίς 15 Ἰανουαρίου ἐκλέχτηκε γιά τίς Σέρρες ὁ Γερμανός, ὁ ὁποῖος δέν ἀναφέρεται στοὺς ἐπισκοπικούς καταλόγους τῆς πόλεως Σερρῶν, ἀλλὰ τὸν βρίσκουμε στή Μονή τοῦ Παμμακαρίστου νά ὑπογράφει τήν καθαίρεση τοῦ πατριάρχου Μάρκου Ξυλοκαράβη, δωδέκατος μετὰξὺ εἰκοσιπέντε ἀρχιερέων, ὡς μητροπολίτης Σερρῶν¹⁰⁶.

105. Χ. Βουρουτζίδης, Γεννάδιος Σχολάριος. Ἐγκόλπιο ἡμερολόγιο 2005 τῆς Μητροπόλεως Σερρῶν καί Νιγρίτης, στόν Αὐγουστο μήνα.

106. Μανουήλ Γεδεών, Πατριαρχικοί πίνακες, σ. 481. Σάρδεων Γερμανοῦ, Συμβολὴ στοὺς πατριαρχικούς καταλόγους, τόμ. Α΄, σσ. 10 καί 17.

33. ΔΩΡΟΘΕΟΣ 1475

ἡ ἀχρονολόγητος

Τῇ μόνη πληροφορία γιά τήν παρουσία τοῦ Δωροθέου ὡς μητροπολίτη Σερρών τή βρίσκουμε ὅταν ὑπογράφει ὡς «ὁ Σερρών Δωρόθεος» ὄγδοος μεταξύ εἰκοσιπέντε ἀρχιερέων στήν ἐκδοθεῖσα στίς 10 Ὀκτωβρίου τοῦ 1475 συνοδική πράξη, πού ἀθώωσε καί ἀναγνώρισε ὡς νόμιμο καί κανονικό τόν πατριάρχη Συμεών Α'. Ὁ Μανουήλ Γεδεών ἀναφέρει στούς πατριαρχικούς πίνακες σ. 483, ὅτι ἀθώωσε τό πρόην πατριάρχη Μάρκον¹⁰⁷.

34. ΜΑΚΑΡΙΟΣ Γ' 1486

Ἀνάμεσα στό Δωρόθεο καί τό Μάξιμο τόν Μανασσῆ παρεμβάλλεται ὁ ἐξ Ἁγίου Ὅρους μοναχός μητροπολίτης Σερρών Μακάριος Γ', ὁ ὁποῖος ἐτελεύτησε ὡς μητροπολίτης στήν ἔδρα του, στίς Σέρρες τό 1486¹⁰⁸.

35. ΜΑΞΙΜΟΣ-ΜΑΝΑΣΣΗΣ,

Βατοπεδινός

1486-ἀρχές

1491

Πατριάρχης

Κωνσταντινουπόλεως 1491-1497

Ὁ Μανασσῆς ἦταν μοναχός καί ἡγούμενος

τῆς Μονῆς Βατοπεδίου τοῦ Ἁγίου Ὅρους. Τό Σεπτέμβριο τοῦ 1486 ὁ Πατριάρχης Συμεών Α' ὁ Τραπεζούντιος, (1482-1486) ἐξέδωσε ἐπιβεβαιωτικό γράμμα τῆς ἐκλογῆς του ὡς μητροπολίτη Σερρών¹⁰⁹. Ἀπό τίς ἡμερομηνίες τοῦ ὡς ἄνω γράμματος τοῦ 1486 καί τῆς προαγωγῆς του σέ Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως, ἀρχές τοῦ 1491, πληροφορούμεθα τό χρόνο τῆς ἀρχιερατείας του στίς Σέρρες (Φθινόπωρο 1486-ἀρχές 1491)¹¹⁰.

Τόν βρίσκουμε τό 1489 νά ὑπογράφει, μεταξύ ὀκτώ ἀρχιερέων, δεύτερος στή σειρά, «Ὁ Σερρών Μανασσῆς, ἔχων καί τήν γνώμην τοῦ Ἡρακλείας» τό συνοδικό ψήφισμα τῆς ἀποκαταστάσεως γιά δεύτερη φορά στόν Πατριαρχικό θρόνο τῆς Κων/πόλεως τοῦ Διονυσίου Α'¹¹¹.

Παραιτηθέντος τοῦ Πατριάρχου Διονυσίου Α' στίς ἀρχές τοῦ 1491 ἐξελέγη μέ κανονικές ψήφους Οἰκουμενικός Πατριάρχης ὁ Μανασσῆς καί μετονομάσθηκε Μάξιμος.

«Εποίησε γάρ παραίτησιν ὁ κύρ Διονύσιος... γέγονε δέ Πατριάρχης ὁ Σερρών, ᾧ ὄνομα Μανασσῆς μετονομάσαντες αὐτόν Μάξιμον, ἦν γάρ ἀγιορίτης»¹¹². Γιά πρώτη φορά στά χρονικά προαγωγῆς Πατριάρχῃ ἐγίνε ἀλλαγὴ τοῦ ὀνόματος. Πατριάρχευσε ὡς Μάξιμος Δ' ἕξι χρόνια. Τό 1497, ἄγνωστο πῶς,

107. Ε. Σταματιάδου, *Ἐκκλησιαστικά Σύλλεκτα*, σ. 5. ὼδε καί Σάρδεων Γερμανοῦ, *Συμβολή εἰς τοὺς πατριαρχικοὺς καταλόγους ἀπὸ τῆς ἀλώσεως καί ἐξῆς*, μέρος Α', σ. 15.

108. Σωφρονίου Εὐστρατιάδη, *Ἱστορικά μνημεῖα τοῦ Ἁθω. Πατριαρχικά σιγίλλια καί γράμματα ἐκ τοῦ ἀρχείου τῆς μονῆς Βατοπεδίου*, Ἑλληνικά, τόμ. Γ', Ἀθήνα 1930, σ. 46. καί Χ. Βουρουτζίδη, ὁ.π., σ. 101.

109. Σάρδεων Γερμανοῦ, ὁ.π., σ. 15. Μαννουήλ Γεδεών, *Πατριαρχικοί Πίνακες*, σ. 491-492. Κρουμβάχερ, τόμ. Ι, σ. 716. Ζαχαρίου Μάθα Ἀνδρίου, *Κατάλογος ἱστορικός τῶν πρώτων ἐπισκόπων καί τῶν ἐφεξῆς πατριαρχῶν*, Ναύπλιο 1837, σ. 171.

110. Θρησκευτικὴ καί Ἠθικὴ Ἑγκυκλοπαίδεια, τόμ. Η', στήλη 627. Ἑγκυκλοπ. Ἑλευθερ. τόμ. 9, σ. 133.

111. Σάρδεων Γερμανοῦ, *Συμβολή εἰς τοὺς πατριαρχ. καταλόγους*, τόμ. Α'. σ.20 καί Ὁρθοδοξία 1934 τευχ. 97, σ. 34.

112. Κ. Σαθά, *Μεσαιωνικὴ βιβλιοθήκη*, ἀνωνύμου - Σύνωψις Χρονικῆ, τόμ. Ζ', σ. 602.

έμπλεξε μέ κάποιον άγύρτη μοναχό Γα-
βριήλ. Δημιουργήθηκε σκάνδαλο και
υπέβαλε άναγκαστικά παραίτηση. Τόν
διαδέχθηκε για δεύτερη φορά ό Νήφων
Β΄. Ένώ έφησύχαζε ό Μάξιμος Μα-
νασσης στην Κων/πολη άναμείχθηκε σέ
μιά πολιτική προσπάθεια κατά του Πα-
τριάρχου Νήφωνος Β΄. Έπειδή άντέ-
δρασε ό λαός έναντίον του, προτίμησε
νά έπιστρέψει στό Βατοπέδι του Αγίου
Όρους. Έκεϊ πέθανε και τάφηκε. Σώ-
ζεται ή έπιγραφή τής έπιτύμβιας πλάκας
ώς έξής «*Εκοιμήθη ό δοϋλος του Θεου
Μάξιμος άρχιεπίσκοπος Κων/πόλεως
και οίκουμενικός πατριάρχης*»¹¹³. Ό
Μανουήλ ό Πελοποννήσιος, ό Μέγας
ρήτωρ, έγραψε «*μονωδία επί τῷ αοιδήμῳ
πατριάρχῃ κυρῷ Μαξίμῳ τῷ λογίῳ*»,
πού σώζεται στόν υπ' άριθ. 512 κώδικα
τής μονής Ίβήρων.

Ύπῆρξε διακεκριμένη, δυναμική προ-
σωπικότητα ως ήγούμενος τής μονής
Βατοπεδίου, μητροπολίτης Σεργῶν και
Οίκουμενικός Πατριάρχης.

36. ΚΑΛΛΙΣΤΟΣ 1494 - Μάρτιος 1501

Τό όνομα και τίς υπογραφές του
Μητροπολίτη Καλλίστου τίς βρίσκουμε
στά καταχωρημένα στόν κώδικα τής

Μονής Προδρόμου έγγραφα στίς σελίδες
215-216. Η υπογραφή του υπάρχει και
στή Συνοδική πράξη του πατριάρχου
Νήφωνος Β΄ (1497-1498), πού καταδι-
κάζει τή συμφωνία¹¹⁴.

37. ΜΑΤΘΑΙΟΣ Β΄ 1499

Άγνωστος είναι σ' όλους τους έπι-
σκοπικούς καταλόγους ό Σεργῶν μη-
τροπολίτης Ματθαῖος Β΄. Άποκαλύφθηκε
άπό τήν υπογραφή του πού έβαλε ως
συνοδικός στό σιγίλλιο του Πατριάρχη
Ίωακείμ Α΄, τό όποιο εκδόθηκε τό Μάιο
του 1499 τή β' ίνδικτιώνα, για νά δι-
καιώσει τή μονή Βατοπεδίου στην δια-
φορά της για κάποια κτήματα μέ τή
μονή Χιλανδαρίου.

38. ΑΡΣΕΝΙΟΣ 1514

Ό Άρσένιος φέρεται νά υπογράφει
ανάμεσα σέ 68 μητροπολίτες τό 1514 τό
σιγίλλιο του Πατριάρχου Ίερεμία Α΄,
πού άφορᾷ τή συμφωνία μεταξύ των
Μονῶν του Αγίου Όρους Φιλοθέου και
Σταυρονικήτα¹¹⁵. Ύπῆρξε επίσης κι ένας
χειρόγραφος κώδικας στην Ίερά Μονή
τής Αγίας Άναστασίας άπό τίς Σέρρες
πού περιείχε τόν πολυχρονισμό του μη-
τροπολίτη Σεργῶν Άρσενίου¹¹⁶.

113. Όρθοδοξία, τόμος Γ' σ. 31. *Τά μετά τήν άλωση Κων/πόλεως*, τόμ. Ε' σ. 31.

114. Ε. Σταματιάδη, *Έκκλησιαστικά Σύλλεκτα*, ό.π., σ. 43.

115. Περιοδικό. Γρηγόριος Παλαμᾶς, τεϋχος ΝΒ' σ. 224-6.

116. Άρχεῖο Μονής Βατοπεδίου, Τετράγων Α άρχ. Χ, στ. 28. ἴδε και Χρυσοχοΐδη, ό μητροπολίτης
Σεργῶν Γεννάδιος, Πρακτ. Συνεδρίου. Αί Σέρραι και ή περιοχή του, σε. 238.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Το παρόν έγγραφο αποτελεί επίσημο έγγραφο της Πατριαρχικής Επικοινωνίας και είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της Πατριαρχίας.

Τερώτατε Μητροπολίτα Σεργών και Νιγρίτης, υπέρτιμε καί ξεαρχε πάσης Μακεδονίας, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητέ ἀδελφέ καί συλλειτουργέ τῆς ἡμῶν Μετριοτήτος κύριε Θεολόγε, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρῃ Τερότητι καί εἰρήνῃ παρὰ Θεοῦ.

Αἰσίως ἐπανακάμφαντες εἰς τὴν ἔδραν ἡμῶν καί ἐκτύπους φέροντες τὰς ἀναμνήσεις ἐκ τῆς προσφάτου πρὸς τὴν Ἱεράν καθ' ὑμᾶς Μητρόπολιν ἐπισκέψεως, μετὰ πολλῆς συγκινήσεως ἀναπολοῦμεν τὰ εὐλογημένα βιώματα ἃ συναπεκομίσαμεν μεθ' ἡμῶν καί δοξάζομεν τὸν Κύριον ἐφ' αἷς ἡξίωσεν ἡμᾶς χάρισιν.

Αἰσθανόμεθα δέ ἐπιτακτικὴν τὴν ἀνάγκην ἵνα καί πάλιν καί πολλάκις καί δὴ καί διὰ τοῦ παρόντος Πατριαρχικοῦ ἡμῶν Γράμματος εὐχαριστήσωμεν τῇ ὑμετέρῃ φίλῃ Τερότητι διὰ τὴν φιλόφρονα καί ἀδελφικὴν πρόσκλησιν, ὅπως προστῶμεν τῆς πανηγύρεως τοῦ συμπολιούχου τῶν Σεργῶν Ἁγίου Νέου Ἱερομάρτυρος Νικήτα, ἥτις παρέσχεν ἡμῖν τὴν εὐκαιρίαν ἀπολαῦσαι τοῦ συμποσίου τῆς πίστεως ἀλλὰ καί τῆς μεταξύ ἡμῶν ἐνότητος. Ἡ θερμότης ὑποδοχῆς ἥς ἐτύχομεν, παρὰ κλήρου, μέ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἄξιον Ποιμενάρχην, πιστοῦ λαοῦ καί εὐσεβδῶν ἀρχῶν, ἐκφράζουσα τὸν σεβασμὸν, τὴν τιμὴν καί τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὴν Μητέρα Ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ καί τὸν πρὸς ὑμᾶς ἐλθόντα ὕπατον ἐκπρόσωπον αὐτῆς, μεγάλως ἐνίσχυσε τὴν τε ἡμῶν Μετριοτήτα καί τὴν τιμίαν συνοδείαν ἡμῶν.

Τί δέ νά εἰπώμεν περὶ τῆς ἀδραμαϊαίας φιλοξενίας, τῶν δαψιλῶν περιποιήσεων καί τῆς ἀγρύπνου μερίμνης περὶ τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν, ὥστε τὰ πάντα νά διεξαχθῶσιν «εὐσχημόνως καί κατὰ τάξιν» (Α' Κορ. ιδ' 40); Ἡ κινητοποίησις συμπάσης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἀλλὰ καί τῶν πολιτικῶν, στρατιωτικῶν καί τοπικῶν ἀρχῶν καί φορέων ἀντικατοπτρίζει ἀσφαλῶς οὐχὶ μόνον τὴν ἀφοσίωσιν πάντων εἰς τε τὸν θεσμόν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί εἰς τοὺς ἐκπροσώπους αὐτοῦ ἀλλὰ καί τὴν ἀπήχσιν ἣν εὐρίσκουσιν εἰς τὰς καρδίας τοῦ ποιμνίου καί τῶν ἀρχόντων αἱ πρωτοβουλίαι τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, οὗτινος ἡ πεπνυμένη προσωπικότης «προϊσταται καλῶν ἔργων εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας» (πρὸβλ. Τίτ. γ' 14), ὥστε νά ᾗ καλλίκαρπος καί πολύκαρπος εἰς εὐρύτατον φάσμα τομέων: ἐξειδικευμένης ποιμαντικῆς μερίμνης, ἰδιαιτέρως διὰ τὰς εὐαισθήτους ομάδας τῆς νεότητος, τοῦ γήρατος καί τῶν ἐμπεριστάτων ἀδελφῶν, φιλανθρωπίας, καλλιεργείας τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὰς πατρογονικάς παραδόσεις, ὡς ἐπίσης καί τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας καί τέχνης, μερίμνης διὰ τὰ μοναστικά καθιδρύματα καί τὴν λειτουργικὴν ζωὴν καί εὐταξίαν τῶν ἱερῶν Ναῶν, ἐτι δέ πνευματικοῦ καταρτισμοῦ κλήρου καί λαοῦ, ὡς εἴχομεν τὴν εὐκαιρίαν νά διαπιστώσωμεν οὐ μὴν ἀλλὰ καί νά θαυμάσωμεν κατὰ τὴν ὀλιγοήμερον μεθ' ὑμῶν ἀναστροφὴν.

Ὅντως «καλοῦ ἔργου ἐπεθυμήσατε» (πρὸβλ. Α' Τιμ. γ' 1), ἀδελφέ ἐν Χριστῷ περιπόθητε, καί ἀγαλλόμεθα ἐγκανχόμενοι ἐν Κυρίῳ διὰ τὴν ἐν τῷ προσώπῳ ὑμῶν μαρτυρίαν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Σεργῶν πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν. Οὐ χρεῖαν ἔχετε ἵνα προτρέψωμεν ὑμᾶς ὅπως «σπουδάσητε βεβαίαν ὑμῶν τὴν ἐκλογὴν καί τὴν κλῆσιν ποιεῖσθαι» (πρὸβλ. Α' Πέτρ. α' 10).

Ἐκφράζομεν, ἅπαξ ἔτι, τὰς ὀλοθύμους ἡμῶν εὐχαριστίας διὰ πάσας τὰς εὐλογίας ἃς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, μέσῃ τῆς ὑμετέρας περισπουδάστου ἡμῖν Τερότητος, ἐπεδαψίλευσεν ἡμῖν κατὰ τὴν πρόσφατον πρὸς τὴν θεόσωστον Μητρόπολιν Σεργῶν καί Νιγρίτης ἐπίσκεψιν. Ἡ εὐαρέσκεια, ἐτι δέ καί εὐγνωμοσύνη τῆς Μητρός Ἐκκλησίας, ὡς καί αἱ ἀδελφικαὶ Πατριαρχικαὶ ἡμῶν εὐχαὶ μέλλουσι νά συνοδεύωσιν ἔτι θερμότερον εἰς τό ἐξῆς τὸν ὀρηγρὸν Ποιμενάρχην τοῦ θεοφιλοῦς τούτου τόπου, ὅστις ὑπάρχει ἀληθῶς λίθος τίμιος τοῦ Οἰκουμενικοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας Θρόνου. Κύριος ὁ Θεὸς ταμεύσαι ὑμῖν τὸν μισθὸν τοῦ καμάτου ὑμῶν καί ἀνταποδώσαι ὑμῖν καταλλήλως κατὰ τὸ ἅπειρον Αὐτοῦ ἔλεος.

Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός

βιε' Μαΐου κς'

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Μητροπολίτης Σεργών και Νιγρίτης
Θεολόγος

Σεβασμιώτατε,

Κατά την διάρκεια της διπλωματικής μου καριέρας από τό 1996 έως και σήμερα σέ διάφορες χώρες στίς όποιες ύπηρετήσα, ύπήρξα μάρτυρας και συμμετείχα σέ έπισκέψεις διαφόρων δημοσίων προσώπων σέ διάφορα έπίπεδα (συμπεριλαμβανομένης και τής έπίσκεψης του Προέδρου τής Δημοκρατίας τής Σεργίας).

Παρ' όλα αυτά, μέ τήν εύκαιρία αυτή θά ήθελα νά σās διαβεδαίωσω πώς ή άτμόσφαιρα κατά τήν διάρκεια τέτοιων περιστάσεων δέν μπορεί νά συγκριθεί μέ αυτή τής πρόσφατα ολοκληρωμένης έπίσκεψης τής Αυτού Θειοτάτης Παναγιόττης, του Οίκουμηνικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου, στήν έπισκοπή σας.

Σās εύχαριστώ, Σεβασμιώτατε, γιά τήν πρόσκλησή σας νά παρευρεθώ σέ αυτό τό σημαντικό κι εύχαριστο γεγονός, καθώς και στήν ύποδοχή τήν όποία μέ τήν εύκαιρία αυτή έτοιμάσατε γιά έμένα και τά μέλη τής οικογενείας μου, και σās εύχαριστώ έπίσης πού μου προσφέρατε τή δυνατότητα νά βρίσκομαι όλον τόν καιρό μαζί μέ έσās και τούς διακεκριμένους καλεσμένους σας. Αυτό πού είναι ακόμα μεγαλύτερης σημασίας είναι τό γεγονός ότι σέ κάθε σας λέξη, σέ κάθε σας πράξη, καθώς και στίς πράξεις των συνεργατών σας, αισθανθήκαμε άγάπη και σεβασμό πού θά θυμόμαστε γιά πάντα.

Θά ήθελα μελλοντικά κατά τήν θητεία μου στό Γενικό Προξενείο στή Θεσσαλονίκη, καθώς και στό μακρινό μέλλον νά μου δοθεί ή εύκαιρία, έστω και μερικώς νά σās ανταποδώσω όλα όσα κάνατε τίς προηγούμενες ήμέρες.

Μέ εκτίμηση
Σίνισα Πάδιτς
Γενικός Πρόξενος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
3ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΣΕΡΡΩΝ

Πρός
Σεβασμιότατο Μητροπολίτη Σεργών και Νιγρίτης κ. Θεολόγο

Σεβασμιώτατε,

Ή Διεύθυνση του σχολείου, ό σύλλογος των καθηγητών, οί μαθητές και ό σύλλογος γονέων και κηδεμόνων του 3ου γυμνασίου Σεργών σās εύχαριστούν θερμά γιά τήν έπίσκεψή Σας στό σχολείο. Μεγάλη εύλογία και ύψιστη τιμή ή παρουσία Σας στό χώρο μας, αλλά ιδιαίτερα καθοριστική γιά τήν προστασία και καθοδήγηση τής πορείας όλων μας, ή απλότητα των λόγων Σας πού άγγιξε κυρίως τίς νεανικές καρδιές των μαθητών.

Εύχόμαστε στό μέλλον, μέ αισθήματα άγάπης και εύγνωμοσύνης ή επικοινωνία μας νά συνεχιστεί και ό Θεός νά Σās δίνει δύναμη και φώτιση στό δύσκολο άγώνα πού έχετε αναλάβει στήν κοινωνία μας.

Μέ σεβασμό
Ή διευθύντρια
Άραπάκη Χρυσάνθη

ΙΣΤΟΡΙΑ
ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ
ΤΗΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ
ΓΛΩΣΣΗΣ*

* Αρχιμανδρίτου Σωφρονίου (Σαχάρωφ),
Ὁψόμεθα τόν Θεόν καθώς ἔστι, Ἱερά Μονή
Τιμίου Προδρόμου Ἑσσεξ Ἀγγλίας 1992, σσ.
373-376.

* Διαφοριστική ἴσως ἐνταῦθα δύναται νά
θεωρηθῇ καί ἡ πείρα ἐκ τῆς ἀλλαγῆς τῆς
λειτουργικῆς γλώσσης ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ
ἐκκλησίᾳ. Οὕτως, ἡ εἰσαγωγή ἀπλουστεράς
λειτουργικῆς γλώσσης εἰς τήν λατρείαν τῆς
ἐν λόγῳ ἐκκλησίας ἡμῶν τήν λατρευτικήν
διάθεσιν τῶν πιστῶν καί ἐξημίωσε τās λα-
τρευτικὰς συνάξεις.

«Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καί ὁ Λόγος ἦν πρὸς τόν
Θεόν, καί Θεός ἦν ὁ Λόγος... πάντα δι' Αὐτοῦ ἐγένετο»
(Ἰωάν. α' 1 καί 3).

Ἡ ἀνθρωπίνη γλῶσσα προορίζεται διὰ τήν ἔκφρασιν
πραγματικότητων διαφόρων ἐπιπέδων: τοῦ βιοτικοῦ
ἐπιπέδου τῶν φυσικῶν ἀναγκῶν· τοῦ παραπληροῦ
αὐτοῦ, καί ὁμως διακρινομένου ἀπ' αὐτοῦ, τῶν πρω-
τογόνων ψυχικῶν αἰσθημάτων καί παθῶν· τοῦ τῆς
γλώσσης τῆς πολιτικῆς δημαγωγίας· τοῦ τῆς ἐπιστη-
μονικῆς γλώσσης, τῆς φιλοσοφικῆς, τῆς γλώσσης
τῆς ποιήσεως· ἐν τέλει τοῦ τῆς ὑψίστης πασῶν: τῆς
γλώσσης τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως, τῆς προσευχῆς,
τῆς θεολογίας καί τῶν ἄλλων σχέσεων μεταξύ Θεοῦ
καί ἀνθρώπων: τῆς *Λειτουργικῆς*.

Ἡ ἀφηρημένη γνώσις περὶ τοῦ εἶναι ἔχει μεταφυσικάς
ρίζας· εἰς τοῦτο ἀναφέρεται ἡ ἐπιστήμη, ἡ φιλοσοφία,
καί πρωτίστως ἡ Θεογνωσία. Οἱ λόγοι οἱ ἐκφράζοντες
τά ὡς ἄνω ὑποδειχθέντα εἶδη γνώσεως ὡς καί τά
ὀνόματα τοῦ Θεοῦ, προέρχονται ἐκ τῆς νοερᾶς σφαί-
ρας, τῆς μεταφυσικῆς. Ταῦτοχρόνως ἴδιον αὐτῶν εἶναι
νά διεγείρουν ἐν τῷ νοῖ καί τῇ καρδίᾳ διαφόρους
ἀντιδράσεις, καί ὑπ' αὐτήν τήν ἔννοιαν ἀποτελοῦν
«ἐξηρητημένα - ἀντανεκλαστικά» φέροντα χαρακτηῖρα
ἄμεσον, αὐτόματον.

Ἐκάστη γλῶσσα ἔχει ὡς σκοπὸν νά ὁδηγήσῃ τόν
ἀκροατὴν ἢ τόν ἀναγνώστην εἰς ἐκεῖνον τόν χῶρον,
εἰς τόν ὅποιον αὕτη ἀνήκει. Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τήν
«ἐξηρητημένην - ἀντανεκλαστικήν» ἐνέργειαν τῶν λό-
γων, ὀφείλομεν ἰδιαίτερος νά δώσωμεν μεγάλην προ-
σοχήν εἰς τήν λειτουργικὴν γλῶσσαν, ἥτις σκοπὸν
ἔχει νά γεννήσῃ ἐν τῷ νοῖ καί τῇ καρδίᾳ τῶν προσευ-
χομένων τήν αἴσθησιν ἄλλου κόσμου, τοῦ ὑψίστου.
Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς παρουσίας ὀνομάτων
καί ἐννοιῶν ἀνηκόντων ἀποκλειστικῶς εἰς τό θεῖον
ἐπίπεδον, ὡς καί διὰ τῆς χρήσεως μικροῦ ἀριθμοῦ
εἰδικῶν μορφῶν ἐκφράσεως.

Οἱ Ἕλληνες διὰ τῆς φιλοσοφίας ἔφθασαν εἰς τὰ
ὑψηλότερα δυνατὰ ὄρια ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρωπίνου
πνεύματος καί διὰ τῆς γλώσσης παρουσίασαν τήν τε-
λειότεραν δυνατὴν μορφήν ἐκφράσεως τοῦ ἀνθρωπίνου
λόγου. Τήν μορφήν ταύτην τῆς ἐκφράσεως προσέλαβε
καί ἐχρησιμοποίησε κατὰ Πρόνοιαν Θεοῦ εἰς τήν λα-
τρείαν ἐπὶ δύο χιλιετίαι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ Λειτουργία, ὡς τό κορυφαῖον μέσον ἀναφορᾶς τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τόν Θεόν, εἶναι φυσικόν νά ἔχῃ ὡς ἐκφραστικόν ὄργανον τήν κατά τό δυνατόν τελειότεραν γλῶσσαν.

Ἡ χρῆσις τοῦ τελειότερου ὑπάρχοντος γλωσσικοῦ ὀργάνου εἰς τὰς λατρευτικάς συνάξεις βοηθεῖ τοὺς πιστοὺς νά διατηροῦν τήν αἴσθησιν τοῦ Τελείου καί συμβάλλει εἰς τήν πληρεστέραν δυνατὴν κοινωνίαν μετ' Αὐτοῦ.

Ἡ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον χρησιμοποιηθεῖσα καί καθαγιασθεῖσα γλῶσσα τῆς Θείας Λειτουργίας, ἣτις δύναται νά χαρακτηρισθῇ καί ὡς κατηγορηματὴς τῆς ὀρθοδόξου λατρείας, εἶναι ἀδύνατον νά ἀντικατασταθῇ ἄνευ οὐσιώδους βλάβης* αὐτῆς ταύτης τῆς λατρείας.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους εἴμεθα κατηγορηματικῶς πεπεισμένοι ὅτι εἶναι ἀναγκαῖα ἢ χρῆσις τῆς παραδεδομένης Λειτουργικῆς γλώσσης ἐν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ἀκολουθίαις· οὐδόλως ὑπάρχει ἀνάγκη ἀντικατάστασως αὐτῆς ὑπὸ τῆς γλώσσης τῆς καθ' ἡμέραν ζωῆς, πρᾶγμα ὅπερ ἀναποφεύκτως θά καταβιδάσῃ τό πνευματικόν ἐπίπεδον καί θά προξενήσῃ οὕτως ἀνυπολόγιστον ζημίαν. Εἶναι ἄτοποι οἱ ἰσχυρισμοὶ περὶ τοῦ δῆθεν ἀκατανόητου διὰ πολλοὺς συγχρόνους ἀνθρώπους τῆς παλαιᾶς ἐκκλησιαστικῆς γλώσσης, μάλιστα δέ δι' ἀνθρώπους ἐγγράμματους καί πεπαιδευμένους εἰσέτι. Δι' αὐτοὺς ἢ ἐκμάθησις ἐντελῶς μικροῦ ἀριθμοῦ λέξεων, αἵτινες δέν εἶναι ἐν χρήσει εἰς τήν καθ' ἡμέραν ζωήν, εἶναι ὑπόθεσις ὀλίγων ὥρων. Πάντες ἀνεξαιρέτως καταβάλλουν τεραστίαν προσπάθειαν διὰ τὴν ἀφομοίωσιν πολυπλόκων ὀρολογιῶν διαφόρων τομέων τῆς ἐπιστημονικῆς ἢ τῆς τεχνικῆς γνώσεως, τῆς πολιτικῆς, τῆς νομικῆς καί τῶν κοινωνικῶν ἐπιστημῶν· γλώσσης φιλοσοφικῆς ἢ ποιητικῆς καί τὰ παρόμοια. Διὰ τί λοιπόν ἀναγκάζομεν τὴν Ἐκκλησίαν νά ἀπολέσῃ γλῶσσαν ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἔκφρασιν ὑψίστων μορφῶν τῆς θεολογίας καί τῶν πνευματικῶν βιωμάτων;

Πάντες, ὅσοι εἰλικρινῶς ἐπιθυμοῦν νά γίνουν κοινωνοὶ τῆς αἰωνοβίου παραδόσεως τοῦ Πνεύματος, εὐκόλως θά ἀνεύρουν τὴν δυνατότητα νά ἐξοικειωθοῦν μετὰ τοῦ ἀτμήτου θησαυροῦ τῆς ἱερᾶς λειτουργικῆς γλώσσης, ἣτις κατὰ τρόπον ὑπέροχον προσιδιάζει εἰς τὰ μεγάλα μυστήρια τῆς λατρείας. Ὀλίγαι ἰδιαιτερότητες τῆς γλώσσης αὐτῆς μειώνουν τὸν κόπον τῆς πρὸς καιρὸν ἀποταγῆς ἐκ τῶν ἐμπαθῶν συνηθειῶν: «Πᾶσαν νῦν βιοτικὴν ἀποθώμεθα μέρμιναν».

Ἐάν κατὰ τὴν τέλεσιν τῆς Θείας Λειτουργίας ἐχρησιμοποιοῦμεν γλῶσσαν τῆς καθ' ἡμέραν ἡμῶν ζωῆς, τότε θά ἐγέννα αὕτη ἐν τῇ ψυχῇ καί τῷ νοῖ τῶν παρευρισκομένων ἀντιδράσεις κατωτέρου ἐπιπέδου, ἐπιπέδου τῆς φυσικῆς ἡμῶν ὑπάρξεως*. Ὁ ἀνθρώπινος λόγος εἶναι εἰκὼν τοῦ Προαιωνίου Λόγου τοῦ Πατρὸς. «Τῷ λόγῳ Κυρίου οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν... Αὐτός εἶπε καί ἐγενήθησαν, Αὐτός ἐνετείλατο καί ἐκτίσθησαν» (Ψαλμ. λβ' 6,9). Καί ὁ ἡμέτερος λόγος κατέχει δημιουργικὴν δύναμιν. «Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἡμῶν μένει εἰς τὸν αἰῶνα» (Ἡσ. μ' 8)· καί ὁ λόγος ἡμῶν φθάνει τὴν αἰωνιότητα, ἐάν ἐλέγχθῃ ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ θελήματος Αὐτοῦ. Διὰ τῆς ἐπικλήσεως τῶν ὀνομάτων τοῦ Θεοῦ τελοῦνται τὰ Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, συμπεριλαμβανομένης καί τῆς μεταβολῆς τοῦ ἄρτου καί τοῦ οἴνου εἰς Σῶμα καί Αἷμα Κυρίου.

Οἱ λόγοι τῆς Λειτουργίας, καί ἐν γένει τῶν προσευχῶν, δέν εἶναι μόνον ἀνθρώπινοι, ἀλλὰ καί Ἄνωθεν δεδομένοι. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ γλῶσσα ἀναφέρεται εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ Θεοῦ Εἶναι· ὀφείλει αὕτη νά ἐκφράζῃ τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ Πνεύματος καί τὰς ἐξ αὐτῆς γεννωμένας νοεράς θεωρίας. Διὰ τῆς «ἀκοῆς ρήματος Θεοῦ» (Ρωμ. ι' 17) ἐμπνέεται ὁ ἄνθρωπος εἰς πίστιν, ἣτις «ἐνίκησε τὸν κόσμον» (Α' Ἰωάν. ε' 4, πρβλ. Α' Θεσσ. β' 13).

ΑΦΕΛΕΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ ΕΝΟΣ ΑΠΛΟΥ ΕΛΛΗΝΑ ΠΟΛΙΤΗ

Τό ζοφερό πολιτικό και οικονομικό κλίμα, πού διαμορφώθηκε τά τελευταία χρόνια στόν τόπο μας, ιδιαίτερα κατά τήν τελευταία πενταετία, οδηγεί τόν μέσο Έλληνα πολίτη νά ατενίζει τό μέλλον σέ όλους τούς τομείς μέ μεγάλη απαισιοδοξία και απογοήτευση. Οί δανειστές μας και έταίροι μας στήν Εϋρωπαϊκή ένωση άσκούν άφόρητες πιέσεις στή νέα μας κυβέρνηση γιά τήν έγκαιρη αποπληρωμή τοϋ δυσβάστακτου χρέους μας και προβάλλουν τό ένδεχόμενο μιᾶς έξόδου τής χώρας μας από τό Εϋρώ και έπανόδου στή δραχμή, πράγμα, πού θά έχει άνυπολόγιστες δυσμενείς συνέπειες γιά τήν πορεία τοϋ τόπου μας, αλλά και γιά τούς ίδιους.

Μέσα, λοιπόν, στόν όρυμαγδό τῶν αντικρουομένων πληροφορῶν, πού τά διεθνή μέσα ένημέρωσης αφήνουν νά κυκλοφορήσουν ένεξέλεγκτα και σκόπιμα και πού καταστρέφουν τήν ήρεμία μας και κορυφώνουν τήν άγωνία μας γιά τό τί θά ξημερώσει αύριο, προβάλλουν τόν τελευταίο καιρό και οί έξῆς δύο άφελείς άπορίες, πού, παρά τήν άφέλειά τους, προβληματίζουν πολλούς.

Άπορία άφελής πρώτη: Ό μηχανισμός τοϋ χρήματος, έτσι όπως προωθείται και από τούς πολιτικούς τής Δύσης, παραπέμπει εϋθέως σέ μιᾶ κερδοφόρα πειρατεία, πού σέ απογυμνώνει από ό,τι έχεις ως κτήμα σου μέσα σέ λίγα λεπτά τής ώρα. Οί δαιμονιώδεις χρηματιστές, παίζοντας στά διεθνή χρηματιστήρια μόνο ως πρὸς τήν ένδυμασία διαφέρουν από τούς παραδοσιακούς γραφικούς πειρατές σέ ώρα δράσης, μέ τά πλατύγυρα καπέλα, τά ξίφη και τό αποκομμένο χέρι τους μέ τόν κλασικό γάντζο στήν άκρη του. Έτσι έπρεπε νά γίνεται;

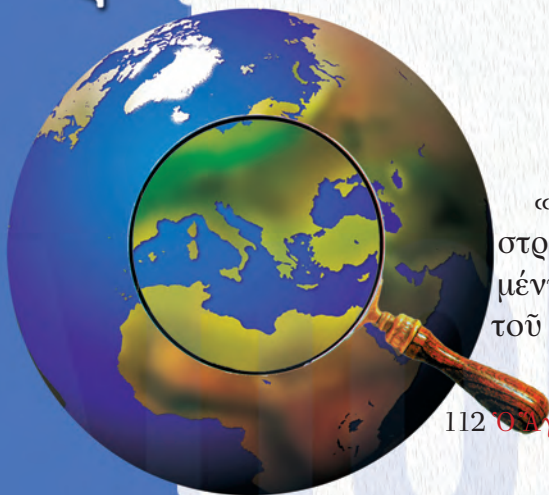
Άπορία άφελής δεύτερη: Όταν πωλείται σέ ιδιωτες (ζοϋμε σέ εποχή ιδιωτικοποιήσεων) κάτι, πού ανήκει στό δημόσιο, πραδείγματος χάριν ένα άεροδρόμιο, λαμβάνονται υπόψη στήν κοστολόγησή του και τά χρήματα, πού έδωσαν οί φορολογούμενοι πολίτες γιά τήν κατασκευή του; Μήπως θά έπρεπε νά υπάρχουν και άνταποδοτικά όφέλη, έστω και συμβολικά, γιά τούς φορολογουμένους, πού λογικά θεωροϋνται συνιδιοκτήτες τοϋ πωλουμένου τεχνικοϋ έργου;

X.N.X.

«ΕΑΛΩ Η ΔΥΣΤΥΧΗΣ ΑΥΤΗ ΠΟΛΙΣ»

Κριτόδουλος

«Εάλω ή Πόλις». Έπесе ή Πόλη, τό καμάρι και κάστρο τής Ρωμοσύνης. Έπесе τό κόσμημα τής Οίκουμένης στους βάρβαρους Άνατολίτες. Έπесе τό άνθος τοϋ Έθνους σέ χέρια βέδηλα, πού τό μάραναν και τό

μάδησαν μέ τά βρωμερά τους χέρια.

Πώς νά ξεχάσουμε τή μεγάλη Όδύνη! Πώς νά λησμονήσουμε τί εἶχαμε καί τί ἐχάσαμε! Αὐτό τό συνειδητοποιοῦμε πιά πολύ κάθε φορά πού ἐπισκεφτόμαστε τήν Πόλη καί τήν εὐφορη καί ὠραιοτάτη Ἰωνία. Τίς οἶδε γιά ποιό λόγο τό ἐπέτρεψε ὁ Καλός Θεός;

Οἱ Πανέλληνες πάντα θά θυμούμαστε τή μεγάλη ἐθνική καταστροφή, ἀλλά καί πάντα θά ἐλπίζουμε ὅτι θά πραγματοποιηθεῖ ἡ ὑπόσχεση τοῦ Θεοῦ διά στόματος τοῦ ἀρχαγγέλου στή δακρυσμένη Παναγιά. «Πάντα θά θυμούμαστε τά δημοτικά μας ἄσματα, διότι μόνον ταῦτα ἐκφράζουν μέ βαθεῖαν ἀπλότητα συναίσθημα ἐγκαρτέρησης ὡς πρός τά μεγάλα ἐθικά δεινά καί βεβαίαν τήν ἐλπίδα τοῦ δουλωθέντος γένους περί ἐλευθερίας καί ἀνορθώσεως»¹. Τό χαρακτηριστικότερο εἶναι τό ποίημα τῆς «Ἁγία-Σοφιάς». «Σώπασε κυρά Δέσποινα, καί μήν πολυδακρύζεις, πάλι μέ χρόνια μέ καιρούς, πάλι δικά μας θά ἔναι»². Γιά νά τονιστεῖ μάλιστα ἡ βεβαιότητα ὁ λαός φαντάζεται ὅτι αὐτά λέγονται ὅχι ἀπό κανέναν ἀπλό ἄνθρωπο γιά νά ρίξει βάλαμο παρηγοριᾶς ἀλλά ἀπό ἀρχάγγελο. «Φωνή τούς ἦρθε ἐξ οὐρανοῦ κι ἀπ' ἀρχαγγέλου στόμα»³.

Ἡ ἐλπίδα μας ἄλλωστε συντηρεῖται καθὼς ἅγιοι γεροντάδες, ὅπως ὁ ὅσιος Παῖσιος, πού πρόσφατα ἀγιοκατατάχτηκε, τό ἐπαναλαμβάνουν. Ὅσο δύσκολο κι ἂν φαίνεται σέ μᾶς, πού ἡ ὀλιγοπιστία μας προσεγγίζει τά ὅρια τῆς ἀπιστίας, οἱ ἅγιοι ἄνθρωποι ὅταν κάτι προβλέπουν, ἔρχεται ὥρα πού τά πράγματα δέν τούς διαψεύδουν.

Καθῆκον δικό μας εἶναι νά μιλοῦμε γιά τίς λησμονημένες πατρίδες, κάποιος τίς λένε χαμένες, νά ἐπαναλαμβάνουμε αὐτό πού εἶπε ὁ Κωστής Παλαμᾶς σέ ἄλλη περίπτωση:

«Ξεχάνονται, δέ χάνονται», νά προσθέτουμε μάλιστα... στή σκέψη μας πάντα γυρίζουν καί μᾶς κάνουν πάντα νά ἐλπίζουμε στήν ἐπανόρθωση καί ἀποκατάσταση, γιατί ὁ Θεός ἀργεῖ κάποτε, ἀλλά δέν ξεχνάει νά ἀποδώσει δικαιοσύνη.

Γ.Στ.Μ.

1,2,3. Ν.Γ. Πολίτης «Ἐκλογαί ἀπό τά τραγούδια τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ», Ἐκδόσεις Πάπυρος, Ἀθήναι, σ. 15.

ΑΣΕΒΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΑ ΣΥΜΒΟΛΑ

Κοντά στούς ἄλλους βανδαλισμούς καί τά «ἔργα» τῶν ἀναρχικῶν μέσα στό Πολυτεχνεῖο πού κατάντησε ἄντρο τῶν παράνομων ἀναρχικῶν εἶδαμε καί τό κήπιμο τῆς Σημαίας μας, πού εἶναι τό σύμβολο τοῦ Ἑθνους μας.

Ὁ ποιητής μιλώντας μέ πολύ σεβασμό γιά τή Σημαία μας λέγει: «Αὐτό εἶναι τό ἱερό πανί τό γαλανό καί τ' ἄσπρο, κομματί ἀπό ἀνοιξιάτικο καί ξάστερο οὐρανό (...) καί ζῇ σ' αὐτό καί πάλλεται ὀλάκερη ἡ Πατρίδα»¹.

Κι ἄλλος ποιητής: «Ἐσύ δέν εἶσαι ἀπό πανιοῦ λωρίδα καμωμένη, εἶσαι ἀπό αἶμα καί καπνοῦς καί ἀπό φωτιά βγαλμένη»².

Γι' αὐτό, «ὅταν περνάει μπροστά μας, ὑγραίνονται τά βλέφαρα καί σπαρταρᾷ ἡ καρδιά μας»³, ὅπως σημειώνει ἄλλος ποιητής μας.

ΑΓΙΟΨΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Όταν περνάει ή Έλληνική Σημαία μας ή όταν τυχαίνει νά βρεθοῦμε στήν ἔπαρση καί τήν ὑποστολή της καί ἀκοῦμε νά παιανίζει ή μουσική τόν Ἐθνικό μας Ὕμνο ρίγη συγκινήσεως διαπερνοῦν τό κορμί μας καί αἰσθανόμαστε τήν ἀνάγκη νά στεκόμαστε προσοχή καί νά ψελλίζουμε τούς στίχους τοῦ Ὕμνου μας.

Αὐτό γινόταν, γίνεται καί πρέπει νά γίνεται. Ὡστόσο ὑπάρχουν καί κάποιοι, εὐτυχῶς λίγοι, πού ὄχι μόνο δέ δείχνουν τόν ὀφειλόμενο σεβασμό πρὸς τή Σημαία μας, ἀνάλογη καί ή συμπεριφορά τους πρὸς τόν Ἐθνικό μας Ὕμνο, πού, γιά νά δείξουν τά ἀπάτριδα αἰσθήματά τους καί τό μίσος τους τήν καΐνε καί μάλιστα προκλητικά. Ὁ συνειρμός μέ θύμιζε κάτι, ἀντίθετο βέβαια, πού διάβασα τελευταία. Τήν εἰκόνα μᾶς τή δίνει ἓνας μοναχός τῆς ἐξωτερικῆς ἱεραποστολῆς ἀπό τό Κουλουέζι τῆς Ἀφρικῆς: «Εἶχε ἔλθει ὁ μουσικοδιδάσκαλος καί τούς δίδασκε τά μουσικά κομμάτια πού θά ἔπαιζαν τήν ἐπόμενη μέρα» θά γινόταν γιορτή μέ θέμα τή ζωή καί τήν προσφορά τῶν Ἀγίων σέ ὅλη τήν οἰκουμένη, καί ή μπάντα τῆς Ἱεραποστολῆς τοῦ Κουλουέζι ἔκανε τίς πρόδους της. «Ὅταν μέ εἶδαν νά μπαίνω στή βιβλιοθήκη, σταμάτησαν τή μουσική πού ἔπαιζαν καί ξεκίνησαν συντονισμένα καί ἀρμονικά τήν ἐκτέλεση τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνικοῦ Ὕμνου.

Στάθηκα ἀκίνητος, χωρίς νά μπορῶ νά πιστεύσω αὐτό πού ἄκουγα. Ἐκείνη τή στιγμή καθὼς ρίγη συγκινήσεως διεπέρασαν τόν νοῦ καί τήν καρδιά μου, ἔπιασα ἀσυναίσθητα τόν ἑαυτό μου νά σιγοψιθυρίζει τά λόγια τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητῆ, συνοδεύοντας τό μέλος (...).

Εἶχα πολύ καιρό ν' ἀκούσω τόν ἐθνικό μας Ὕμνο στήν Ελλάδα. Τί τραγική εἰρωνεία ἀναλογίστηκα; Ἐπρεπε νά ἔλθω στό Κονγκό γιά νά τόν ἀκούσω καί μάλιστα ἀπό Ἀφρικανούς νέους.

Στάθηκα λοιπόν ἀκίνητος, ἀναπολώντας παλαιότερες, γεμάτες ἰδανικά ἐποχές, πού μόλις τόν ἀκούγαμε στεκόμασταν ὅλοι ὄρθιοι καί ἀκίνητοι σάν νά μᾶς εἶχε διαπεράσει ἡλεκτρικό ρεῦμα»⁴.

Γ.Στ.Μ.

1. Στέφ. Δάμνης, «Ὕμνος τῆς Σημαίας μας», Σχολική ποιητική Μυθολογία Σπύρου Κοκκίνου», 16.

2. Γ. Σημηριώτης, «Στήν Ἑλληνική Σημαία», ὁ.π., σ. 13.

3. Δάφνης Στέφ., ὁ.π., σ. 16.

4. Μ.Ν.Γ., Ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, ἀριθ. τεύχους 100, σσ. 408-409.

ΤΟ ΟΧΙ ΤΟΥ ΚΩΝ. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ ΣΤΟΝ ΠΟΡΘΗΤΗ

Πρό 562 ἐτῶν, τὴν Τρίτη 29 Μαΐου 1453

«Ἐάλω ἡ Πόλις»

Τοῦ κ. Κων/ντίνου Β. Χιώλου
Διδάκτορος Νομικῆς - Προέδρου
Ἑθνικῆς Ἑνώσεως Βορείων Ἑλλήνων

Τὸ δὲ τὴν πόλιν σοι δοῦναι,
οὐτ' ἐμόν ἐστιν οὐτ' ἄλλου
τῶν κατοικούντων ἐν ταύτῃ·
κοινῇ γὰρ τῇ γνώμῃ πάντες
αὐτοπροαιρέτως ἀποθανοῦμεν
μὴ φειδόμενοι τῆς ζωῆς ἡμῶν.

Τὸ πρωτὶ τῆς Τρίτης 29 Μαΐου 1453, ἦτοι πρὶν ἀπὸ 562 ἔτη ἀπὸ σήμερα, «Ἐάλω ἡ Πόλις» καὶ τό Βυζάντιο εἶχε παύσει πλέον νὰ ὑπάρχει. Ὅ,τι ἀπέμεινε ἐντὸς ὀλίγου περιῆλθε ὀλοκληρωτικῶς στοὺς τούρκους, οἱ ὁποῖοι γενόμενοι κύριοι τῆς Πόλεως ἄρχισαν τὴν καταστροφή καὶ τὴν λαηλασία αὐτῆς, καταστρέψαντες τελείως τὸ Μέγα Παλάτιον, πλὴν τοῦ πλησίον αὐτοῦ εὕρισκομένου Ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας, τὸν ὁποῖον, καθὼς καὶ ὅλες τίς ἄλλες Ἐκκλησίες, μετέτρεψαν σὲ τζαμιά, ἐνῶ πολλοὶ τῶν κατοίκων ἐσφάγησαν ἢ ἐξανδραποδίσθηκαν.

Ἡ Βασιλίδα τῶν Πόλεων ὑπέκνυψε. Ἡ Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία κατέρρευσε καὶ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων αὐτῆς ὁ νικητὴς ἄσκησε ἐπὶ 5 αἰῶνες καὶ πλέον τὴν αἰμοχαρὴ δεσποτείαν του.

Εὐθύς μετὰ τὴν Ἄλωση τῆς Βασιλίδος τῶν Πόλεων, ἡ μορφή τοῦ Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου Παλαιολόγου τοῦ ΙΑ', τοῦ ἐπονο-

μαζομένου Δραγάτη, πού ὑπῆρξε ὁ ἥρωϊκώτερος, ὁ τελευταῖος, ἀλλὰ καὶ ὁ τραγικώτερος συνάμα Ἕλλην Αὐτοκράτωρ, ἀγωνισθεὶς σθεναρῶς ἐπὶ δύο ὀλοκλήρους μῆνας μέχρι πού ἔπεσε ἥρωικῶς μαχόμενος ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τῆς Πύλης τοῦ Ρωμανοῦ (πού ἦταν τὸ ἀσθενέστερο σημεῖο τῶν τειχῶν), κατὰ τὴν τελευταία καὶ ἀποφασιστικὴ ἔφοδο τῶν Τούρκων τὴν 29ην Μαΐου 1453. Ἐγίνε θρύλος καὶ εἰσέδυσσε στίς ποικίλες δημῳδεῖς παραδόσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Διὰ τοῦ θανάτου δὲ καὶ τῆς καταλήψεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, κατελύθη τό Βυζαντινὸ Κράτος καὶ ἄρχισε ἡ μακρὰ περίοδος τῶν δεινῶν τῆς ὑποδουλώσεως.

Οἱ Ἕλληνες ἀγωνίσθηκαν μὲ ἀπαράμιλλο ἥρωϊσμόν κατὰ τὴν τελευταία πολιορκία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων, πού ἄρχισε, τὴν 7η Ἀπριλίου 1453, ἔχοντες ἐπικεφαλῇ των τὸν γενναῖο Αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνο Παλαιολόγο, ὁ ὁποῖος καίτοι ἐγνώριζε ποῖον θά ἦταν τὸ μοιραῖο τέλος, οὔτε ἐπὶ στιγμὴν κατελήφθη ἀπὸ δισταγμούς, τουναντίον δέ, ἀφοῦ ἀπηύθυνε προτρεπτικούς λόγους πρὸς τοὺς Ἕλληνας καὶ τοὺς ξένους, μετέλαβε τῶν Ἀρχάντων Μυστηρίων στὴν Ἁγία Σοφία, καὶ μὲ τὸ ὄνομα τῆς Πατρίδος του στά χεῖλη, ἐρρίφθη ἀκάθεκτος στὸν ἀγῶνα. Ἀκαταπό-

νητος καί ἀκατάβλητος ὑπερασπίσθηκε τήν πρωτεύουσα τῆς Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας μέχρι τῆς ὑστάτης στιγμῆς του καί ἀπέρριψε ὑπερήφανα καί ἀσυζητητί προτάσεις τοῦ βαρδάρου ἀντιπάλου του, μέ τήν ἐξῆς Ἑλληνοπρεπῇ ἀπάντησι:

«Τὸ δὲ τὴν πόλιν σοι δοῦναι, οὔτ' ἐμὸν ἐστὶν οὔτ' ἄλλου τῶν κατοικούντων ἐν ταύτῃ· κοινῇ γὰρ τῇ γνώμῃ πάντες αὐτοπροαιρέτως ἀποθανοῦμεν μὴ φειδόμενοι τῆς ζωῆς ἡμῶν».

Ἡ ἀξιοπρεπὴς καί ὑπερήφανε ἀπάντησι τοῦ Ἐθνομάρτυρος Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου Παλαιολόγου πρὸς τὸν Μωάμεθ Β', ἐνθυμίζει τὸ «Μολὼν λαβέ» τοῦ Λεωνίδα στίς Θερμοπύλες καί ὅλες τίς θυσίες τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων πρὸς διαφύλαξι τοῦ ὑπέρτατου ἀγαθοῦ τῆς Ἑλευθερίας.

Ἀμέσως μετὰ τὴν Ἄλωση τῆς Βασιλίδος τῶν Πόλεων, συνετέθησαν διάφορα δημοτικά ἄσματα καί θρῆνοι, ἀναφερόμενοι στὴν Ἄλωση τῆς Πόλης, ἡ ὁποία ἦταν ἡ ἀπαρχὴ τοῦ νέου Ἀγώνος γιὰ τὴν Ἐθνικὴ Ἀποκατάστασι τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους. τοῦτο τὸ ἐπιμαρτυροῦν οἱ λαϊκοὶ θρῆνοι γιὰ τὴν συντελεσθεῖσα ἐθνικὴ συμφορὰ. Τὸ βεβαιώνει τὸ παρήγορο Ἀγγελικὸ μῆνυμα πού ἀπευθύνεται στὴν δακρυσμένη Εἰκόνα τῆς Ὑπερμάχου

Στρατηγοῦ τῆς Παναγίας μας:

«Σώπασε, Κυρά Δέσποινα, καί μὴν πολυδακρύζεις,

πάλι μέ χρόνους μέ καιρούς, πάλι δικά μας θά'ναι»!!!

Ἐξ ἄλλου, σύμφωνα μέ σχετικὸ θρύλο, ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες θά διώξουμε τὸν Τοῦρκο στὴν «Κόκκινη Μηλιά», πού βρίσκεται ἡ κοιτίδα τοῦ Ἀσιατικοῦ αὐτοῦ Λαοῦ, ὅταν θά ἀναστηθῇ ὁ μέγας νεκρὸς τῆς Πύλης τοῦ Ρωμανοῦ, ὁ Αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος, πού ἔκλεισε μία μεγάλη περίοδο τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, ἡ ὁποία διήρκεσε ἐπὶ 1123 συναπτά ἔτη καί «ἡ ὑπερτάτη θυσία αὐτοῦ καί τῶν περὶ αὐτόν ἀγωνιστῶν, κατήθυνε πράγματι τῶν αἰώνων τὰς τύχας», ὅπως χαρακτηριστικῶς γράφει ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Διονύσιος Ζακηθυνός.

Τέλος, ἡ Κωνσταντινούπολις, ἡ Βασιλεύουσα Πόλις, καί ὁ θρυλικὸς τελευταῖος Αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος ΙΑ', θά ἐπιζήσουν μέσα στίς καρδιές μας, ἐκτός τῶν ἄλλων, μέ τίς μνημες, μέ τίς παραδόσεις καί μέ τούς θρύλους τοῦ «μαρμαρωμένου Βασιλιᾶ», πού κάποτε θά ξυπνήσει «Στῆς χώρας τῆς Ἐφτάλοφης ἀπάνου τὰ μουράγια», κατὰ τὸν ἐθνικὸ μας ποιητὴ Κωστὴ Παλαμᾶ, καί τοῦ «Παπᾶ τῆς Ἀγιάς Σοφιάς» πού ἐξαφανίσθηκε τὴν ἡμέρα τῆς Ἀλώσεως, γιὰ νά συνεχίσῃ τὴν τέλεσι τῆς διακοπείσης Θείας Λειτουργίας στό Μεγάλον Μοναστήρι».

Τὸ ὑπερούσιον χωρόχρονον
τῆς αἰωνιότητος:

Ἕνας ἄλλος τρόπος ὕπαρξης
τοῦ σύμπαντος
τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς...

Στ. Δήμου

ΑΙΩΝΙΟΤΗΤΑ

ΒΙΒΛΙΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

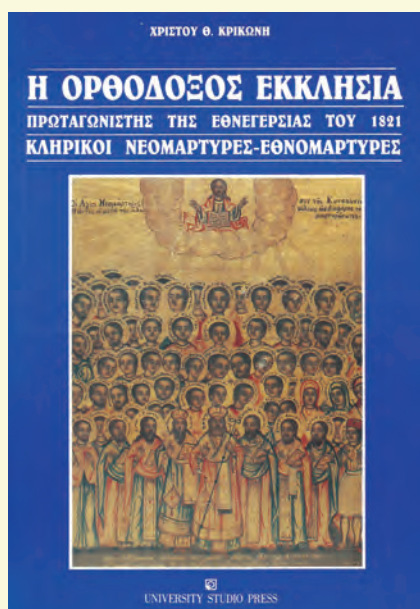
Τοῦ Παναγιώτη Ἰ. Σκαλτσῆ
Καθηγητοῦ Θεολογικῆς
Σχολῆς Α.Π.Θ.

Τά παρουσιαζόμενα στή συνέχεια βιβλία εἶναι τοῦ ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ. κ. Χρίστου Θ. Κρικῶνη. Ὁ κ. Κρικῶνης, Καθηγητής τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Γραμματολογίας - Πατρολογίας καί Ἑρμηνείας Πατερικῶν Κειμένων, διηκόνησε γιά πολλές δεκαετίες τή Θεολογική Ἐπιστήμη ἀλλά καί τήν Ἐκκλησία τόσο μέ τό διδακτικό, ὅσο καί μέ τό πλούσιο συγγραφικό του ἔργο. Βαθύς μελετητής τῆς πατερικῆς μας παράδοσης ἔχει ἀφήσει σέ ἐρευνητικό καθαρά ἐπίπεδο ἀξιόλογα συγγράμματα. Συγκεκριμένα ἔχει δημοσιεύσει περὶ τά 12 βιβλία καί περισσότερες ἀπό 100 θεολογικές πραγματείες καί μελέτες ἀναφερόμενες σέ πατρολογικά, ἐκκλησιολογικά, ἐρμηνευτικά, ἱστορικά, ἀγιογραφικά, κοινωνικά καί ἄλλα συναφῆ θέματα.

Εἶναι σαφές ἀπό τό περιεχόμενο τῶν κειμένων του ὅτι ἐπεκτείνεται καί εὐρύτερα στό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας, χάριν τοῦ ὁποῦ πραγματοποιεῖ συνεχῶς ὁμιλίες καί ἐκδίδει μικρά πονήματα πού ἀφοροῦν σπουδαῖες μορφές τῆς Ἐκκλησίας ἢ θίγουν σημαντικά θέματα τῆς πνευματικῆς ζωῆς καί τῆς ὁρθόδοξης αὐτοσυνειδησίας μας. Ἔχουμε τήν ξεχωριστή χαρά νά ἐκθέσουμε δι' ὀλίγων παρακάτω τό περιεχόμενο ὁρισμένων ἀπό τά γενικότερου ἐνδιαφέροντος ἔργα τοῦ ὁμοτίμου Καθηγητῆ κ. Χρίστου Θ. Κρικῶνη.

1. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία πρωταγωνιστῆς τῆς ἐθνεγερσίας τοῦ 1821. Κληρικοί Νεομάρτυρες - Ἐθνομάρτυρες, University Studio Press, Θεσσαλονίκη ²1995, σσ. 188.

Σκοπός τῆς ἐν λόγω μελέτης εἶναι νά ἀναδειχθεῖ ἡ ἱστορική ἀλήθεια σχετικά μέ τήν προσφορά καί τίς θυσίες τοῦ κλήρου στό Γένος κατά τά δύσκολα χρόνια τῆς τουρκοκρατίας. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἦταν πρωταγωνιστής στήν ἐθνεγερσία τοῦ 1821. Τό μαρτυρικό δέ πνεῦμα τῶν Νεομαρτύρων καί Ἐθνομαρτύρων ἐνέπνευσε καθοριστικά τόν ἀγώνα γιά τήν ἐλευθερία καί ἀνεξαρτησία τῶν ὑποδούλων.

2. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος. Ἀγωνιστής τῆς Ὁρθοδοξίας, τῆς Εἰρήνης καί τῆς Ἑνότητος τῆς Ἐκκλησίας, *University Studio Press, Θεσσαλονίκη* 1996, σσ. 176.

Τό ἔργο αὐτό ἐξετάζει τήν ποιμαντική δραστηριότητα τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Γράφτηκε μέ τήν εὐκαιρία τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς συμπλήρωσης τῶν 1600 χρόνων ἀπό τήν κοίμησή του. Στό πρῶτο κεφάλαιο ἀναλύεται ἡ ἐπικρατοῦσα τότε ἐκκλησιαστική κατάσταση στήν Ἀνατολή καί στό δεύτερο κεφάλαιο καταγράφονται καί σχολιάζονται ὅσα ἔχουν σχέση μέ τήν παρουσία του ἁγίου Γρηγορίου στήν Κωνσταντινούπολη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα εἶναι ἡ σύγκλιση τῆς Β' Οἰκουμένης Συνόδου, τῆς ὁποίας μάλιστα ὑπῆρξε καί πρόεδρος μετά τόν Μελέτιο Ἀντιοχείας.

3. Ἀπόστολος Παῦλος. Διδάσκαλος τῆς Οἰκουμένης καί οἱ συνεργάτες του Τιμόθεος καί Σίλας. Παράρτημα οἱ δύο πρὸς Θεσσαλονικεῖς Ἐπιστολές του (κείμενο - ἐρμηνευτική ἀπόδοση) [*Σειρά Θεολογικῶν Μελετημάτων 1*], *University Studio Press, Θεσσαλονίκη* 2001, σσ. 148.

Ὁ Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν Παῦλος χαρακτηρίζεται στό ἐν λόγω πόνημα ὡς ἡ ἡρωϊκότερη ἀποστολική μορφή τῆς πρώτης χριστιανικῆς περιόδου. Στό πρῶτο μέρος παρουσιάζεται ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὡς ἰδρυτής τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀναλύεται ἡ θεολογία του καί περιγράφεται τό περιεχόμενο τῶν Ἐπιστολῶν του. Στό δεύτερο μέρος γίνεται λόγος γιά τοὺς συνεργάτες του, τόν Ἀπόστολο Τιμόθεο καί τήν Ἐκκλησία τῶν Φιλίππων, ἀλλά καί τόν μαθητή του Ἀπόστολο Σίλα ἢ Σιλουανό. Στό Παράρτημα, τέλος, γίνεται ἐρμηνεία τῶν δύο πρὸς Θεσσαλονικεῖς Ἐπιστολῶν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

4. Ἡ περὶ εἰκόνων διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ εἰδικώτερον [*Σειρά Θεολογικῶν Μελετημάτων 2*], *University Studio Press, Θεσσαλονίκη* 2001, σσ. 109.

Τό πάντοτε ἐπικαίρο καί ἐνδιαφέρον θέμα τῶν εἰκόνων ὁ κ. Κρικιώνης στή μελέτη αὐτή

τό ἀναπτύσσει σέ βάθος μέ βάση τήν Ἁγία Γραφή, τήν Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας καί εἰδικώτερα τή θεολογία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. Ἐξετάζονται οἱ λόγοι ποῦ ὑπαγορεύουν τήν τιμὴ καί προσκύνηση τῶν ἱερῶν εἰκόνων, ἡ λειτουργικὴ τῶν σημασία, ἡ σχέση τῶν μέ τό πρωτότυπο καί τήν ἐν Χριστῷ θέωση τοῦ ἀνθρώπου.

5. Ἀπόστολος Ἀνδρέας ὁ Πρωτόκλητος [*Σειρά Θεολογικῶν Μελετημάτων 3*], *University Studio Press, Θεσσαλονίκη* 2009, σσ. 210.

Ἡ μελέτη αὐτὴ χωρίζεται σέ ἑξὶ κεφάλαια στά ὁποῖα μέ τεκμηριωμένο λόγο παρουσιάζονται ὁ βίος καί ἡ ἱεραποστολικὴ δράση καί ὁ θάνατος τοῦ ἁγίου Ἀνδρέα, ἡ δράση του ἐπίσης κατὰ τίς μαρτυρίες τῆς παραδόσεως, οἱ μαρτυρίες γιά τὴ δράση του στίς παρευξείνους περιοχές, στό Βυζάντιο, στὸν Ἑλλαδικὸ χῶρο καί εἰδικώτερα στήν Πάτρα ὅπου καί μαρτύρησε. Στό Παράρτημα παρατίθεται ὁ Παρακλητικὸς Κανόνας στὸν ἅγιο Ἀνδρέα τὸν Πρωτόκλητο.

6. Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης. Βίος καί συγγραφικὸ ἔργον [*Σειρά: Θεωρία καί Πράξη*], Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἀθήνα 2001, σσ. 213.

Τό ἔργο αὐτό προβάλλει τὸν ἅγιο Νικόδημο τὸν Ἀγιορείτη, τὴ σπουδεῖα αὐτὴ φιλοκαλικὴ μορφή τῶν νεοτέρων χρόνων. Στό πρῶτο μέρος περιγράφεται ὁ βίος τοῦ ἁγίου. Στό δεύτερο ἀναδεικνύεται τό πλούσιο συγγραφικὸ του ἔργο. Στό τρίτο γίνεται λόγος γιά τίς προϋποθέσεις τῆς πνευματικῆς ζωῆς κατὰ τό «Συμβουλευτικὸν Ἐγχειρίδιον».

7. Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος καὶ οἱ περὶ Ἱερωσύνης λόγοι του [Σειρά: Θεωρία καὶ Πράξη]. Ἀποστολική Διακονία, Ἀθήνα 2001, σσ. 108.

Ἡ ἐν λόγῳ μελέτη διαιρεῖται σέ δύο μέρη. Στό πρῶτο ἀναλύεται ἡ προσωπικότητα του πολυπαθοῦς ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, τά βιογραφικά του δεδομένα, ἡ ἄνοδος του στόν πατριαρχικό θρόνο τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἡ καταδίκη καί ἡ ἐξορία του, ὁ χαρακτηρισμός τῆς προσωπικότητος καί τοῦ ἔργου του. Στό δεύτερο μέρος γίνεται ἀναφορά στό Μυστήριον τῆς Ἱερωσύνης κατὰ τόν ἱερό Χρυσόστομο, τό μεγαλεῖο, τῆς προϋποθέσεις, τά προσόντα τῶν ὑποψηφίων καί τά χαρίσματα πού ἐμπνέει ἡ Ἱερωσύνη.

8. Ἡ πνευματική τελειότητα στά νηπτικοασκητικά ἔργα νηπτικῶν Πατέρων συγγραφέων, ιδίως στίς Κατηχήσεις Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου [Σειρά: Θεωρία καὶ Πράξη], Ἀποστολική Διακονία, Θεσσαλονίκη 2007, σσ. 178.

Ἡ πνευματική τελειότητα εἶναι ἀπό τά κύρια ἐνδιαφέροντα τῶν νηπτικῶν Πατέρων. Στό θέμα αὐτό ἐμβαθύνει καί ὁ κ. Κρικῶνης δίδοντας στόν ἀναγνώστη τίς θέσεις καί ἀπόψεις Ἀσκητικῶν - Μυστικῶν Συγγραφέων,

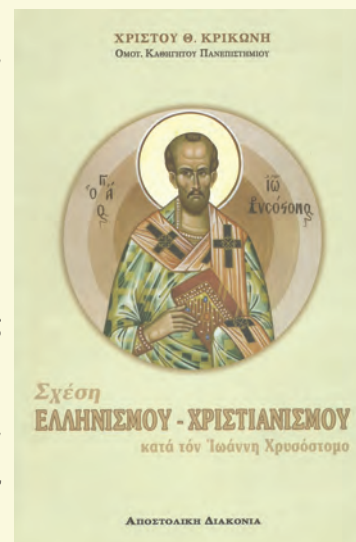
ὅπως τῶν ἁγίου Μακαρίου, Εὐαγρίου Ποντικοῦ, Διαδόχου Φωτικῆς καί Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ. Ἰδιαίτερος ὅμως προβάλλεται ἡ περὶ τῶν θέματος αὐτοῦ διδασκαλία Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου. «Στόν πνευματικό ἀγῶνα - σημειώνει ὁ συγγραφέας στήν Εἰσαγωγή - γιά τήν τελείωση καί γιά νά καταστοῦν οἱ πνευματικοί ἀγῶνες χρήσιμοι καί ἐπωφελεῖς ἀπαραίτητη προϋπόθεση εἶναι ἡ θεία χάρις τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἡ ὁποία ὡς πνευματικός ὁδηγός φωτίζει μέ τόν θεῖο φωτισμό τό φῶς τοῦ Θεοῦ καί ὁδηγεῖ πρός τήν ὀρθή κατεύθυνση καί προσανατολισμό» (σελ. 16).

9. Σχέση Ἑλληνισμοῦ - Χριστιανισμοῦ κατὰ τόν Ἰωάννη Χρυσόστομο, Ἀποστολική Διακονία, Ἀθήνα 2012, σσ. 152.

Τό τελευταῖο ἀπό τά παρουσιαζόμενα ἐδῶ βιβλία τοῦ ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ. κ. Χρίστου Κρικῶνη ἀναλύει ἕνα θέμα πού σφράγισε τήν πορεία τοῦ Ἑλληνισμοῦ καί τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀνά τούς αἰῶνες. Στήν πρώτη ἐνότητα γίνεται μία σύντομη ἱστορική ἀναδρομή τῶν σχέσεων Ἑλληνισμοῦ καί ἀρχικοῦ Χριστιανισμοῦ κατὰ τήν πνευματική πο-

ρεία τους μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰωάννου Χρυσοστόμου. Στή δεύτερη ἐνότητα δίδεται ἔμφαση στίς ἀπόψεις τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου γι' αὐτή τή σχέση. Τήν ἐν λόγῳ μελέτη προλογίζει ὁ μακαριστός Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κυρός Χριστόδουλος, ὁ ὁποῖος μεταξύ τῶν ἄλλων σημειώνει ὅτι «ἡ συνάντηση τῶν δύο κόσμων, τοῦ Χριστιανισμοῦ καί τοῦ ἑλληνισμοῦ, ἔδωσε στήν Ἐκκλησία νέες μορφές λόγου, νέες ἐκφραστικές δυνατότητες, νέο ἔνδυμα γιά τήν Ἀλήθεια» (σελ. 9).

Πράγματι τά ὡς ἄνω κείμενα τοῦ κ. Κρικῶνη ὑπηρετοῦν κατὰ τόν καλύτερο τρόπο τήν ἐν Χριστῷ ζωή, πορεία καί ἀλήθεια τοῦ ἀνθρώπου. Γραμμένα ὅλα μέ γλώσσα σαφή, λόγο γλαφυρό καί τεκμηριωμένο, ἐνημερώνουν σωστά γιά προσωπικότητες τῆς χριστιανικῆς ἱστορίας καί θέματα πνευματικῆς ζωῆς. Προάγουν τό θεολογικό λόγο καί τήν ἔρευνα καί σέ κάθε περίπτωση ἐνισχύουν τό ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστη γιά εὐρύτερες ἱστορικές, θεολογικές καί πνευματικές ἀναζητήσεις.

ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΕΡΡΩΝ ΚΑΙ ΝΙΓΡΙΤΗΣ «ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΤΙΚΗ»

Τοῦ πρωτ. Εὐστρατίου Καρατσούλη

Ἡ Ἱερά Μητρόπολή μας σέ συνεργασία μέ τό Ἰδρυμα Ποιμαντικής Ἐπιμορφώσεως τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν σχεδίασε καί ὑλοποίησε ἕνα Ἐκπαιδευτικό Ποιμαντικό Πρόγραμμα μέ θέμα: «**ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΤΙΚΗ**». Τό Ἐκπαιδευτικό πρόγραμμα πραγματοποιήθηκε στήν αἴθουσα ὁμιλιῶν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Κειμηλιαρχεῖο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρῶν καί Νιγρίτης «ΨΥΧΗΣ ΑΚΟΣ» ἀπό τίς 18/11/2014 ἕως 19/1/2015. Τό Πρόγραμμα ἀπευθυνόταν σέ κληρικούς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μας καί κυρίως σέ κληρικούς Πνευματικούς ἤ ὑποψήφιους Πνευματικούς. Τό Ἐκπαιδευτικό Πρόγραμμα εἶχε διάρκεια 28 ὥρῶν.

Τήν πρώτη ἡμέρα τοῦ σεμιναρίου, 18/11/2014, κατά τόν ἀγιασμό ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Θεολόγος, ἐπεσήμανε πρός ὅλους τοὺς συμμετέχοντες τήν σπουδαιότητα αὐτοῦ τοῦ προγράμματος καί τόν καταλυτικό ρόλο πού μπορεῖ νά δημιουργήσῃ στήν ἐπιμόρφωση τοῦ κλήρου, ἔτσι ὥστε ἐκτός ἀπό τήν προσωπική ὠφέλεια τοῦ καθενός, νά προσφέρουν μέ τήν ἐμπειρία τους ὅ,τι καλύτερο στήν Ἐκκλησία καί τόν συνάνθρωπο. Ἐπειτα ὁ ὑπεύθυνος ὑλοποίησης τοῦ Ἐπιμορφωτικοῦ σεμιναρίου πρωτ. Εὐστράτιος Καρατσούλης ἀναφέρθηκε στό πλαίσιο συνεργασίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καί τοῦ Ἰδρύματος Ποιμαντικής Ἐπιμορφώσεως τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἀλλά καί τοὺς σκοποὺς τοῦ σεμιναρίου, οἱ ὁποῖοι εἶναι νά: **I.** Ἐνισχύσει καί βελτιώσει τόν τρόπο προσέγγισης καί ὑποστηρικτικῆς παρέμβασης ἐκ μέρους τῶν κληρικῶν κατά τήν διαχείριση, στό πλαίσιο τῆς ἐξομολόγησης, σύγχρονων προβλημάτων τῶν πιστῶν. **II.** Εὐαίσθητοποιήσει τοὺς ἐξομολόγους ἱερεῖς στή διάκριση μεταξύ δικανικῆς καί θεραπευτικῆς χρήσης τῶν ἱερῶν Κανόνων τῆς Ἐκκλησίας στό πλαίσιο τῆς ἐξομολόγησης. **III.** Ἐμβαθύνει στήν κατανόηση τῶν ἐννοιῶν «ἀκρίβεια» καί «οἰκονομία» κατά τή διαχείριση «πνευματικῶν θεμάτων» τῶν πιστῶν. **IV.** Ὑποδείξει τρόπους ἐφαρμογῶν τῆς σοφίας τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας στή σύγχρονη ποιμαντική πράξη.

Ἐπειτα πραγματοποιήθηκε ἡ πρώτη συνεδρία μέ θέμα: «*Ἡ θέση τοῦ μυστηρίου τῆς ἐξο-*

μολογήσεως στή σύγχρονη πραγματικότητα» μέ ὁμιλητές τόν Αἰδес. Πρωτοπρεσβύτερο π. Ἰωάννη Σκιαδαρέση, Ἀναπληρωτή Καθηγητῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ὁ ὁποῖος ἀνέπτυξε τό θέμα: «*Ἡ μετάνοια στήν Καινή Διαθήκη καί ἡ σύγχρονη πραγματικότητα*». Ἐπειτα ὁ ἐλλογιμότατος Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Παναγιώτης Σκαλτσῆς ἀνέπτυξε τό θέμα: «*Τό Μυστήριο τῆς ἐξομολογήσεως στήν Πατερική Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας*».

Στίς 26/11/2014 πραγματοποιήθηκε ἡ δευτέρα συνεδρία μέ θέμα «*Ἡ ἐφαρμογή τῶν Ἱερῶν Κανόνων στό μυστήριο τῆς ἐξομολογήσεως*» μέ ὁμιλητές τόν ἐλλογιμότατο Καθηγητή τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Θεόδωρο Γιάγκου, ὁ ὁποῖος ἀνέπτυξε τό θέμα: «*Τό Μυστήριο τῆς ἐξομολογήσεως καί ἡ κανονική πράξη*». Ἐπειτα ὁ Αἰδес. Πρωτοπρεσβύτερος π. Βασίλειος Καλλιακμάνης, Καθηγητῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ἀναφέρθηκε στό θέμα: «*Ἀκρίβεια καί Οἰκονομία, ὡς γενικές ποιμαντικές ἀρχές*».

Στήν τρίτη συνεδρία, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε τήν 1η Δεκεμβρίου 2014, ἀναπτύχθηκε τό θέμα: «*Οἱ ποιμαντικές διαστάσεις τοῦ μυστηρίου τῆς ἐξομολογήσεως*». Πρῶτος ὁμιλητής ἦταν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γρεβενῶν κ. Δαυῖδ, ὁ ὁποῖος ἀνέπτυξε τό θέμα: «*Τό μυστήριο τῆς ἐξομολογήσεως στό σύγχρονο νέο*». Ἀκολούθησε ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης π. Νικόδημος Σκρέττας, Ἀναπληρωτῆς Καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης μέ θέμα: «*Ἡ ἐξομολόγηση τοῦ γυναικεῖο φύλου σήμερα*».

Στήν τέταρτη καί τελευταία συνεδρία, στίς 19-1-2015, ἐγίνε ἡ ἀνακεφαλαίωση ὅσων ἀναπτύχθηκαν στίς προηγούμενες ἐνότητες μέ ἔμφαση σέ πρακτικές ἐφαρμογές. Ἀκολουθῶς ἐγίνε ἡ παρουσίαση καί ἡ ἀξιολόγησή τους γιά τό Ἐκπαιδευτικό Πρόγραμμα. Οἱ συμμετέχοντες μετά τήν ἐπιτυχή ὀλοκλήρωση τοῦ Προγράμματος ἔλαβαν πιστοποίηση ἀπό τό Ἰδρυμα Ποιμαντικῆς Ἐπιμορφώσεως τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ ἄφθαρτη χεὶρ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος στή Νιγρίτα

Τὴν φυλασσόμενη στήν Ἱερὰ Μονή Ζωοδ. Πηγῆς Ἄνδρου τιμία καί ἄφθαρτη χεὶρα τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Παντελεήμονος ἐκόμισε, μέ τὴν ἄδεια καί εὐλογία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σύρου κ. Δωροθέου Β', ὁ Ἀρχιδιάκονος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σύρου Ἀλέξιος στὸν Ἱερό Ναό Ἁγίου Γεωργίου Νιγρίτης, στά πλαίσια ἐορτασμοῦ τοῦ «Ἑτους Νεομαρτύρων» ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολή μας.

Ἡ ἐπίσημη ὑποδοχή τοῦ ἱεροῦ λειψάνου ἔγινε τὴν Τετάρτη 22 Ἀπριλίου, στὸν αὐλαιο χῶρο τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἀπὸ τό Σεβ. Μητροπολίτη μας κ. Θεολόγο, ὁ ὁποῖος μέ θερμούς λόγους ἀγάπης εὐχαρίστησε τὸν Σεβασμιώτατο Δωρόθεο Β', γιὰ τὴν συγκατάλευσή του στήν μεταφορά τοῦ ἱεροῦ λειψάνου καί τὸν κομίσαντα αὐτό Ἀρχιδιάκονο Ἀλέξιο.

Στὴ συνέχεια ὁ σεπτὸς Ποιμενάρχης μας κ. Θεολόγος χοροστάτησε στὸν πανηγυρικό Ἑσπερινὸ τῆς ἐορτῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

Τὴν ἀγιώνυμο ἡμέρα, Πέμπτη, 23 Ἀπριλίου, τελέσθηκε πανηγυρική θεία Λειτουργία καί στή συνέχεια πάνδημη λιτανεὶα τῆς ἁγ. εἰκόνης τοῦ ἁγίου Γεωργίου καί τῆς τιμίας χειρὸς τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, μερίμνη καί ἐπιστασίᾳ τοῦ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρεσβυτέρου Γεωργίου Κελεμπέκη, ὁ ὁποῖος εὐχαρίστησε μέ τὴ σειρὰ του τὸν Σεβ. Μητροπολίτη

Σύρου κ. Δωρόθεο Β'.

Ἡ τιμία χεὶρ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος παρέμεινε στὸν Ἱ. Ναό τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Νιγρίτης πρὸς προσκύνηση καί εὐλογία τῶν πιστῶν μέχρι τὴ Δευτέρα, 27 Ἀπριλίου.

Κοίμησις Εὐσταθίου Τσεκούρα (1931-2015)

Μέσα στήν ἀναστάσιμη περίοδο, ἐξεδήμησε πρὸς τὸν Κύριο, σέ ἡλικία 84 ἐτῶν, ὁ πολὺ ἀγαπητὸς μας **Εὐστάθιος Τσεκούρας**, μετὰ ἀπὸ μία ἐπώδυνη, ἀλλὰ σύντομη δοκιμασία.

Γεννήθηκε σὸ κεφαλοχώρι τῆς Χαλκιδικῆς Ἅγιος Νικόλαος καί ἦταν γιὸς ἀρχοντικῆς οἰκογένειας. Σπούδασε στήν Κτηνιατρικὴ Σχολὴ Θεσ/νίκης, ἀποφοιτήσας μέ ἄριστα. Ὑπηρετήσε ὡς Κτηνίατρος σέ διάφορα μέρη τῆς πατρίδας μας (Κλειτορία Ἀχαΐας, Λητὴ Θεσ/νίκης καί τέλος στήν Νιγρίτα) μέ περισσὴ ἐπιμέλεια καί εὐσυνειδησία.

Νυμφεύθηκε τὴν Δήμητρα Βάγια, καθηγήτρια Ἀγγλικῶν στή Μέση ἐκπαίδευση μέ τὴν ὁποία ἀπέκτησε τρία παιδιά (2 θυγατέρες καί 1 ἀγόρι) πού ὅλοι τους σπούδασαν σέ διάφορες Σχολές τοῦ Πανεπιστημίου. Ὁ Στάθης ἦταν ἄνθρωπος μεγάλης προσφορᾶς καί θυσίας πρὸς τοὺς συνανθρώπους του, ἰδίως πρὸς τοὺς ἀγρότες καί κτηνοτρόφους τῆς περιοχῆς, ὅπου ὑπηρετήσε καί γι' αὐτό τὸν ὑπεραγαποῦσαν.

Ὅμως ὁ ἀγαπητὸς Στάθης δέν σταματοῦσε μόνο στά ἐπαγγελματικά του καθήκοντα, πού ὅπως εἶπαμε τά ἐκτελοῦσε μέ περισσὴ ἐπιμέλεια. Μελετοῦσε καθημερινά τὴν Ἁγία Γραφή καί τοὺς Πατέρες. Εἶχε ἀγωνία σωτηρίας γιὰ τὸν ἑαυτό

του καί για τόν πλησίον του καί γι' αὐτό ζήτησε καί ἔλαβε εὐλογία ἀπό τόν Σεβ. Μητροπολίτη μας κ. Θεολόγο (ἀλλά καί ἀπό τόν προκατόχό του κυρό Μάξιμο) καί ἐκήρυττε κάθε Κυριακή μέ ιδιαίτερη χαρά καί ἐπιμέλεια, τόν λόγο τοῦ Θεοῦ σέ διάφορα χωριά (τῆς Βισαλτίας κυρίως), λόγω τῆς μεγαλύτερης γνωριμίας πού εἶχε μέ τούς ἐκεῖ κατοίκους. Στό κήρυγμά του εἶχε ἕνα ιδιαίτερο προσιτό τρόπο, πού προκαλοῦσε περισσότερο τό ἐνδιαφέρον καί τήν προσοχή τῶν ἀκροατῶν.

Κλείνοντας τό παρόν σύντομο σημείωμά μας, νά εὐχηθοῦμε καί νά προσευχηθοῦμε ὅπως ὁ Κύριος τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου νά τόν ἀναπαύσῃ «ἐν σκηναῖς δικαίων» καί νά εἶναι Αἰωνία ἡ μνήμη του.

Δημήτριος Μερτζεμέκης

Λήξη τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Μητροπόλεώς μας

Τό γραφικό ἐκκλησάκι τοῦ Ἀγίου Δημητρίου πού βρίσκεται πάνω ἀπό τό χωριό Ἑμμανουήλ

Παπᾶ, κατέκλυσαν ἀπό τό ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς, 3 Μαΐου, τά νιάτα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας γιά νά ἐορτάσουν τή λήξη τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων.

Στήν ἀρχή τελέσθηκε ἀρχιερατικός Ἑσπερινός στόν ὁποῖο χοροστάτησε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Θεολόγος. Στό τέλος τῆς Ἀκολουθίας ἐξέφρασε στά παιδιά τή διαρκή ἀγωνία καί τό ἐνδιαφέρον του γι' αὐτά. Προέτρεψε τά παιδιά «νά ἔχουν βαθιές πνευματικές ρίζες στή ζωή τους καί

νά ἀνακαλύψουν τήν ὁμορφιά τῆς πίστεως καί τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία σᾶς θέλει ἀγωνιστές καί νικητές». Πρὶν τό τέλος ὁ Σεβασμιώτατος χάρισε σ' ὅλα τά παιδιά ἀπό ἕνα σταυρουδάκι προτρέποντάς τα νά τό φορᾶνε πάντοτε γιατί «εἶναι τό φυλακτήριο στή ζωή μας, ἡ ἀσπίδα πού μᾶς προστατεύει ἀπό τίς ἐπιθέσεις τοῦ διαβόλου».

Μετά τόν Ἑσπερινό, ὁ ὑπεύθυνος τοῦ Γραφείου Νεότητος π. Γεώργιος Κελεμπέκης, καλωσόρισε τά παιδιά καί τά ἐπαίνεσε γιά τή συμμετοχή τους στά Κατηχητικά Σχολεῖα κατά τή διάρκεια τῆς χρονιάς. Εὐχαρίστησε, ἐπίσης, τόσο τά παιδιά γιά τή συμμετοχή τους στήν ἐκδήλωση ὅσο καί τό Σεβ. Μητροπολίτη μας ὁ ὁποῖος εἶναι «εἰς τύπον καί τόπον Χριστοῦ», ὅπως εἶπε χαρακτηριστικά.

Στή συνέχεια ἡ συνεργάτιδα τοῦ Γραφείου Νεότητος κ. Στέλλα Νικήσιανλη ἔκανε τόν ἀπολογισμό τοῦ κατηχητικοῦ ἔτους καί μίλησε γιά τίς δράσεις πού πραγματοποιήσαν τά Κατηχητικά Σχολεῖα κατά τή διάρκεια τοῦ ἔτους, τό ὁποῖο ἦταν ἀφιερωμένο στούς Νεομάρτυρες.

Κατά τή διάρκεια τῆς ἐκδήλωσης τά παιδιά ἀφηγήθηκαν τή ζωή τοῦ Νεομάρτυρα ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Σερραίου ἐνῶ μία τελειόφοιτη μαθήτρια τοῦ Λυκείου ἐξέφρασε τή χαρά καί τήν εὐγνωμοσύνη της γιά ὅσα προσφέρει τό κατηχητικό στή ζωή τῶν νέων. Τό πρόγραμμα τῆς ἐκδήλωσης περιελάμβανε πολλά παιχνίδια στά ὁποῖα συμμετείχαν ὅλα τά παιδιά μέ χαρά κι ἐνθουσιασμό.

Χειροτονία Πρεσβυτέρου

Τήν Κυριακή, 3 Μαΐου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Θεολόγος λειτούργησε καί κήρυξε τό θεῖο λόγο στόν Ἱερό Ναό Ἀγίου Ἀθανασίου Νιγρίτης. Κατά τή διάρκεια τῆς θείας Λειτουργίας τέλεσε τήν

Σεβ. Μητροπολίτης Γρεβενών κ. Δαυίδ καί συμμε-

τείχαν οί Σεβ. Μητροπολίτες Σιδηροκάστρου κ. Μακάριος, Θεσσαλιώτιδος κ. Τιμόθεος καί ὁ Σεβ. Ποιμενάρχης μας κ. Θεολόγος.

Τό θεῖο λόγο κήρυξε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος, ὁ ὁποῖος ἀναφέρθηκε στόν βίο τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, τοῦ ἀγαπημένου μαθητοῦ τοῦ Χριστοῦ καί εὐχήθηκε στόν ἐορτάζοντα Μητροπολίτη Σερρών κ. Θεολόγο ἔτη πολλά.

Τήν ἀγιώνυμο ἡμέρα, στό πολυαρχιερατικό συλλειτουργο πού τελέσθηκε στόν Ἱ. Καθεδρικό καί Προσκυνηματικό Ναό τῶν Ἀγίων Θεοδώρων Σερρῶν

εἰς Πρεσβύτερον χειροτονία τοῦ διακόνου π. Ἀθανασίου Σπίντζιου, ὁ ὁποῖος θά ὑπηρετεῖ στόν Ἱερό Ναό Ἀγίου Γεωργίου Νιγρίτης καί θά καλύπτει ἐφημεριακά κενά τῆς περιοχῆς.

Ἡ ἐορτή τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καί τά ὀνομαστήρια τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μας

Μέ ἰδιαίτερη λαμπρότητα, ἐκκλησιαστική εὐλάβεια καί σεμνότητα, ἡ τοπική μας Ἐκκλησία ἐορτάσε τή μνήμη τοῦ ἁγίου, ἐνδόξου καί πανευφήμου ἀποστόλου καί Εὐαγγελιστῆ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου κατά τήν ὁποία ἐορτάζει τά ὀνομαστήριά του, ὁ Σεβ. Ποιμενάρχης μας κ. Θεολόγος.

Τήν Πέμπτη, 7 Μαΐου, στόν πανηγυρικό ἀρχιερατικό Ἑσπερινό πού τελέσθηκε στόν Ἱερό Ναό Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Σερρῶν, χοροστάτησε ὁ

προεξήρχε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Θεολόγος καί συλλειτουργήσαν οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Σιδηροκάστρου κ. Μακάριος, Λαγκαδά, Λητῆς καί Ρεντίνης κ. Ἰωάννης, Μαρωνείας κ. Παντελεήμων καί

Κίτρους κ. Γεώργιος, ἐνῶ συμπροσευχόμενος στό Ἱερό βῆμα ἦταν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ζιχνῶν καί Νευροκοπίου κ. Ἱεροθέος.

Τό θεῖο λόγο κήρυξε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λαγκαδά κ. Ἰωάννης ὁ ὁποῖος ἀνεφέρθη στόν τιμώμενο Ἅγιο καί εὐχήθηκε τά δέοντα στόν ἐορτάζοντα Ποιμενάρχη μας.

Ἀπό τήν πλευρά του ὁ σεπτός Ποιμενάρχης μας συγκινημένος εὐχαρίστησε τούς Ἱεράρχες πού τόν τίμησαν μέ τήν παρουσία τους καί ἔκανε εἰδική μνεῖα στόν μακαριστό πνευματικό του πατέρα Ἀρχιεπίσκοπο Χριστόδουλο, ὁ ὁποῖος τοῦ ἔδωσε τό ὄνομα. Εὐχαρίστησε τούς Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτες καί Αἰδεσιμολ. Πρεσβυτέρους γιά τήν παρουσία τους, τούς παρισταμένους ἄρχοντες τῆς πόλης καί τοῦ Νομοῦ καί τό μέγα πλῆθος τῶν πιστῶν πού κατέκλυσαν τόν Ἱ. Καθεδρικό καί Προσκυνηματικό Ναό τῶν Ἀγίων Θεοδώρων κατά τή θεία Λειτουργία.

Μετά τό πέρας τῆς θείας Λειτουργίας ὁ Σεβ. Ποιμενάρχης μας δέχθηκε στό Ἐπισκοπεῖο τίς εὐχές τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, τῶν μοναχῶν, τῶν ἀρχόντων τῆς περιοχῆς καί τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας, μέχρι τό μεσημέρι καί ἀπό νωρίς τό ἀπόγευμα ἕως ἀργά τό βράδυ. Τό μέγα πλῆθος τοῦ λαοῦ πού προσήλθε γιά νά εὐχηθεῖ στόν ἐορτάζοντα Ἐπίσκοπο συγκίνησε καί ἐνίσχυσε τόν σεπτό Ποιμενάρχη μας.

Ἀκολουθία «ἐπί σαλευθείσης Ἀγίας Τραπεζῆς»

Τήν Κυριακή, 10 Μαΐου, κατά τή θεία Λειτουργία πού τέλεσε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Θεολόγος, στόν Ἱερό Ναό Ἀγίου Γεωργίου Ἀνθῆς, τέλεσε τήν ἀκολουθία «ἐπί σαλευθείσης Ἀγίας Τραπεζῆς». Στό τέλος τῆς θείας Λειτουργίας χειροθέτησε σέ σταυροφόρο Οἰκονόμο τόν ἐφημέριο τοῦ Ἱ. Ναοῦ π. Ἡρακλῆ Μπάλιο καί τόν ἐγγονό του, Ἡρακλῆ Μπάλιο, σέ ἀναγνώστη.

Ὁ Σεβασμιώτατος στό 3ο Γυμνάσιο Σερρών

Τή Δευτέρα, 11 Μαΐου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Θεολόγος ἐπισκέ-

φθηκε τό 3ο Γυμνάσιο Σεργῶν, μετά ἀπό πρόσκληση τῆς Διεύθυνσης καί τοῦ συλλόγου καθηγητῶν τοῦ σχολείου.

Κατά τήν ἐπίσκεψή του στό σχολεῖο ἀπηύθυνε λόγια ἀγάπης καί προτροπές πρὸς τοὺς μαθητές καί μαθήτριες, ἡ ἀπλότητα τῶν ὁποίων ἄγγιξε τίς νεανικές καρδιές τῶν παιδιῶν.

Ἐκδήλωση γιά τοὺς Νεομάρτυρες

Στό πλαίσιο τοῦ ἐορτασμοῦ τοῦ τρέχοντος ἔτους 2015 ὡς ἔτους τῶν ἀγίων ἐνδόξων Νεομαρτύρων, ἡ Ἱερά Μητρόπολή μας πραγματοποιοῖ τήν τέταρτη κατά σειράν πνευματική ἐκδήλωση, τήν Κυριακή 10 Μαΐου, στήν αἴθουσα τοῦ παλαιοῦ Ὁρφέα Σεργῶν.

Στό πρῶτο μέρος τῆς ἐκδήλωσης μίλησε ὁ ἐλλογιμώτατος κ. Συμεών Πασχαλίδης, Καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ. μέ θέμα: «**Ὁ Νεομάρτυρας ἅγιος Ἰωάννης ὁ Σεργαῖος καί οἱ Σεργαῖοι Νεομάρτυρες στή χρονογραφία τοῦ Παπασυναδινοῦ**».

Τόν ὁμιλητή παρουσίασε στήν κατὰ μεσητή ἀπό πλῆθος κόσμου αἴθουσα, ὁ Δ/ντής τοῦ Μαξιμείου Πνευματικοῦ καί Πολιτιστικοῦ Κέντρου π. Ἰορδάνης Θε-

μελίδης ὁ ὁποῖος ἀνέφερε καί τό βιογραφικό τοῦ ὁμιλητή.

Ὁ κ. Πασχαλίδης πλαισίωσε τήν θαυμάσια ὁμιλία του μέ προβολή εἰκόνων Νεομαρτύρων μέσω βίντεο γουόλ.

Στό δεύτερο μέρος τῆς ἐκδήλωσης, ἡ χορωδία Παραδοσιακῆς Μουσικῆς τοῦ Μαξιμείου Ἰδρύματος παρουσίασε ἕνα πρόγραμμα μέ ἀξέχαστα χορωδιακά τραγούδια, ἀλλά καί καντάδες τῶν Ἑπτανήσων.

Τά τραγούδια τῆς χορωδίας παρουσίασε ἡ κ. Κλεοπάτρα Χαραλαμπίδου - Τσαλαπάτη, ἡ ὁποία στήν εἰσαγωγική της ὁμιλία ἀναφέρθηκε στά τραγούδια τῆς ἀνοιξῆς καί τόνισε ὅτι τό πρόγραμμα τῆς μουσικῆς βραδιᾶς εἶναι ἀφιερωμένο στόν Σεβ. Ποιμενάρχη μας κ. Θεολόγο γιά τήν ὀνομαστική του ἐορτή.

Τή χορωδία διηύθυνε μέ ἐξαιρετικό τρόπο, ὁ νέος χοράρχης της, κ. Μιχάλης Μπουρέλος, ὁ ὁποῖος συνόδευσε τά τραγούδια μέ τήν κιθάρα του, ἐνῶ ἀκορντεόν ἔπαιζε ὁ κ. Ἀνδρέας Λιόντας καί φουσαρμόνικα, ὁ βιρτουόζος τοῦ εἴδους κ. Γεώργιος Κανέλης.

Τήν ἐκδήλωση ἔκλεισε ὁ Σεβασμιώτατος ὁ ὁποῖος συνεχάρη ἐγκαρδίως τόν ὁμιλητή - καθηγητή κ. Συμεών Πασχαλίδη γιά τήν ἐμπεριστατωμένη καί ἐπιστημονικῶς ἄρτια εἰσήγησή του.

Ἐπίσης συνεχάρη τό νέο χοράρχη καί διευθυντή τῆς χορωδίας κ. Μιχάλη Μπουρέλο καί ὅλα τά μέλη τῆς Χορωδίας τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας καί ὅλους ὅσους συνέβαλαν στήν ἐκδήλωση αὐτή καί ἀπηύθυνε εὐχές καί εὐλογίες σέ ὅλους τοὺς παρευρισκομένους.

Ἡμέρα Αἱμοδοσίας

Ἡ ἐνορία τῆς Κοιμήσεως Θεοτόκου Σεργῶν διοργάνωσε μέ μεγάλη ἐπιτυχία γιά δέκατη ἑβδομη φορά «Ἡμέρα Αἱμοδοσίας».

Ἡ αἱμοδοσία ἐγίνε Κυριακή, 10 Μαΐου, μετά τή θεία Λειτουργία στήν αἴθουσα τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου ἀπό τό συνεργεῖο τοῦ Κέντρου Αἱμοδοσίας τοῦ Γενικοῦ Νοσοκομείου Σεργῶν.

Πολλοί ἐνορίτες ἀνταποκρίθηκαν μέ χαρά στό προσκλητήριο αὐτό τῆς ἀγάπης καί ἔσπευσαν νά δώσουν λίγο ἀπό τό αἷμα τους. Συγκεντρώθηκαν 70 φιάλες αἷμα.

Μέ τήν μεγάλη καί ὑψιστη αὐτή προσφορά τους ἔδειξαν ἔμπρακτα τήν ἀγάπη τους στοὺς συναν-

θρώπους μας πού χρειάζονται λίγο αίμα για νά σωθούν.

Μέ αυτή τήν ἐθελοντική αίμοδοσία δίνεται ἡ δυνατότητα στό σημερινό πιστό νά μιμηθεῖ καί μ' αὐτή του τήν ἐνέργεια τόν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό, πού πρῶτος Αὐτός προσέφερε τό τίμιο Αἷμα Του, γιά τή σωτηρία καί τή ζωή ὅλου τοῦ κόσμου.

Ἐκδρομή ἐνορίας Ἀγίου Ἰωάννου Θεολόγου Σεργῶν

Ἡ ἐνορία Ἀγίου Ἰωάννου Θεολόγου Σεργῶν, στό πλαίσιο τῶν ποιμαντικῶν της δραστηριοτήτων, καί μέ τήν λήξη τῶν συνάξεων κυριῶν καί δεσποινίδων Μελέτης Ἀγ. Γραφῆς, πραγματοποίησε προσκυνηματική ἐκδρομή στό ὁμορφο νησί τῆς Θάσου, τό Σάββατο, 16 Μαΐου

2015.

Τό πρόγραμμα περιελάμβανε προσκύνημα στό μοναστήρι τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ καί στήν Ἱ. Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου (Παναγούδα) στίς Μαριές. Οἱ προσκυνητές εἶχαν τήν εὐλογία νά ψάλλουν τήν παράκληση τῆς Παναγίας τῆς Γλυκοφιλούσης, νά προσκυνήσουν τόν Τίμιο Ἥλο, νά ἀκούσουν τό ἱστορικό τῶν Ἱ. Μονῶν, καί νά κάνουν περιήγηση στό Νησί.

Πλούσιοι σέ πνευματικές ἐμπειρίες καί εὐλογίες, ἐπέστρεψαν στίς Σέρρες ἀργά τό βράδυ.

Ὁ Σεβασμιώτατος στή Λέσβο, Τρίπολη καί Κίμωλο.

● Τό διήμερο, 25 καί 26 Ἀπριλίου, ὁ Σεβ. Ποιμέναρχης μας μετέβη στή νῆσο Λέσβο, κατόπιν εὐγενοῦς προσκλήσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μηθύμνης κ. Χρυσοστόμου καί ἔλαβε μέρος τό Σάβ-

βατο, 25 Ἀπριλίου, στόν πανηγυρικό Ἑσπερινό καί τήν Κυριακή τῶν Μυροφόρων, 26 Ἀπριλίου, στό ἀρχιερατικό συλλεῖτουργο πού τελέστηκε στόν Ἱερό Ναό Παμμεγ. Ταξιαρχῶν Μανταμάδου, μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐπετείου τῶν Ἑγκαινίων αὐτοῦ.

● Τήν Παρασκευή 22 Μαΐου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Θεολόγος μετέδῃ στήν Τρίπολη, προσκε-

κλημένος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μαντινείας καί Κυνουρίας κ. Ἀλεξάνδρου μέ τήν εὐκαιρία τῆς τοπικῆς ἐορτῆς τῶν ἁγίων Νεομαρτύρων Δημητρίου καί Παύλου. Στήν Ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου καί στή θεία Λειτουργία, πού τελέστηκε στόν Ἱερό Ναό τῶν ἁγίων Νεομαρτύρων καί τοῦ Προφ. Ἡλίου Τριπόλεως, προεξῆρχε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Θεολόγος, ὁ ὁποῖος κήρυξε τό θεῖο λόγο. Στό πολυαρχιερατικό συλλεῖτουργο ἔλαβαν μέρος ἐκτός τοῦ Σεβ. Ποιμενάρχου μας καί οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Πατρῶν κ. Χρυσόστομος, Ἱερισσοῦ κ. Θεόκλητος, Ἀργολίδος κ. Νεκτάριος, οἱ Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Ἐπιδάουρου κ. Καλλίνικος, Κερνίτης κ. Χρύσανθος καί ὁ οἰκεῖος Ποιμενάρχης κ. Ἀλέξανδρος. Τό ἀπόγευμα, τελέστηκε Ἀρχιερατικός Ἑσπερινός καί στή συνέχεια ἡ λιτανεία τῶν ἱερῶν λειψάνων τῶν ἁγίων στούς δρόμους τῆς Τριπολιτσᾶς, ὅπου καί εἶχαν περπατήσει καί οἱ ἅγιοι Νεομάρτυρες.

● Τό διήμερο 4 καί 5 Ἰουνίου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Θεολόγος μετέδῃ στήν Κίμωλο γιά νά συνορτάσει τήν ἱερά μνήμη τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτυρος Δωροθέου Ἐπισκόπου Τύρου, κατά τήν ὁποία ἐορτάζει ὁ οἰκεῖος Μητροπολίτης Σύρου κ. Δωρόθεος τά ὀνομαστήριά του. Τό ἀπόγευμα τῆς Πέμπτης, 4 Ἰουνίου ἔλαβε μέρος μέ ἄλλους Ἀρχιερεῖς στόν πανηγυρικό πολυαρχιερατικό Ἑσπερινό στόν Ἱερό Ναό τῆς Παναγίας τῆς Ὁδηγητρίας στόν ὁποῖο χοροστάτησε καί κήρυξε τό θεῖο λόγο ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεγάρων καί Σαλαμῖνος κ. Κωνσταντῖνος. Τό πρωῒ τῆς Παρασκευῆς, 5 Ἰουνίου τελέστηκε στόν Ἱερό Ναό Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Κιμῶλου πολυαρχιερατικό συλλεῖτουργο προεξάρχοντος τοῦ ἐορτάζοντος Μητροπολίτου Σύρου κ. Δωροθέου. Συλλειτουργήσαν,

επίσης, οί Σεβ. Μητροπολίτες, Μαραθῶνος κ. Μελίτων, Βρεσθένης κ. Θεόκλητος, Καισαριανῆς κ. Δανιήλ, Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ Μεγάρων κ. Κωνσταντῖνος καί ὁ Σεπτός Ποιμενάρχης μας κ. Θεολόγος. Τό θεῖο λόγο κήρυξε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καισαριανῆς κ. Δανιήλ, ὁ ὁποῖος ἀναφέρθηκε στόν βίο τοῦ ἁγίου Δωροθέου καί στά μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐκλογές Ἀρχιερέων

Τήν Τρίτη, 26 Μαΐου, συνεδρίασε ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί ἐξελέξε δύο νέους Μητροπολίτες γιά τίς χηρεύουσες Μητροπόλεις Κεφαλληνίας καί Νέας Κρήνης καί Καλαμαριᾶς.

Γιά τήν Ἱερά Μητρόπολη Κεφαλληνίας ἐξελέξε τόν Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτη Γεράσιμο Φωκᾶ. Ὁ νέος

Μητροπολίτης ἐξελέγη ἀπό τήν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας μέ 69 ψήφους.

Στή διαδικασία τοῦ τριπρόσωπου ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. Γεράσιμος Φωκᾶς ἔλαβε 71 ψήφους ἀπό 76 ψηφισάντων, ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. Καλλίνικος Γεωργάτος 26 ψήφους καί ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. Νικόλα-

ος Χαρτουλιάρης 25 ψήφους.

Ὁ ἐψηφισμένος Μητροπολίτης Κεφαλληνίας κ. Γεράσιμος (κατά κόσμον Εὐάγγελος - Γεράσιμος Φωκᾶς), γεννήθηκε στό Ἀργοστόλι Κεφαλληνίας τήν 25 Μαρτίου 1951, υἱός τοῦ Σπυρίδωνος καί τῆς Ἀναστασίας Λαγγούση.

Μετά τήν ἐγκύκλιο μόρφωσή του στήν Κεφαλλονιά, φοίτησε στή Θεολογική Σχολή τοῦ Ἐθνικοῦ καί Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἀπ' ὅπου ἔλαβε τό πτυχεῖο του τό 1998.

Μοναχός ἐκάρῃ στίς 20 Μαρτίου 1988 στήν Ἱερά Μονή Κουτλουμουσίου Ἀγίου Ὁρους.

Ἀπό τόν μακαριστό Μητροπολίτη Κεφαλληνίας κ. Σπυρίδωνα (Καλαφάκη), χειροτονήθηκε ἀφ' ἐνός μέν Διάκονος στίς 9 Ἰουλίου 1989, στόν Ἱερό Ναό Ἀγίας Τριάδος Πειραιῶς, ἀφ' ἐτέρου δέ Πρεσβύτερος στίς 30 Ἀπριλίου 1998, στήν Ἱερά Μονή Ἀγίου Γερασίμου Ὁμαλῶν, λαμβάνοντας συνάμα τό ὄφρκειο τοῦ Ἀρχιμανδρίτη.

Υπηρέτησε ὡς Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Κεφαλληνίας ἀπό τό ἔτος 1998 ἕως καί τήν ἡμέρα τῆς ἐκλογῆς του σέ Μητροπολίτη Κεφαλληνίας, στίς 26 Μαΐου 2015. Ἡ χειροτονία τοῦ νέου Μητροπολίτου Κεφαλληνίας τελέσθηκε στόν Ἱ. Ναό Ἀγ. Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου Ἀθηνῶν ἀπό τόν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Ἱερώνυμο, τήν Κυριακή 31 Μαΐου.

Δυστυχῶς, ἐνῶ ἦταν ἀκόμη νωπό τό μελάνι τοῦ σχολίου αὐτοῦ, πληροφορηθήκαμε ὅτι ὁ νεοεκλεγείς Μητροπολίτης Κεφαλληνίας κ. Γεράσιμος, μετέστη πρὸς Κύριον, τήν 21ην Ἰουνίου, ἐνῶ ἐδρισκόταν στήν Θεσσαλονίκη, προκειμένου νά συμμετάσχει στήν ἐνθρόνιση τοῦ νεοεκλεγέντος Μητροπολίτου Νέας

Κρήνης καί Καλαμαριάς κ. Ίουστίνου. Ὁ Θεός νά ἀναπαύει τήν ψυχὴν του ἐν σκηναῖς δικαίων.

Γιὰ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς, ἐξέλεξε τὸν Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτη Ἰουστίνου Μπαρδάκα μέ 53 ψήφους.

Στὴ διαδικασία τοῦ τριπρόσωπου ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. Ἰουστίνος Μπαρδάκας ἔλαβε 53 ψήφους, ἀπὸ 76 ψηφισάντων, ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. Στέφανος Τόλιος 37 ψήφους καὶ ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. Γρηγόριος Κωνσταντίνου 22 ψήφους.

Ὁ ἐψηφισμένος Μητροπολίτης Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς Ἰουστίνος Μπαρδάκας γεννήθηκε στὴ Μελίτη Φλωρίνης τὸ 1969. Εἶναι γόνος προσφύγων Μικρασιατῶν, ἐνῶ ἡ οἰκογένειά του προσέφερε στὴν πατρίδα δύο θύματα κατὰ τὸν ἔνδοξο

τοῦ Α.Π.Θ. ὡς ἐπιστημονικός συνεργάτης.

Τὸ 1993 ἐκάρῃ μοναχός καὶ χειροτονήθηκε διάκονος καὶ τὸ 1996 χειροτονήθηκε πρεσβύτερος ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη Φλωρίνης κυρὸ Αὐγουστίνου (Καντιώτη). Ἀπὸ τὸν ἴδιο ἔλαβε καὶ τὸ ὁφίκιο τοῦ Ἀρχιμανδρίτου.

Τὸ 1997 διορίσθηκε μέ πρόταση τοῦ Μητροπολίτου Φλωρίνης Αὐγουστίνου ἱεροκέρυξ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιὰ τίς πνευματικές ἀνάγκες τῆς εὐαίσθητης περιοχῆς τῆς Μητροπόλεως Φλωρίνης.

Τὸ 2000 διορίσθηκε ἀπὸ τὸν γέροντά του, Σεβ. Μητροπολίτη Φλωρίνης κ. Θεόκλητο, Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φλωρίνης καὶ ἡγούμενος τῆς ἱστορικῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κοιμ. Θεοτόκου Κλαδορράχης.

Τὸ 2013 διορίσθηκε Γραμματεὺς τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τίς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Τηλεοπτικοῦ Σταθμοῦ «4Ε».

Ἔχει πραγματοποιήσει ἑκατοντάδες ὁμιλίες πνευματικοῦ καὶ ἐθνικοῦ περιεχομένου στὴν Ἑλλάδα καὶ στὸ Ἐξωτερικό, ἀσχολήθηκε μέ τὴν τηλεόραση καὶ τὸ ραδιόφωνο μέ παραγωγές ἐκπομπῶν, εἶναι συγγραφεὺς βιβλίων πνευματικοῦ καὶ ἱστορικοῦ περιεχομένου, ἔχει συμμετάσχει σέ τοπικά καὶ διεθνῆ συνέδρια ὡς εἰσηγητής, ἀρθρογραφεῖ σέ περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδες, ἔχει ἐπιμεληθεῖ τὴν ἔκδοση τιμητικῶν τόμων καὶ λευκωμάτων καὶ ὑπῆρξε διευθυντῆς συντάξεως τοῦ Περιοδικοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φλωρίνης «ΣΑΛΠΙΓΞ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ».

Μακεδονικό Ἀγώνα.

Ἐπεράτωσε τίς ἐγκύκλιες σπουδές του στὴ Φλώρινα καὶ εἰσήχθη στὴ Θεολογικὴ Σχολή τοῦ Α.Π.Θ., ἀπὸ τὴν ὁποία ἀπεφοίτησε τὸ 1991 μέ βαθμὸ «ΑΡΙΣΤΑ».

Παρακολούθησε μεταπτυχιακὰ μαθήματα στὸν τομέα τῆς Πατερικῆς Θεολογίας τοῦ Α.Π.Θ. καθὼς ἐπίσης καὶ στὸ Πανεπιστήμιο Νεαπόλεως τῆς Κύπρου.

Ἐργάσθηκε στὸ Κέντρο Ἑρευνῶν

Ἐπίσκεψη τοῦ Σεβασμιωτάτου στόν Πρόεδρο τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας

Συνάντηση μέ τὸν ἐξοχώτατο πρόεδρο τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας, κ. Προκόπιο Παυλόπουλο, εἶχε τὴν Τετάρτη, 27 Μαΐου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Θεολόγος, στὸ Προεδρικό Μέγαρο μαζί μέ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Σύρου κ. Δωρόθεο. Ἡ συνάντηση μέ τὸν κ. Πρόεδρο ἔγινε σέ ἰδιαιτέρως ἐγκάρδιο κλίμα.

Ὁ ποιμενάρχης μας εὐχαρίστησε τὸν κ. Πρόεδρο γιὰ τὴν παρουσία του κατὰ τὸν πάνδημο ἐορτασμὸ τῆς ἱερᾶς μνήμης τοῦ συμπολιούχου τῶν Σεργῶν,

αγίου Νεομάρτυρος Νικήτα, πού τελέσθηκε τήν 19η Ἀπριλίου.

Ὁ κ. Παυλόπουλος συνεχάρη τόν Σεβ. Μητροπολίτη μας κ. Θεολόγο γιά τήν ἄρτια ὁργάνωση τῶν ἐορτῶν καί τόν εὐχαρίστησε ἐγκαρδίως γιά τή λαμπρή φιλοξενία καί τόν διαβεδαίωσε γιά τό ἔντονο καί συνεχές ἐνδιαφέρον του γιά τήν περιοχή μας.

Ἡμερίδα γιά τήν αἵρεση τῶν Πεντηκοστιανῶν

Γιά τήν σωστή καί ὑπεύθυνη ἐνημέρωση τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ καί τήν εὐαισθητοποίησή του πάνω στίς βασικές πλάνες, τίς ψευδοπροφητείες, τίς ἐπιδιώξεις καί τήν προπαγανδιστική τακτική τῶν Πεντηκοστιανῶν, ἡ τοπική μας Ἐκκλησία ὁργάνωσε ἡμερίδα, μέ θέμα: **«Ἡ Ὁρθοδοξία καί ἡ αἵρεση τῶν Πεντηκοστιανῶν»**.

Σ' αὐτήν προσκλήθηκαν κι ὁμιλήσαν δύο ἐκλεκτοί ὁμιλητές, πρωτοπόροι, ἀγωνιστές στόν ἀγῶνα γιά τήν ὀριοθέτηση τῆς πίστεως καί τό ξεσκέπασμα τῶν αἱρέσεων καί τῆς παραθρησκείας.

Πρῶτος μίλησε ὁ πανοσιολογιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος π. Αὐγουστίνος Μύρου ὑπεύθυνος γιά θέματα αἱρέσεων καί παραθρησκείας τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Σεργίων καί Κοζάνης, μέ θέμα **«Βασικές πλάνες τῶν Πεντηκοστιανῶν»**. Στήν ἀρχή τῆς ὁμιλίας του, ἀφοῦ παρομοίωσε τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία σάν τό

ἀληθινό νοσοκομεῖο, ἀναφέρθηκε στά βασικά κριτήρια βάσει τῶν ὁποίων διαπιστώνουμε ἐάν μία πίστη εἶναι ἀληθινή καί αὐθεντική. Οἱ Πεντηκοστιανοί, εἶπε, δυστυχῶς δέν πληροῦν κανένα ἀπό αὐτά τά κριτήρια.

Κατόπιν μίλησε γιά τίς βασικές καί ιδιαίτερες πλάνες τῶν Πεντηκοστιανῶν πού τοὺς ξεχωρίζουν ἀπό τοὺς ἄλλους προτεστάντες. Ἀρέσκονται νά ἀναφέρονται, εἶπε, στά ἔσχατα, τήν ἀρπαγή τῆς Ἐκκλησίας καί τήν Δευτέρα παρουσία τοῦ Χριστοῦ καί διά μέσου αὐτῶν ἀσκοῦν τρομοκρατία καί ψυχολογική πίεση στά θύματά τους.

Ὁ π. Αὐγουστίνος ἀνέφερε ὅτι τή δεκαετία τοῦ 1990 εἶχαν προφητεύσει ὅτι θά συμβοῦν τρία πολύ μεγάλα συγκλονιστικά γεγονότα. Πρῶτον θά γίνει ἡ ἀρπαγή τῆς Ἐκκλησίας, δεύτερον θά ἔρθῃ ὁ ἀντίχριστος καί τρίτον ὅτι θά γίνει ὁ 3ος Παγκόσμιος Πόλεμος. Φυσικά δέν συνέβη τίποτε ἀπό αὐτά.

Ἐπίσης δέν παρέλειψε νά ἀναφερθεῖ καί στό χάρισμα πού πιστεύουν ὅτι ἔχουν οἱ Πεντηκοστιανοί, τῆς γλωσσολαλίας, τό ὁποῖο ὅμως δέν ἔχει καμμία σχέση μέ τήν γλωσσολογία τῶν Ἀποστόλων κατά τήν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστής.

Δεύτερος μίλησε ὁ κ. Ἀναστάσιος Πολυχρόνης, βασικός συνεργάτης τοῦ γραφείου αἰρέσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μέ θέμα: **«Ἡ ἐμπειρία μου ἀπό τούς Πεντηκοστιανούς»**. Ὁ κ. Πολυχρόνης συγκλόνισε τό ἀκροατήριό μέ τίς βιωματικές του ἐμπειρίες πού περιέγραψε μέ εἰλικρίνεια καί ἐξομολογητικό τρόπο. Ἐξήγησε μέ ποιο τρόπο πλανήθηκε καί πῶς κατάφερε μετά ἀπό 13 χρόνια νά συνειδητοποιήσει ὅτι βρισκόταν σέ ἓνα ἐντελῶς λανθασμένο δρόμο, καθώς καί μέ ποιο τρόπο τελικά κατάφερε νά ξαναβρεῖ τήν ἀλήθεια καί νά γλυτώσει ἀπό τήν αἵρεση.

Στό τέλος τῆς ἐκδηλώσεως ὁ Σεβασμιώτατος Ποιμενάρχης μας κ. Θεολόγος, εὐχαρίστησε τούς δύο ὁμιλητές καί κατέληξε λέγοντας «... ὅλοι μας νά μένουμε σταθεροί στήν πίστη μας καί στήν ἀγία Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, τή Μία καί μοναδική Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Μέσα σέ αὐτή γεννηθήκαμε καί ἀνατραφήκαμε καί μέσα ἀπό αὐτή θά σωθοῦμε καί θά γίνουμε κληρονόμοι τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ».

Ἑγκαίνια

Ἐπισκοπικοῦ Παρεκκλησίου

Μέ ἰδιαίτερη λαμπρότητα τή Δευτέρα, 1 Ἰουνίου, ἔγιναν τά ἐγκαίνια τοῦ Ἱεροῦ Παρεκκλησίου τοῦ Ἁγίου Νικήτα τοῦ Νέου στό Ἐπισκοπεῖο.

Σύμφωνα μέ τήν λειτουργική τάξη, τήν Κυριακή τό ἀπόγευμα, 31 Μαΐου, μεταφέρθηκαν στήν Ἁγία Τράπεζα τοῦ Ἱεροῦ Παρεκκλησίου τά λείψανα, ἀπό τό Σεβ. Μητροπολίτη μας κ. Θεολόγο καί ἐψάλη ἡ ἀκολουθία τῆς ἐναποθέσεως τῶν ἱερῶν λειψάνων στήν Ἁγία Τράπεζα.

Τήν ἐπομένη, Δευτέρα 1 Ἰουνίου, ὁ

Σεβασμιώτατος προέστη στήν ἀκολουθία τῶν Ἑγκαίνιων καί στήν πρώτη ἀρχιερατική θεία Λειτουργία στό ἐγκαινιασμένο πλέον Ἱερό Παρεκκλήσιο.

Ἱερατική Σύναξη

Στή νέα αἴθουσα ὁμιλιῶν τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου στό Ἐπισκοπεῖο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας, πραγματοποιήθηκε Σύναξη τῶν Κληρικῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας, τήν Κυριακή, 7 Ἰουνίου.

Κατά τή διάρκεια τῆς Σύναξης, μετά τήν καθιερωμένη προσευχή, ὁ Σεβ. Ποιμενάρχης μας κ. Θεολόγος, μίλησε πρὸς τόν Ἱερό Κλῆρο γιά ἐπικάιρα θέματα. Ἰδιαίτερη ὅμως ἦταν ἡ ἀναφορά του σέ δι-οικητικά θέματα ἰδίως δέ στό θέμα τῆς ἐνημέρωσης τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου περὶ τοῦ κτηματολογίου τῶν Ἱερῶν Ναῶν.

Ἀκολούθησε διάλογος καί στό τέλος ὁ Σεβασμιώτατος ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς Κληρικούς εὐχές καί εὐλογίες ἐν ὧσι τῆς νηστείας τῶν ἁγίων Ἀποστόλων.

Τετραήμερη προσκυνηματική ἐκδρομή ἐνορίας Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Σεργῶν

Τῇ Δευτέρᾳ, 8 Ἰουνίου, ἡ ἐνορία τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Σεργῶν πραγματοποίησε ἐκδρομή μέ ἐπικεφαλῆς τόν π. Ἀναστάσιο Πάππο, σέ προσκυνήματα τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδας.

Πρῶτος σταθμός ἦταν ἡ Ἱερά Μονή Ἀγάθωνος κοντά στήν Ὑπάτη τοῦ νομοῦ Φθιώτιδας σέ ὑψόμετρο 553 μέτρων στήν πλαγιά τοῦ ὄρους Οἶτη χτισμένη τόν 14ο-15ο αἰώνα, χαρακτηριστικό δείγμα βυζαντινῆς τεχνοτροπίας. Ἐδῶ ξεχωρίζει τό μεγαλόπρεπο καθολικό ἀθωνικοῦ τύπου, ἱστορημένου ἀπό τά μέσα τοῦ 16ου ἤ τό τέλος τοῦ 17ου αἰώνα. Ἡ ἐφέστιος εἰκόνα τῆς Παναγίας τοῦ Ἀγάθωνα (τοῦ τύπου τῆς

ὅσο καί τό σεπτό σκῆνωμα τοῦ Βησαρίωνα, θαύμασαν τόν μοναδικό βιότοπο-ἐκτροφεῖο τῆς Μονῆς μέ τά παγώνια, τοὺς φασιανούς, τίς πέρδικες, τίς πάπιες καί ἄλλα εἶδη πτηνῶν.

Ὁ ἐπόμενος σταθμός ἦταν ἡ πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ Εὐρυτανίας, ἡ πόλη τοῦ Καρπενησίου, πού βρίσκεται σέ μιά ὄρεινῇ περιοχῇ ἐξαιρετικοῦ φυσικοῦ κάλλους μέ πλούσια βλάστηση. Ἡ παραδοσιακὴ ἀρχιτεκτονικὴ ἔχει διατηρηθεῖ ἐδῶ σέ ἀρκετό βαθμό, ὅπως διαπιστώνει κανεὶς ἀπὸ τό πλῆθος τῶν καλοδιατηρημένων κτηρίων.

Τό ἐπόμενο πρωινό, οἱ ἐκδρομεῖς ἐπισκέφθηκαν τήν Παναγία τήν Προυσιώτισσα, ἕνα μοναστήρι πού ἔχτισαν οἱ μοναχοὶ Διονύσιος καί Τιμόθεος τό 829 μ.Χ. καί ἔφεραν τήν εἰκόνα τῆς Παναγίας ἀπὸ τήν Προῦσσα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, πού σώθηκε ἀπὸ θαῦμα στήν περίοδο τῶν εἰκονομαχιῶν.

Μετά τό προσκύνημα, ἀναχώρησαν γιά τήν περιοχὴ τῆς Παραβόλας πλάι στή λίμνη Τριχωνίδα, καί γευμάτισαν. Στή διαδρομὴ ἀπὸ τήν Παναγία τήν Προυσιώτισσα πρὸς τήν Τριχωνίδα εἶχαν τήν εὐκαιρία καί γιά ἕνα ἀκόμη προσκύνημα στήν Ἱερά Μονή τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Μυρτιάς, σέ ἀπόσταση 20 χιλιομέτρων ἀπὸ τό Ἀγρίνιο. Τό καθολικό τῆς Μονῆς διασώζει ἀξιόλογες τοιχογραφίες τοῦ 12ου ἕως καί τοῦ 18ου αἰώνα. Ἡ διανυκτέρευση τῆς δεύτερης μέρας ἔγινε στήν ἱστορική περιοχὴ τοῦ Θέρμου.

Τό πρωί τῆς τρίτης μέρας, Τετάρτης 10 Ἰουνίου ἀναχώρησαν ἀπὸ τό Θέρμο γιά τόν οἰκισμό Μάνδρα, 2 χιλ. ἔξω ἀπὸ τό Θέρμο, ὅπου ἐπισκέφτηκαν τήν Ἱερά Μονή τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς. Ἐδῶ, σύμφωνα μέ τήν τοπικὴ παράδοση,

Ὁδηγήτριας) εἶναι θαυματουργή. Ἡ Ἱερά Μονή ἔγινε ἐπίσης γνωστή μετά τήν κοίμηση τοῦ μοναχοῦ Βησαρίωνα Κορκολιάκου, τό σκῆνωμα τοῦ ὁποῦ παραμένει ἄφθαρτο σέ παρεκκλήσι τῆς Μονῆς καί δημιούργησε ποικίλες ἐντυπώσεις ὡς ἕνα ἐπιστημονικά δυσεξήγητο φαινόμενο τό 2006, 15 χρόνια μετά τήν ταφή του. Ἀφοῦ προσκύνησαν οἱ ἐκδρομεῖς μέ ιδιαίτερη εὐλάβεια τόσο τήν εἰκόνα τῆς Παναγίας

ἔμαθε τά πρῶτα του γράμματα ὁ Ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός (γεννημένος στό Μέγα Δέντρο Αἰτωλίας), ὁ Ἰσαπόστολος καί Ἐθνομάρτυρας. Μετά τό προσκύνημα κατευθύνθηκαν στό Ἀργίριο γιά μιά σύντομη γνωριμία μέ τήν πόλη.

Ἐπόμενος σταθμός ἡ «νερένια» πόλη, ἡ ἀποκαλούμενη καί μικρή Βενετία τῆς Ἑλλάδας. Πρόκειται γιά τήν πόλη τοῦ Αἰτωλικοῦ, πού ἀπλώνεται σ' ἓνα μικρό νησάκι ριζωμένο στό νερό, στό μέσο περίπου τῆς λιμνοθάλασσας Αἰτωλικοῦ-Μεσολογγίου. Στή συνέχεια, οἱ ἐκδρομεῖς ἐπισκέφτηκαν τήν «Ἱερή Πόλη» τοῦ Μεσολογγίου, πού ἔχει ταυτιστεῖ περισσότερο ἀπό ὅποιαδήποτε ἄλλη ἐλληνική πόλη μέ τόν Ἀγῶνα τοῦ 1821. Ἐδῶ ἐπισκέφτηκαν τό μουσεῖο τοῦ Ἀγῶνα στό παλιό Δημαρχεῖο τῆς πόλης καί ἀναχώρησαν γιά τή Ναύπακτο, ὅπου καί διανυκτέρευσαν.

Τό πρωί τῆς τετάρτης μέρας, μετά ἀπό μιά σύντομη ἐπίσκεψη στόν ἀρχαιολογικό χώρο τῶν Δελφῶν, πῆραν τό δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς μέσω Μπράλου καί Γραδιάς. Γευμάτισαν τό μεσημέρι στό Βόλο καί νωρίς τό βράδυ ἔφτασαν στίς Σέρρες.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας στόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη.

Μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐορτῆς τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Βαρθολομαίου καί Βαρνάβα (11 Ἰουνίου), ὁ Σεβ. Ποιμενάρχης μας κ. Θεολόγος μετέβη στήν Κωνσταντινούπολη, τήν Πέμπτη καί Παρασκευή, 11 καί 12 Ἰουνίου. Σκοπός τῆς ἐπίσκεψης αὐτῆς ἦταν νά εὐχηθεῖ στήν Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότητα, τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο ἔτη πολλά, ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ του ἐορτῇ. Τόν εὐχαρίστησε ἐπίσης γιά μιά

ἀκόμη φορά γιά τήν πρόσφατη τιμητική ἐπίσκεψή του στήν Τοπική μας Ἐκκλησία.

Ἐκδήλωση τιμῆς καί ἱστορικῆς μνήμης τῆς Ἐκκλησίας Σεργῶν καί Νιγρίτης

Ἡ τοπική μας Ἐκκλησία, μέ πρῶτο τό Σεβ. Μητροπολίτη μας κ. Θεολόγο, θέλουσα νά συμβάλλει οὐσιαστικά στόν ἐορτασμό τῆς ἱστορικῆς γιά τήν πόλη ἐπετείου τῆς ἀπελευθερώσεώς της, πραγματοποίησε τήν Πέμπτη, 25 Ἰουνίου 2015, ἐπετειακή ἐκδήλωση τιμῆς καί μνήμης στήν κεντρική πλατεία τῶν Σεργῶν.

Σκοπός τῆς ἐκδήλωσης αὐτῆς ἦταν ἡ ἀπόδοση τῆς ὀφειλομένης τιμῆς πρὸς τοὺς ἡρωϊκοὺς πατέρες μας, οἱ ὅποιοι μέ πολλές θυσίες, οἱ ὁποῖες συχνά ἔφθασαν μέχρι αἵματος χάρισαν τήν ἐλευθερία τῆς πόλεώς μας. Ἰδιαίτερη ὅμως ἦταν ἡ τιμὴ πρὸς τόν ἥρωα Μητροπολίτη Σεργῶν Ἀπόστολο Χριστοδούλου, πού ἀγωνίσθηκε ὡς τό τέλος κοντά στό βασιανισμένο

ποιμνιό του, γιά τήν ἐλευθερία τῆς πατρίδος.

Στό πρῶτο μέλος τῆς ἐκδήλωσης ὁ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρεσβύτερος Ἰορδάνης Θεμελίδης, Γενικός Διευθυντής τοῦ Μαξιμείου Πνευματικοῦ καί Πολιτιστικοῦ Κέντρου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας, μίλησε μέ θέμα: «**Ψηφίδες Ἱστορίας τῆς ἀπελευθέρωσης τῆς πόλεως τῶν Σεργῶν**». Κατά τήν ὁμιλία του ἀναφέρθηκε στά γεγονότα τῶν ἡμερῶν τῆς ἀπελευθέρωσης τῆς πόλης καί σκιαγράφησε τό ρόλο

καί τίς ἀρετές τοῦ Μητροπολίτου Ἀποστόλου, ὁ ὁποῖος στίς κρίσιμες στιγμές γιά τήν πόλη μας, ἐπετέλεσε μέ συναίσθηση εὐθύνης καί ἀπαράμιλλο ἡρωϊσμό τό καθήκον του πρὸς τόν τόπο μας καί τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Στό δεύτερο μέρος τῆς ἐκδήλωσης ἡ χορωδία Παραδοσιακῆς Μουσικῆς τοῦ Μαξιμείου Ἰδρύματος παρουσίασε ἕνα πρόγραμμα τό ὁποῖο περιελάμβανε ἀφ' ἑνός μέν «πατριωτικά» τραγούδια ἀπό τήν πολύτιμη ἐθνική μας παράδοση καί ἀφ' ἑτέρου ἕνα ἀρμονικό ἀπάνθισμα παραδοσιακῶν τραγουδιῶν ἀπό τήν πολιτιστική μας κληρονομιά καί παράδοση, μέ διευθυντή καί χοράρχη τόν κ. Μιχάλη Μπουρέλο.

Τήν ἐκδήλωση ἔκλεισε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Θεολόγος, ὁ ὁποῖος ἐξέφρασε τή χαρά του γιά τήν ἐπιτυχία τῆς ἐκδήλωσης, καί τό ὁμορφο ἄκουσμα τῶν τραγουδιῶν πού εὐφρανε τίς ψυχές τῶν πιστῶν, ἀλλά καί τίς θερμές του εὐχαριστίες πρὸς τόν ὁμιλητή π. Ἰορδάνη Θεμελίδη, τόν χοράρχη κ. Μιχάλη Μπουρέλο καί τοὺς χορωδούς τῆς χορωδίας Παραδοσιακῆς Μουσικῆς τῆς Μητροπόλεώς μας.

Ἀπό τίς ποιμαντικές δραστηριότητες τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μας

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σερρών καί Νιγρίτης κ. Θεολόγος κατὰ τό δεύτερο δεκαπενθήμερο τοῦ Ἀπριλίου τό μήνα Μάϊο καί τό πρῶτο δεκαπενθήμερο τοῦ μηνὸς Ἰουνίου:

- Λειτουργῆσε στοὺς Ἱερούς Ναούς: Ἁγίου Γεωργίου Νιγρίτης (13/4), Ἁγίου Νικήτα τοῦ Νέου Σερρών (19/4), Ἁγίου Ἀθανασίου Νιγρίτης (3/5), Ἁγίων Θεοδώρων Σερρών (8/5), Ἁγίου Γεωργίου Ἀνθῆς (10/5), Ἁγίας Λυδίας τῆς ὁμωνύμου Ἀδελφότητος στήν Ἀσπροδάλτα (20/5), Ἀνα-

λήψεως Βόλου (21/5), Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν

Σερρών (31/5), Ἁγίου Νικήτα Ἐπισκοπείου (1/6), Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Κιμῶλου (5/6), Ἁγίων Κωνσταντίνου καί Ἑλένης Ἁγίας Ἑλένης (7/6), Κοιμήσεως Θεοτόκου Νέου Σουλίου (14/6).

- Χοροστάτησε στήν Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ στοὺς Ἱ. Ναούς: Ἁγίου Νικήτα τοῦ Νέου Σερρών (18/4), Ἁγίου Γεωργίου Νιγρίτης (22/4), Ἁγίου Δημητρίου Ἑμμ. Παπᾶ (3/5), Ἁγίων Κωνσταντίνου

καί Ἑλένης Βόλου (20/5), Ἁγίας Τριάδος Τραγίλου (31/5), Ἁγίων Ἰωάννου Σερραίου καί Λουκά Ἱατροῦ Σερρών (10/6).

- Τέλεσε ἐπιμνημόσυνη δέηση στόν Ἱ. Ναό Ἁγίου Ἀθανασίου Ἀναγεννήσεως μέ ἀφορμή τήν ἡμέρα μνήμης γιά τά θύματα τῆς γενοκτονίας τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου.

Ἡ πύρινη γλῶσσα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος

Κείμενο*

Κατά τήν ὥραν ταύτην, εἴ γε περί τήν τρίτην ὥραν τῆς ἡμέρας ἐσμέν, ἐγένετο ἡ ἀνεκδιήγητος χάρις. Κατεμίχθη γάρ πάλιν τοῖς ἀνθρώποις τό Πνεῦμα, ὅπερ πρότερον διά τό γενέσθαι σάρκα τόν ἄνθρωπον τῆς φύσεως ἡμῶν ἀπεφοίτησε, καί διά τῆς βιαίας ἐκείνης πνοῆς, τῶν πνευματικῶν τῆς πονηρίας δυνάμεων καί πάντων τῶν ρυπαρῶν δαιμονίων ἀποσκηδασθέντων ἀπό τοῦ ἀέρος ἐν τῇ καθόδῳ τοῦ Πνεύματος, πλήρεις τῆς θείας δυνάμεως, ἐν εἶδει πυρός, οἱ ἐν τῷ ὑπερώῳ καταλεφθέντες ἐγένοντο· οὐδέ γάρ ἐστι δυνατόν ἄλλως μέτοχον Πνεύματος ἁγίου γενέσθαι τινά, μή τῷ ὑπερώῳ τῆς ζωῆς ταύτης ἐνδiciaιτῶμενον. Ὅσοι γάρ τά ἄνω φρονοῦσι, μεταθέντες ἑαυτῶν ἀπό τῆς εἰς οὐρανόν τό πολίτευμα, τοῦ ὑπερώου τῆς ὑψηλῆς πολιτείας ὄντες οἰκήτορες, ἐν μετουσίᾳ τοῦ ἁγίου Πνεύματος γίνονται. Οὕτω γάρ φησιν ἡ ἱστορία τῶν Πράξεων, ὅτι συνηγμένων αὐτῶν ἐν τῷ ὑπερώῳ, τό καθαρὸν ἐκεῖνο καί ἄϋλον πῦρ εἰς εἶδη γλωσσῶν, κατά τόν ἀριθμόν τῶν μαθητῶν, διασχίζεται. Ἐκεῖνοι μὲν οὖν Πάρθοις καί Μήδοις καί Ἑλαμίταις καί τοῖς λοιποῖς ἔθνεσι διελέγοντο, κατ' ἐξουσίαν πρὸς πᾶσαν ἐθνικὴν γλῶσσαν τὰς ἑαυτῶν φωνάς μεθαυρόζοντες, «ἐγὼ δέ», καθὼς φησιν ὁ Ἀπόστολος, «θέλω πέντε λόγους ἐν Ἐκκλησίᾳ τῷ νοῦ μου λαλῆσαι, ἵνα καί ἄλλους ὠφελήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ». Τότε μὲν χρήσιμον τό ὁμόφωνον γίνεσθαι τοῖς ἀλλογλώσσοις, ὥς ἂν μὴ ἀνενέργητον εἴη τό κήρυγμα τοῖς ἀγνοοῦσι, τῇ φωνῇ τῶν κηρυσσόντων ἐμποδιζόμενον, νῦν μέντοι, τῆς κατὰ τήν γλῶσσαν ὁμοφωνίας οὐσης, ἐπιζητῆσαι χρή τήν πυρίνην γλῶσσαν τοῦ Πνεύματος εἰς φωτισμόν τῶν δι' ἀπάτης ἐσκοτισμένων.

Μετάφραση

Τὴν ὥρα αὕτη, πού εἶναι ἡ τρίτη περίπου ὥρα τῆς ἡμέρας, ἐγινε ἡ ἀπερίγραπτη χάρις. Γιατί ἀναμίχθηκε πάλι τό Πνεῦμα μέ τοὺς ἀνθρώπους, πού προηγουμένως εἶχε πετάξει ἀπό τὴν ἀνθρώπινη φύση, ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος εἶχε γίνει σάρκα, καί μέ τὴ βία ἐκείνη πνοή, ἀφοῦ διασκορπίστηκαν οἱ πνευματικές δυνάμεις τῆς κακίας καί ὅλα τά ρυπαρά δαιμόνια ἀπό τόν ἄνεμο καθὼς κατέβαινε τό Πνεῦμα, ὅσοι ἔμειναν στό ὑπερῶο γέμισαν ἀπό θεία δύναμη μέ τὴν ὄψη τῆς φωτιᾶς· οὔτε βέβαια εἶναι δυνατό νά γίνει κανένας μέτοχος τοῦ ἁγίου Πνεύματος μέ ἄλλο τρόπο, ἂν δέ ζεῖ στό ὑπερῶο τῆς ζωῆς αὐτῆς. Ὅσοι λοιπόν ἔχουν τό νοῦ τους στά οὐράνια γίνονται μέτοχοι τοῦ ἁγίου Πνεύματος μεταθέτοντας τὴ ζωὴ τους ἀπό τὴ γῆ στόν οὐρανὸ καί κατοικώντας στό ὑπερῶο τῆς ὑψηλῆς πολιτείας. Γιατί ἔτσι ἐξιστορεῖ ἡ περικοπὴ τῶν Πράξεων. Ἐνῶ ἦταν συγκεντρωμένοι στό ὑπερῶο, διασχίζεται σέ εἶδη γλωσσῶν ἀνάλογα μέ τόν ἀριθμὸ τῶν μαθητῶν ἐκεῖνο τό καθαρὸ καί ἄνλο πῦρ. Ἐκεῖνοι λοιπόν μιλοῦσαν πρὸς τοὺς Πάρθους, τοὺς Μήδους, τοὺς Ἑλαμίτες καί τοὺς λοιποὺς λαοὺς μεταβάλλοντας κατὰ τὴ θέλησή τους τὴν ὁμιλία τους σέ ὅποια ἐθνικὴ γλῶσσα. «Εγὼ ὅμως», ὅπως λέει ὁ Ἀπόστολος, «θέλω ν' ἀπευθύνω στὴν Ἐκκλησίᾳ ἀπὸ τό νοῦ μου πέντε λόγους κατανοητοὺς, γιὰ νά ὠφελήσω καί ἄλλους, παρὰ μύριους λόγους σ' ἀκατανόητη γλῶσσα»³. Τότε βέβαια ἦταν χρήσιμο νά μιλοῦν στὴ γλῶσσα τῶν ἀλλογλωσσῶν, γιὰ νά μὴν εἶναι χωρὶς ἀποτέλεσμα τό κήρυγμα γιὰ ὅσους τό ἀγνοοῦσαν, ἐμποδιζόμενοι ἀπὸ τὴ γλῶσσα τῶν ὁμιλητῶν. τώρα ὅμως πού ὑπάρχει συμφωνία στὴ γλῶσσα, πρέπει νά ἐπιδιώκουμε τὴν πύρινη γλῶσσα τοῦ Πνεύματος γιὰ νά φωτιστοῦν ὅσοι εἶναι σκοτισμένοι ἀπὸ ἀπάτη.

* Γρηγορίου Νύσσης, Λόγος εἰς τό Ἅγιον Πνεῦμα ἢ εἰς τὴν Πεντηκοστήν, ΕΠΕ 107, Θεσσαλονίκη 1991, σσ. 52-53.

Ἡ παιδική Ὀρχήστρα - Χορωδία τοῦ Μαξιμείου Ἰδρύματος κατὰ τή γιορτή λήξης τῶν μαθημάτων μέ τόν Σεβασμιώτατο (24/5).

Ἀπό τήν γιορτή λήξης τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως (3/5).